

WESTERN ROMAN
LASO

cijena 480 d broj 756

Robert MacLeod

ZASJEDA U KANJONU

Robert MacLeod

ZASJEDA U KANJONU

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog
odbora Vjekoslav Koprivnjak) – OOUR
Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar
Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr. Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i
odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO
»Vjesnik«, OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Robert MacLeod: **Zasjeda u kanjonu**
Naslov originala: Ambush at Junction Rock
Copyright: VPA
Recenzija: Tomislav Odlešić
Prijevod: Jadranka Ivčić

Laso broj 756 izlazi 8. 4. 1988.
u nakladi od 60.000 primjeraka.

I

Promatrao sam ih. Johnny Moore je bio uplašen. Za Joea Ochoa se to moglo reći: lice poluindijanaca je rijetko kada odražavalo osjećaje.

— Mogao si me ubiti — promuća Johnny, promatrajući zbunjeno mjesto podno nogu gdje se zario metak.

— To sam i namjeravao — zagrmio sam bijesno ga strijeljajući očima. — Ni sam ne znam kako sam te promašio.

— Ubio bi me samo zato što je nekoliko krava našeg udruženja ušlo na tvoj pašnjak? — upita mlađić s nevjericom.

— Prerezali ste žicu na ogradi i pustili pedesetak grla na moj ranč — rekoh, a ruke su mi podrhtavale od gnjeva. — Reci Harryju da ću ubuduće biti precizniji. Pucat ću u svakog kauboja ili kravu stočarskog udruženja što uđu na moje imanje.

— Ne razumijem te, do vraga. Imaš bujne pašnjake koje ne koristiš, ne želiš ih dati u najam, a još manje prodati.

— Nije važno da li me razumiješ — procijedio sam. — Ovo je moja zemlja, a ne tvoja ili Harryjeva. Bit će bolje da to ubuduće imaš na umu — dodao sam.

— Hajdemo, Johnny — javi se Joe.

— Nismo došli po svojoj volji — objašnjavao je Johnny ne mičući se s mjesta. — Harry nam je naložio.

— Nije mi jasno što Harry očekuje od svega ovoga mrmljao sam. — On je samo nadzornik. Radi za plaću kao i vi. Misli li da će ga ljudi iz udruženja uzeti za ortaka ako me uplaši i natjera da prodam imanje?

Kauboji su se popeli na konje. Smatrajući da sam se malo ohladio, Johnny ponovo postane drzak.

— To ćemo saznati kad te otjera — odgovori tek sada na moje pitanje. — A nema sumnje da će mu to poći za rukom.

Dohvatio sam Johnnyjevu pušku što sam mu je bio oduzeo.

— Hej, to je posve nova puška — krikne Johnny. — Vratì mi je odmah.

Ne udostojivši se da mu odgovorim, udario sam snažno puškom o kamen nekoliko puta, sve dok je nisam razbio. Johnny je neprekidno vikao. Ne obraćajući pažnju na njega, okrenuo sam se drugome kauboju.

— Tko je načinio rupe u mome spremištu vode prošli mjesec dok sam bio u Phoenixu? Je li to bila Harryjeva zamisao ili vaša?

Mješanac ne odgovori.

– Što je s postoljem za crpku u moje mlinu? Tko ga je bacio u bunar? Kako to da Harry ne uradi to sam? On je žilav momak. Borio se s Teddyjem Roosveltom kod San Juana, unajmio opasne kauboje za udruženje, a nema hrabrosti da dođe sam ovamo.

– Uskoro ćeš ponovo dobiti ponudu – javi se prvi put Joe. – Savjetujem ti da uzmeš ono što nude. Ne možeš se sam suprotstavljati udruženju. Hajdemo! – okrene se prema Johnnyju.

– Čekaj samo dok se Harry vrati – prosikće Johnny na mene.

– Kamo je otišao? – upitao sam, obraćajući se Joeu.

– U Proscett. Jedan od vlasnika dolazi s Istoka i Harry je pošao po njega.

– Baš lijepo za njega. To mu je poslužilo kao izgovor da ne dođe sâm ovamo.

– Harry te se ne boji, Link – reče Joe i podbode konja. – Hajdemo, Johnny.

Johnny se okrene u sedlu i zamahne šakom prema meni.

– Vidjet ćeš uskoro kad se pojavi Harry!

Hladnokrvno sam se naslonio na ogradu i promatrao ih kako se udaljavaju. U meni je još tinjao bijes. Udruženje stočara je ovoga puta pretjeralo. Već odavno žele moju zemlju. Pokupovali su sve pašnjake uokolo i sada je moj ranč za njih bio pravi trn u oku. Osim toga, moj komad zemlje je najbolji od svih u okolici. Ne samo da su pašnjaci odlični već imam i bunar i veliko spremište za vodu. U nekoliko navrata davali su mi ponude za zemlju, ali su cijene bile preniske, pa sam ih redovito odbijao. Dakako, nisam imao namjeru ostati ovdje.

No ovo je za mene bila jedina prilika da zaradim što više novaca i napustim naporan život rančera.

Nikako mi nije polazilo za rukom da odgonetnem djeluje li Harry Peters na svoju ruku ili po nalogu svojih pretpostavljenih.

Bilo je krajnje vrijeme da se nađem s Harryjem oči u oči. Najbolje će biti da krenem u Prescott, pa možda sretnem i jednoga od vlasnika kojega je Harry ondje trebao da dočeka. Dosad su ponude udruženja uvijek stizale posredstvom Harryja, ali on nije bio opunomoćen da vodi pregovore.

Dok sam jahao prema gradu, razmišljao sam što ću s novcem koji ću dobiti za ranč. Prije četiri godine, u svojoj dvadesetoj, pošao sam u vojsku i ondje upoznao Harryja Petera. Služili smo zajedno i pod zapovjedništvom poručnika Horacea Haverhilla prokrstarili dobar dio Arizone. Potom smo dvije godine radili na iskopinama u rezervatu sjeverno od Prescottta.

U zimu 1900. prvi put sam došao u Prescott. Zeleni pašnjaci oko grada uvukli su mi se pod kožu jednako kao i bistre rijeke i divlji kanjoni. Kada je posao za vojsku bio okončan, odlučio sam se smiriti ovdje. Počeo sam raditi za udruženje stočara, a Harry Peters je postao nadzornik. I Jay Connors je radio s nama. Od oca je naslijedio ranč u blizini, ali ga je zapustio zbog sklonosti prema piću. Harry Peters ga je već tada pokušavao nagovoriti da mu ga proda i nije mu želio pomoći da se odvikne od pića.

No ja sam pretekao Harryja, i postao vlasnikom ranča. Dobio sam plaću za radove na iskopinama u vojsci, zatim i novac od udruženja, te smo Harry, Jay i ja sjeli u salun »Palace« i zaigrali poker. Jay je već bio omamljen pićem, a svakoga je

trena postajao sve pijaniji. Harry je neprekidno povećavao uloge, osobito se nadmećući s Jayem. Ubrzo su mi njegove namjere postale jasne. Jay je ostao bez novaca, a nije želio napustiti igru. Harry mu nehajno predloži da uloži zemlju. Jay ga poslušao. Sve ili ništa. Harry izvuče ful aseva, Jay obični fleš, a ja kraljevski fleš. Dobio sam stotinu i pedeset Harryjevih dolara i Jayev ranč. Odmah nakon igre Harry mi je ponudio novac za ranč. Bio je izuzetno ljubazan i rekao je da će mi udruženje platiti dobru cijenu, možda pet stotina dolara, a posao mogu zadržati dok god želim. Poslao sam ga ko vragu. Pet stotina dolara je bila smiješno mala svota. Podnio sam otkaz prije no što me on mogao otpustiti i preselio se na ranč. Ubrzo nakon toga nahuškao je svoje ljude na mene, želeći me zaplašiti, a cijena mogeg ranča je nakon svakog takvog sukoba rasla.

Nešto poslije podneva, ujahao sam u grad i zaputio se pravo na željezničku stanicu. Vlak je kasnio, pa sam odlučio svratiti do saluna »Palace«. Odmah sam zamijetio Harryjeva kola ispred zgrade.

Vezao sam konja za gredu i pošao prema ulazu. Bill Monahan je stajao za šankom prazneći kriglu pive, nekoliko ljudi je kartalo u dnu prostorije, a oko njih se vrzla pjevačica Callie. Kad nije pjevala, pravila je društvo gostima. No ovoga puta moja pažnja nije bila usmjerena na djevojku. Pogled mi zapne za Harryja Petersa koji je sjedio za stolom, ledima okrenut ulazu, navukavši šešir na čelo i podigavši ovratnik.

Ruby Blair nije bio u salunu. Čuo sam zvonki Calin glas:

– Pozvala sam ga, Harry. Sići će za koji trenutak. Dok je prolazila pokraj njega, izazovno njišući bokovima, Harry je pljesne po straž-

njici. Zastao sam iščekujući. Djevojka je bila ljubazna s gostima, ali se umjela braniti od napasnika. Bio sam siguran da će uzvratiti Harryju pljuskom. No samo se osvrne po prostoriji. Opazivši da je Monahan zauzet pićem, a da je igrači i ne gledaju, nagne se prema Harryju i čvrsto priljubi glavu uz njegovu. Trenutak zatim se uspravi i reče:

– Evo, dolazi Ruby!

Stajao sam u sjeni vrata i još me nitko nije zamijetio.

Vrata u dnu prostorije se otvore i Ruby Blair uđe. Na sebi je imao prugaste hlače, bijelu košulju i tamni kaput. Ispod zelenog šešira blistale su male prodorne crne oči. Pogladi rukom dugačke brkove i sjedne za Harryjev stol.

– Zdravo, Harry! Kako napreduje tvoj rat?

– Kakav rat? – začudi se Harry na trenutak, a zatim prasne u smijeh. – Držim da je počeo shvaćati što ga čeka. Johny Moore – Joe Ochoa jutros su ga zagrijali. Barem sam im tako naložio.

S naporom sam se suzdržavao da ne viknem od bijesa. Oštećeno spremište za vodu, razbijeni prozori, oštećena crpka i još štošta drugo – sve je to bilo Harryjevo djelo.

Izašao sam iz sjene. Ruby Blair me namršteno pogleda. Za razliku od njega, Callie mi se ljupko nasmiješi.

– Gle, Link! Što ti radiš ovdje u ovo doba dana? Harry okrene glavu. Munjevitom brzinom zamahnuo sam desnicom i trenutak zatim nadzornik se našao na podu, a za njim su popadale i karte i kovani novac.

Harry se polako uspravi, ali ni ovoga puta nije bio dovoljno brz. Zgrabio sam stolicu i udario ga njo- me posred lica, tako da se ponovo otkotrljao na pod. Protrljao sam de-

snicu koja me boljela od udarca. Za to se vrijeme Harry oporavio. Uspravio se, no nije posegao za revolverom. Morao sam mu odati priznanje. Učini kretnju kao da će me udariti, ali je bio previše slab. Pogođio sam ga ljevicom u bradu tako da je poletio prema zidu i ispružio se na podu.

Igrači su prestali kartati i zagalamili su oko mene. Callie me zgrabi za ruku i reče:

– Link, prestani!

Podigao sam šešir s poda i zagledao se u Harryja. Usnice su mu bile krvave.

– Bille, izbaci ga! – vikne Rubby.

Prezrivo sam ga odmjerio od glave do pete.

– Uradi to sam! – rekao sam podrugljivo.

– Smirite se svi! Link, što je, do vraga, s tobom? – upita me Bill svojim dubokim glasom.

– Pitaj Harryja – rekao sam suho. – A meni natoči piće.

– Nisi mu pružio priliku da se brani – umiješa se Callie.

– Neću to ni drugi put!

Rubby i Monahan su doveli Harryja do stolice, a potom mu ručnikom oprali lice. Promatrao me je dok su to radili, a na licu mu se ništa nije moglo pročitati.

– Link, ako si imalo pametan, napustit ćeš ovaj kraj – rekao je napokon s naporom.

– Bit će bolje da taj savjet dadeš samome sebi. Zar si zaista mislio da možeš razbiti moju crpku, prozor i ogradu, a da ja ništa neću poduzeti? Slušaj me pažljivo, Harry – govorio sam, unoseći mu se u lice.

– Makar se ne znam tko od udruženja pojavio na mome imanju, dobit će ubuduće metak u čelo. To važi i za životinje i ljude, a osobito za

tebe, Harry! A ako želiš još više batina no što si ih sada dobio, ne moraš doći, samo mi javi.

Nitko nije zamijetio čovjeka koji je stajao kraj vrata. Bio je dobro odjeven, a u ruci je držao kovčežić. Gurne Monahana i pride Harryju. Odmahne glavom, ne rekavši ništa, a zatim se okrene k meni.

– Vi ste jamačno Conway.

– A tko ste vi? – upitao sam, premda sam naslućivao tko je.

– Ja sam Moyers – predstavi se on. – Iz stočarskog udruženja. Harry me nije dočekao pred vlakom, a željezničar mi je rekao da ću ga ovdje naći.

– Eto, našli ste ga!

– Još samo trenutak – uhvati me za rukav. – Je li istina to što govorite? O svemu tome što se zbivalo na vašem ranču? Zar vas je Harry uistinu progonio?

– A vi, tobože, nemate o tomu pojma! Zašto uostalom njega ne pitate?

– Za ime svijeta, niste li željeli taj prokleti ranč? – promuca Harry.

Moyers u nevjerici odmahne glavom.

– Ti budalo! Glupa budalo! Sada će nas stajati dvostruko.

– Možda i više od toga, gospodine – umiješao sam se oštro. – Da mi se netko pošteno i razumno prije obratio, ja bih jamačno pristao, ali ovako neću! Najprije namjeravam poći do suca Hamiltona. Bit će to lijep sudski proces.

– Slušajte, Conway – zaustavi me Moyers. – Sami ste svjesni toga da se na ranču ne možete održati. Niste to ni namjeravali. Želite samo postići što veću cijenu za zemlju koju ste dobili na kartama, nije li tako?

– Kakve to ima veze s vama? Ja sam je dobio, a ne vi – odgovorih drsko.

– Vaše izjave o ubijanju su prijevara – nastavi čovjek. – Bit će bolje da počnemo razumno pregovarati.

– Pitajte Johnnija Moorea koliko je nedostajalo da jutros padne mrtav ako meni ne vjerujete.

Dugo me je šutke promatrao, a zatim uzdahne.

– Koja je vaša cijena?

– Deset dolara po hektaru. A ranč ima šesto četrdeset hektara. Ustuknuo je.

– Budite razumni, čovječe!

Odgurnuo sam ga i pošao prema izlazu. Došao je za mnom tek kada sam uzjahao.

– Imate li sve papire u redu?

– U banci su u sefu.

– Potpisat ćete ugovor?

– Čim vi potpišete ček.

Pošli smo u banku koja je vodila poslove za udruženje. Napravili su ugovor i ja sam ga potpisao. Nikada neću zaboraviti ni jednu pojedinost na čeku koji mi je Moyers uručio. Dotle nikad u životu nisam zaradio više od četrdeset dolara na mjesec, a sada sam u ruci držao komad papira koji je vrijedio šest tisuća i četiri stotine dolara.

– Hoćete li se iseliti još večeras, molim vas – reče Moyers. – Bilo bi najbolje da što prije napustite grad. Imate dovoljno novaca da započnete neki posao.

– Što se mene tiče, možete spaliti moju kolibu i sve što je u njoj – odvratio sam hladnokrvno. – A što se tiče toga da li ću napustiti grad, o tome ću još razmisliti. Ne želim nikoga ubiti, a još manje da netko ubije mene.

U banci sam otvorio račun na šest tisuća i tristo dolara, uzeo stotinu dolara gotovine i unajmio sobu u hotelu.

Potom sam se zaputio u salun. Trebalo je proslaviti sretan događaj.

Vidio sam mnoge proslave po salunima, ali moja proslava te noći u salunu »Palace« nadmašila je sve dotadašnje. Te se noći salun doslovce ljuljao na vlastitim temeljima.

Sve je započelo gotovo obično. Bojao sam se da ću u salunu zateći Harryja Petersa, ali nadzorniku nije bilo ni traga. Za kartaškim je stolovima nekoliko igrača igralo poker i faro.

Uz šank je stajala pjevačica Callie i pričala s barmenom. Čim me je ugledala, sišla je s barske stolice i pošla mi ususret. Usne joj se razvukoše u ljubazan osmijeh.

– Je li te isplatio? – pitala me.

– Gotovinom – uzvratih zadovoljno i povukoh je prema baru. – Večeras ćemo proslaviti.

– Ne nosiš valjda toliki novac sa sobom – primijeti djevojka provukavši ruku ispod moje.

– Novac je u banci, a u džepu imam dovoljno za malu proslavu – rekoh i položih pedeset dolara na šank te se obratih Monahanu. – Počasti sve prisutne na moj račun. Kada potrošiš ovo, dat ću ti još. Nikoga nemoj odbiti.

Barmen mi natoči dupli viski, a Callie čašicu portoa. Kockari i kartaši nam se pridruže. Mnogi su mi čestitali i stezali ruku. Čak mi je i Ruby Blair prišao.

– Čestitam, Link. Nadam se da si ih dobro prikliještio. Koliko ti je Moyers platio? – nije krio svoju znatiželju.

– Dovoljno da vas počastim.

Monahan je imao pune ruke posla. Razdragano je društvo zamolilo Callie da zapjeva. Sjela je na šank, a pijanist je počeo svirati. Pjevala je pjesmu »Večeras će u starom gradu biti vruće«, jednu od najomiljenijih poslijeratnih pjesama koja je bila

prikladna za moju proslavu. Kako je lijepa, pomislio sam promatrajući djevojčine krasne plave oči i dugu zlatnu kosu što je u valovima padala na njena razgolićena ramena. Haljina smiona kroja isticala je njeno skladno oblikovano tijelo, ali se nipošto nije mogla smatrati »jeftinom robom«. Callie je bila zabavljачica i pjevačica, ljubazna i susretljiva prema gostima, ali nipošto djevojka za prodaju kakvih je bilo mnoštvo u gradu. Ruby Blair je bio zaljubljen u nju, jer ju je neprekidno držao na oku, a u nekoliko se navrata potukao s momcima koji su s njom željeli plesati ili je počastiti pićem. Budući da se za njega pričalo da je u Tucsonu ubio dvojicu pokeraša u nekoj vrsti kartaškog obračuna, nitko se nije želio sukobiti s njim. Što se tiče mene, Callie mi se »uvukla pod kožu« u ovih godinu dana otkako je došla u Prescott. Da sam vjerovao da imam kakvih mogućnosti, jamačno bih je već odavno zaprosio.

Podigao sam pogled i ugledao je kako mi pruža ruke u želji da skoči sa šanka. Ovio sam joj ruke oko struka i na trenutak osjetio dodir njene sjajne kose na licu, a miris osvježavajućeg parfema ispuni mi nozdrve. Zadrhtao sam, no Callie se brzo odmakne.

Nakon toga sve se odvijalo neka-ko zbrkano. U salun je došlo još nekoliko djevojaka. Počeo je i ples. Pridošlice su mi uvijek iznova upućivale čestitke i ja sam im nazdravljao pićem.

Monahan mi je prišao i rekao da je potrošio pedeset dolara, a ja sam izvadio još jednu novčanicu. Uto mi pride Callie.

– Ne, Link! Ne smiješ se razbacivati novcem. Evo, ja ću ti ga čuvati – rekla je i odlučno zgrabila novčanicu.

– Callie, ovo je proslava, a ja imam još mnogo ovakvih u banci. Daj Monahanu novac – rekao sam odlučno.

Djevojka se nasmije, ali popusti.

– Evo ti, Monahane! Link, pazi da ti sav novac ne prođe ovako kroz ruke. Bit će bolje da uložiš novac u kakav posao.

– Ne brini. Uložit ću pametno ovo što sam dobio. Ne namjeravam se više baviti uzgojem krava! Callie, trebaš li novaca? Hajde, podi sa mnom u banku, pa ću uzeti koliko želiš.

– Znaš dobro da ne bih od tebe uzela novac. Ni od bilo kojeg muškarca. Osim toga, banka je ionako zatvorena – nasmije se ona. – Ali veoma je lijepo od tebe što mi nudiš pomoć.

Nježno me pogladi po licu. Zgrabio sam je oko struka, posjeo u krilo i poljubio. Otrgla se i obazrela preko svog ramena po prostoriji. Istoga časa iz mraka je izronio Ruby Blair.

– Na noge, pasji sine!

Ustao sam samo napola kad me pogodio šakom u bradu. Zateturao sam, ali nisam pao. U tren oka okružila nas je gomila radoznalih promatrača.

– Ruby! Nemoj! – vikala je Callie.

Ruby je bio pijan i nije mi ga bilo teško svladati, iako sam i ja prilično popio. Uzvratio sam mu s nekoliko snažnih udaraca u bradu i grudi, sve dok nije pao na pod. Ležao je nepomično nekoliko trenutaka, a zatim je polako ustao. Ruka mu poleti prema revolveru, ali ga barmen zadrži. Zajedno s još dvojicom izgu-
ra ga iz saluna, a ostali igrači podignuše mene na ramena i pobjedonosno me polože na šank te stanu nazdravljati mojoj pobjedi.

Nakon toga sve se odvijalo kao u nekoj omamljenosti. Posljednje čega se sjećam bio je pokušaj da se uspravim i zaputim niz ulicu prema hotelu.

Probudio sam se u svom krevetu u hotelskoj sobi, posve nag. Sunce se probijalo kro razgrnute zavjese na prozoru, u glavi mi je bruhalo, a želudac se grčio. Pitao sam se zbunjeno tko me skinuo. Odgovor je došao vrlo brzo.

– Kako se osjećaš, Link? – čuo sam ženski glas iza sebe.

Okrenuo sam se kao oparen i zagledao u modre oči. Callie je bila sa mnom u krevetu! Sklopio sam oči i na trenutak se zamislio. Je li to bio san? Ponovo otvorih oči, ali ona je bila tu. Uspravila se u krevetu i radosno smiješila. Na sebi nije imala ni krpice odjeće. Nisam joj se usudio pogledati u oči od zbunjenosti. Zar sam zaista to uradio? Trenutak zatim osjetio sam njene ruke oko svoga vrata, a potom i poljubac na usnama.

– Callie – zavapio sam. – Nikada ti se ne bih usudio ni prići, a sada sam u krevetu s tobom.

Zagnjurila je lice u moj vrat.

– Zar misliš da bih bila ovdje da to nisam željela, Link? Ni divlji me konji ne bi natjerali u krevet s čovjekom koji mi se ne sviđa!

– Zaista tako misliš? Nisam te uvrijedio? Prisilio da podeš sa mnom?

– Bio si pijaniji no što sam mislila. Zar se ne sjećaš ničega? Pomogla sam ti da dođeš do hotela, kako te netko ne bi opljačkao na ulici. Zar se ne sjećaš ni svoje ljubavne izjave? Zaprošio si me, Link – dodala je. – A ja sam ti povjerovala. Ne bih bila ovdje da nisam. Oh, tako se stidim!

Počela je ustajati. Zgrabio sam je za ruku i povukao natrag.

– Čekaj! Nakon borbe s Rubyjem ničega se više ne sjećam, ali slušaj, ma što sam kazao, tako sami i mislio! Ja te zaista volim!

Poljubila me i privila se uza me.

– Oh, kako sam sretna! Znaš, nikada nisam osjećala ovako nešto.

To su bile najljepše riječi koje sam ikada čuo. Nisam ni sanjao da će djevojka mojih snova reći da joj se sviđam. Smatrao sam da je prema meni ljubazna na poslovan način kao i prema ostalim mušterijama. Osjećao sam uzbuđenost kao nikada u životu. Nekoliko sam trenutaka uživao u spoznaji da i ona mene voli.

– Zaista se želiš udati za mene?

– upitah je napokon.

– Ne znam, Link. Ali moramo biti razumni. U »Palaceu« zaradujem prilično dobro. Možda to zvuči ružno, ali ne mogu se udati za kauboja koji zaraduje četrdesetak dolara na mjesec.

– Čekaj malo. Nisam više kauboj. Još manje s tako malom plaćom. Imam novaca. Možemo poći kamo god želiš i živjeti kako želiš.

– Ruby kaže da si dobio možda tisuću dolara za pašnjak, a to neće vječno trajati.

– Ruby je budala. Moyers mi je platio deset dolara po hektaru. Imam šest tisuća i tri stotine dolara na bankovnom računu – dodao sam ponosno.

Oči su joj zasjale.

– Oh, Link! Pa to je krasno – priljubila se uz mene i obasula mi lice poljupcima.

– Kupit ću možda kakav dućan. Prije toga sam se namjeravao odmoriti i malo proputovati, ali sada imam bolji plan. Neću tratiti vrijeme. Vjenčat ćemo se i potražiti mjesto na kome ćemo se smiriti.

Callie se uozbilji.

– Link, sinoć si bio pijan, a ni sada u mom zagrljaju ne možeš triježno razmišljati. Zato neću reći ni da ni ne. Najbolje je da malo razmisliš, a kada budeš siguran u svoje osjećaje, možeš me ponovo zaprositi.

Poljubila me opet, a zatim se odmakla od mene i zagledala u moje lice.

– Oduvijek sam te smatrala naočitim muškarcem, ali nisam znala da imaš tako lijepe modre oči. Crna kosa čini sjajnu suprotnost. A da ne pričam o tvojim čvrstim mišićima – dodala je mazno.

Ja sam je doslovce gutao očima. Bijela koža, dugačka žuta kosa i raskošne obline mamile su me. Želio sam se odmah oženiti njome i brinuti za nju zauvijek. Callie podupre bradu rukom i ozbiljno me pogleda.

– Ne mogu te zamisliti za tezgom u dućanu.

– Nisam o tome mnogo razmišljao – rekao sam nemarno. – Znam jedino to da ne želim više nikada raditi za nekog gazdu. Svidao mi se život u rezervatu, ali bijelac ondje može otvoriti dućan uz posebnu dozvolu.

– I ja sam rođena u rezervatu – primijeti ona. – Živjela sam ondje do svoje šesnaeste godine.

– Nisam imao pojma. Gdje si živjela?

– Jesi li čuo za trgovačko središte Ram House?

– To je blizu kanjona Chelly – uzviknuh. – Dok smo radili na iskopinama, tamo smo se opskrbljivali hranom.

– Možda si zapazio i zgradu evangelističke misije u blizini dućana.

– Hoćeš reći ruševinu koja je ostala od zgrade. Samo sam natpis zapazio.

– Moj je otac podigao tu zgradu.

Pastor Allison. Bio je luckasti idealist. Pokušao je propovijedati Navajima, ali oni nisu marili ni za što drugo osim za piće, kocku i žene. Smatrali su ga čudakom, no bili su ljubazni prema njemu. Meni i mojoj majci nije bilo lako s njim. Majka nas je ostavila kad mi je bilo deset godina. Nije mogla podnositi ni nje ga ni tu kuću. Otac je za njen odlazak krivio mene. Govorio je da sam divlja i zločesta i da je to božja kazna. Često sam znala pričati sa starim Beasleyem koji je vodio trgovinu, a otac me napadao. Govorio je da je Beasley prijavio starac s griješnim mislima. A kada me zatekao u razgovoru s jednim mladim Indijancem, pretukao me tako da sam danima bila puna modrica.

– Kako je samo mogao – uzviknuo sam s negodovanjem.

– I ja sam se to pitala. Naposljetku sam odlučila uraditi jedino što sam mogla: pobjeći. Jedne sam noći otišla od kuće i nikada se više nisam vratila.

– Što se dogodilo s tvojim ocem?

– Ne znam – slegnula je ramenima. – Ne znam je li još u živ ili nije. Moram priznati da mi nije stalo što se s njim dogodilo.

– Kako si živjela? Što si radila?

– Majka me naučila čitati i pisati, a otac me natjerao da proučim Bibliju. To je sve što sam znala, a priznat ćeš da to nije dovoljno da zaradiš za život. Radila sam svašta. Čistila i prala po kućama, pomagala na polju, a onda sasvim iznenada spoznala da imam dobar glas i da bih mogla zaraditi pjevanjem. U salunu »Palace« izvrsno me plaćaju. Bill Monahan mi je kao otac, a Ruby nikome ne dopušta da mi se približi.

– Što je s njim? Zašto se toliko razbjjesnio što sam te poljubio?

– On je u mene zaljubljen. Prilično je dosadan i podsjeća me na mog oca. Uvijek mi drži prodike i ljuti se ako me netko pogleda. No u njemu nema zla, Link.

– Zla! Za ime svijeta, Callie, on me je htio ubiti!

– Ne bi on to uradio. Mislio je samo na to da me zaštiti. To je sve.

– Govoriš li jezik Navaja? – upitah je iznenada.

– Kao i engleski – potvrdi ona.

– Osim toga dobro znam voditi dućan. Često sam znamjenjivala starog Beasleya kad bi ga reuma prikovala za krevet. Pala mi je na um misao da bi stari Beasley možda htio prodati svoj dućan. Vodi ga više od trideset godina, a prilično je ostario. Hladne zime još više ugrožavaju njegovo krhko zdravlje, a reuma ga muči već godinama. Navaji ga potkradaju jer ovisi o njihovoj pomoći, on to zna, ali ne može ništa uraditi da ih spriječi.

– Pa to je izvrsna zamisao! – kliknuh oduševljeno. – Baš bih takav posao želio!

– Polako – umiri me ona. – To je samo zamisao. Držim da je vrijedi pokušati ostvariti, ako je to no što želiš.

– Koliko bi dućan mogao stajati?

– Ne znam. U svakom slučaju, zgradu ne možeš kupiti. Ona pripada rezervatu. Možeš kupiti dozvolu i zalihe robe. Činjenica da kuću ne možeš posjedovati, ništa ne mijenja. Ako dobro trguješ s Navajima i oni te zavole, ako ih ne budeš previše varao niti im prodavao alkohol, dozvola će ti biti obnovljena svake godine. Tako je bilo barem prije sedam godina dok sam još živjela tamo. Vjerujem da skladište vrijedi sedam ili osam tisuća dolara, ali sam sigurna da bi ga stari Beasley prodao i za pet. Ovo je dobar trenu-

tak jer dolazi zima, a on je neprekidno govorio da će se prije zime povući u Kaliforniju.

– Odlazim sutra u rezervat – rekao sam odlučno. – Ali kako ću voditi dućan kad ne znam jezik Indijanaca Navaja? – promrmljah.

– Napisat ću pismo svojim prijateljima Indijancima koji znaju engleski. Oni će ti pomoći. A osim toga, nikad se ne zna – glas joj je zvučao zavodljivo – možda ćeš naći lijepu ženu koja zna jezik Navaja.

Čvrsto sam je privukao uza se. Nakon nekoliko trenutaka ona se izmigolji iz moga zagrljaja i ozbiljno me pogleda.

– Morat ćeš ponijeti gotovinu sa sobom. Mahni starcu s pet tisuća dolara pred nosom i vidjet ćeš da će odmah pristati. Ipak, uzmi sav novac, jer se nikad ne zna. Možda neće popustiti. Ček ga se ne bi tako dojmio kao gotovina.

Oklijevao sam. S jedne me strane privlačila Callie u krevetu, a s druge poslovni izazov. Želio sam što prije poći u rezervat i srediti stvari oko kupnje dućana. Callie je razbila moju nedoumicu. Ustala je i počela se odijevati. Neko sam je vrijeme bez riječi promatrao.

– Callie – promrmljah iznenada. – Sviđa li se tebi možda Harry Peters? Bila si srdita na mene kada sam ga udario, za zamijetio sam da te milovao i nisi se bunila.

– Što? – okrenula se zbunjeno.

– Oh, misliš na onaj događaj za stolom. Slušaj, on je Rubyjeva dobra mušterija. Prilično mnogo novaca ostavi u salunu i Ruby daje meni postotak. Dakako, ako mi ne možeš vjerovati poslije onoga što se noćas ovdje dogodilo...

– Oh, zaboravi to! Ne možeš očekivati da ne budem ljubomoran. Vidjet ćemo se večeras u salunu.

— Ne, Link. Ruby će biti ondje, a neće zaboraviti što si mu sinoć uradio. Mi ne bismo željeli da nam to pokvari plan, zar ne?

Odluka je pala. Ručao sam na brzinu, kupio pojas za novac, otišao u banku, podigao novac i sakrio ga u pojas. Zatim sam kupio dva pokrivača, nove hlače i nekoliko košulja, nešto hrane i metaka. Sve to složio sam u bisage. Bilo je već kasno poslijepodne, pa sam odlučio poći rano ujutro. Poslušao sam Callie i te večeri nisam pošao u salun. Službenik iz banke jamačno je svima razglasio da sam uzeo sav novac i bolje je da budem na oprezu. Rano sam večerao i pošao na spavanje.

Idućeg sam jutra rano ustao, doručkovao i uspjevši savladati želju da još jednom vidim Callie, pošao na put. Put me vodio pokraj ranča koji sam prodao udruženju i u prvi sam mah želio skrenuti u stranu da izbjegnem susret s Harryjem Petersom ili Johnnyjem Moorem, no poslije sam odlučio hrabro krenuti naprijed. Provjerio sam pušku i lagano nastavio put. Na vratima mog bivšega ranča stajao je Johnny Moore i drsko me promatrao. Hitro sam izvukao pušku. Zapazivši moju kretnju, Johnny se naglo okrene, uzjaše konja i nestane u oblaku prašine.

Nastavio sam put. Poslije petnaestak minuta zaustavio sam se u grmlju. Možda je Johnny pošao po Harryja Petersa, pomislio sam i odlučio pričekati deset minuta. Budući da se nitko nije pojavio, nastavio sam put prema planini Mingus.

Pretekao sam dugačka tovarna kola što su vozila zalihe u Jerome, a kada sam prešao prvi planinski prijevoj, odlučio sam se zaustaviti. Mojem konju Soxu trebao je odmor,

a meni cigareta. S uživanjem sam promatrao planinski krajolik ispuštajući kolutove dima u zrak.

Odjednom tišinu prolomi prasak revolvera. Kliznuo sam sa sedla, dohvatio pušku i legao na zemlju iza Soxa. Napeto sam promatrao prostor pred sobom zavukavši glavu između nogu konja, ali mi je sunce tuklo u oči te nisam mogao ništa zapaziti na strani s koje je došao pucanj. Nakon nekoliko trenutaka poveo sam oprezno Soxa na jednu stranu ceste i vezao ga za obližnji bor, a zatim se sakrio iza žbuna. Čekao sam.

Dugo se vremena ništa nije pomaklo na obzorju. Potom sa zamjetio osamljenog jahača na obronku brda. Zapucao sam četiri puta na njega, ali nisam znao jesam li pogodio. Moj se konj stao propinjati, te sam ga morao osloboditi užeta u koje se sapleo. Kad se on smirio, pogledao sam na obronak, ali jahača više nije bilo tamo.

Uzjahao sam Soxa i nastavio put. Nitko me nije pratio iz grada. U to sam bio čvrsto uvjeren. Prva osoba koju sam vidio na svom putu toga dana bio je Johnny Moore. Jamačno je obavijestio Harryja Petersa o meni, a ovaj je sigurno nekako saznao da sam podigao sav novac. Ili je možda Moyers, srdit zbog prevelike cijene koju je platio, odlučio uzeti novac natrag.

Uskoro sam prestigao teretna kola i upitao vozača je li vidio kakvog jahača. Čovjek odmahne glavom. Sumnjičavo je promatrao pušku u mojim rukama, a ja sam mu pokazao rupu što ju je načinio metak nepoznata napadača na stražnjem obluku moga sedla.

— Do vraga! — uzvikne čovjek. — Neki je momak jamčano jurio jele na. Vidio sam mnogo takvih kako se motaju uokolo.

— Zar nalikujem na jelena? Jeste li kada vidjeli životinju s rogovima na konju? — narugah se vozaču.

Čovjek samo odmahne glavom i zamahne bičem. Mazge ubrzaju kas, a ja sam odlučio vratiti se prema ranču.

Nakon jednog kilometra zastao sam nedaleko od puteljka što je vodio do male drvene kuće. Vezao sam Soxa i sjeo na panj, zaklonjen žbunjem, želeći da se malo ohladim. Nisam mogao dokazati tko je na mene pucao, no zaključio sam da to i nije važno. Ako sve bude išlo po planu, uskoro ću rukovoditi trgovinom u Ramu Houseu, a Callie će biti moja žena. Ipak, moram sačuvati novac i glavu, a očito je da netko na mene vreba.

Dobro sam poznavao svaki pedelj ove zemlje. Oprezno sam ustao i prikrao se drvenoj kući. Iza kuće su bila vezana dva konja. Jedan je pripadao Joeu Ochoau. Uz sedlo je bila privežana puška i ja sam je polako izvukao. Konj tiho zarže, ali iz kuće se nije čuo nikakav glas ili zvuk. Zapazio sam kolut dima iz dimnjaka i odškrinuta ulazna vrata. Pomirisao sam cijev puške i zaključio da iz nje nije nitko maločas pucao. Prišao sam otvorenim vratima i pogledao unutra. Moyers se obraćao Joeu.

— Spali sve to smeće, Joe. Kuću ćemo koristiti kao skladište alata i žice.

— Dobro, gospodine Moyers. A što ćemo s ovim?

Uto Joe ugleda mene s puškom u ruci i zastane otvorenih usta.

— Bit će bolje da i krov popraviš

— nastavi Moyers ne sluteći ništa.

— Hej, što se to s tobom događa?

Naglo se okrenuo i ugledao mene.

— Gdje su Harry i Johnny? — upitah.

— Zašto? Zašto? — promuca on zbunjeno, a zatim se odlučno uspravi. — Što, do vraga, želiš? Rekao si da se nećeš više ovamo vraćati!

Bacio sam oveće puščano zrno prema njemu i on ga uhvati u zraku.

— Johnny mi je, čini se, poslao mali dar za rastanak. Zbilo se to prije jedan sat, gore na cesti. Možda je to bio Harry.

— Ti si lud! Harry je u gradu. Olabavio si mu nekoliko zubi, pa je pošao k liječniku da mu ih učvrsti.

— Nisam ga sreo.

— Jučer je krenuo u grad — umiješa se Ochoa. — Zubi su ga boljeli, pa je krenuo ranije.

— Koji je kalibar njegove puške?

— 44.40 — izjavi Joe.

— Što je s Johnnyjem? Ima li novu pušku?

— Namjeravao ju je kupiti, ali ne znam je li to uradio. Trenutno se nalazi u staji i potkiva konja — napomene Joe.

— Otkada ste vi ovdje?

— Nekoliko sati — odgovori Moyers.

— U tom slučaju ne možete znati je li Johnny potkiva konja ili vreba na mene iz šipražja. U to ću se sam uvjeriti. Vi nastavite s poslom, a ja ću potražiti Johnnyja.

— Svi ćemo poći zajedno — reče Moyers i ustane. — Ne želim da izazivaš nove nevolje, Conway.

Uto se na puteljku pojavi Johnny Moore. Čim me je ugledao, oči mu se rašire od straha i on načini korak natrag.

— Daj da vidimo tvoju pušku, Johnny — rekao sam mirno.

— Ja... nemam puške — odvrati on nesigurno. — Nisam imao vremena poći u grad. Što se ovdje događa?

Zaključio sam da neću moći ništa dokazati i da samo tratim vrijeme.

Okrenem se k Moyersu.

– Zadržite svoje momke na ranču nekoliko dana. Bude li me itko pokušao slijediti, dobit će metak u čelo. To se odnosi i na vas. Nisam siguran da ne želite natrag svoj novac. Jesam li bio jasan?

– Vrijedaš, Conway – progunda Moyers. – Ti si glupa, sumnjičava budala – dobaci bijesno.

– Svakako. Zadržite zrno kalibra 44.40 koji me je potakao na sumnjičavost, u znak sjećanja i opomene. I u znak da i ja nekome dugujem to isto – dometnuh hladno. – Ako želite, samo pošaljite nekoga za mnom. Vidjet ćete što će se dogoditi – zaprijetio sam i krenuo prema svome konju.

Uzjahao sam Soxa i osvrnuo se. Sva trojica stajala su na vratima i promatrala me bez riječi. Bio sam uvjeren da su ozbiljno shvatili moju prijetnju i da mi s njihove strane više ne prijeti opasnost.

Nastavak puta doista je protekao mirno i ja sam oko deset sati uvečer ujahao u Jerome.

IV

Taj se grad razvio na obroncima planine u blizini rudnika bakra. Noću je bio jednako živ i pun ljudi kao i danju. Ispio sam dva pića u salunu, večerao i potom pošao u hotel. Idućega jutra ponovo sam bio na putu u samo svanuće.

Bez teškoća sam prošao kroz dolinu Verde i zaputio se uskom stazom što vodi na vrh planine Mogolion. Te sam noći spavao pod vedrim nebom. Probudio sam se napola smrznut, pojeo nešto suhe govedine i nastavio do Flagstaffa. Ondje sam u podne pojeo topli obrok i nastavio put prema sjeveru. Do Camerona je put bio ovičen visokim borovima i smrekama. Osamnaest sati proveo sam u sedlu i mali hotel

kraj trgovačke postaje uz presušeno korito rijeke Little Colorado nalikovao mi je na raj.

Još dva dana proveo sam u sedlu, zastavši samo noću da nekoliko sati odspavam, a trećega sam se našao u kanjonu Keams. U malom mjestu Ganadou, kroz koje sam prolazio dok sam s vojskom odlazio na iskopavanje, posjetio sam trgovačku postaju Don Lorenzosa Hubbella. Srdačno me pozdravio, premda se prije nismo poznavali i ponudio mi večeru u golemoj blagovao-nici punoj slika i starih prahistorijskih lonaca Navaja.

Hubbellu sam ispričao sve o svojoj namjeri da kupim Beasleyev dućan.

– Pozdravi starog jarca, mladiću. Prilično smo zabrinuti za njega zbog njegove reume i starosti. Živi posve sam. Nego, slučaj, sinko, ti ćeš proći kroz Chinle. Možeš li ponijeti jedno pismo za Sama Daya koji ondje radi u postaji.

– Dakako – odvratih spremno.

– Ako nisi vidio kanjon Chelly, savjetujem ti da ga pažljivo razgledaš dok budeš jahao. To je po meni najljepše mjesto na svijetu.

Na putu do Chinlea susreo sam samo dvojica kola. Jedna su prevozila dva bureta s vodom i nešto drva za loženje. Vozio ih je stariji čovjek s crvenim povezom oko čela. Na sjedalu do njega bila je indijanska žena.

– Dobro jutro – viknuo sam, ali me oni nisu čuli, čak ni njihovi psi nisu obratili na mene pažnju.

Druga je kola vozila mlada indijanska djevojka. Pozdravio sam je na jeziku Navaja, ali mi ni ona nije odgovorila.

Nedugo zatim ugledao sam stado ovaca raštrkanih po livadi duž puta. Čuvale su ih žene i djevojke. Zapazio sam čak djevojčice od šest ili

sedam godina. Činilo mi se da su za posao koji obavljaju suviše svečano odjevene i nakićene. Ni one nisu na mene obratile pažnju. Još uvijek sam bio nevidljiv čovjek. Čekajte samo, pomislio sam, uskoro ćete upoznati Hosteena Conwaya i s njime trgovati. Postat ćemo prijatelji. Ja ću naučiti vaš jezik ili će mi Cal lie pomoći.

Tako sam ujahao u malo mjestašce Chinle i zaputio se pravo u postaju da Samu Dayu uručim pismo. Zauzvrat me čovjek ponudi kavom. Neko smo vrijeme sjedili i ćaskali. Sam mi je objasnio da je postaja Chinlea jedna od najstarijih u rezervatu, zajedno s Hubbellovom. Bio je znatizeljan i pitao me kamo sam se zaputio. Rekao sam samo da sam nekoć radio na iskopavanju ruševina Rama Housea i da sada slobodno tumaram uokolo. Namjeravam usput posjetiti i Beasleya. Začudeno me je promatrao, a kada sam dodao da me zanima i pogled na kanjon Chelly, njegovo čuđenje postane još veće. Unatoč tome dao mi je upute kako da najbržim putem dodem do kanjona.

Jahao sam pola jutra prije no što sam ga ugledao. Uska rijeka probijala se kroz kanjon, a na njenoj se površini odražavalo nebo. Činilo se da je netko prosuo rastopljeno srebro po kanjonu, zaključio sam zadržavajući promatrajući čudesan prizor pred sobom. U podnožju stijena raslo je žbunje, čije je lišće poprimilo žutu boju. Zrcalilo se u rijeci, tako da se činilo da se zlato stapa sa srebrom. Zadržao sam dah od divljenja.

Poručnik Haverhill mi je svoje vrijeme ispričao da su se Indijanci iz plemena Navaja oduvijek sklanjali u kanjon. Godine 1864. Kit Carson ih je natjerao da se predaju i oni su se povukli u kanjon. No on

im je poubijao ovce i konje, spalio polja žita i posjekao šumu. Bili su prisiljeni na povlačenje i vlada ih je poslala u Bosque Redondo u Novom Meksiku.

U svakom slučaju, prizor što se ukazao pred mojim očima nije se mogao usporediti ni s čime što sam dosad vidio. Nastavio sam lagano jahati još nekoliko kilometara i povremeno zastajao da promotrim kanjon. U jednom sam trenutku kroz mali prolaz opazio ruševine, ostatke velike kuće. Sjetio sam se Haverhillove priče o bijeloj kući koja je stara tisuću godina. Jednoga ću je dana morati istražiti, pomislio sam i nastavio put brže. Toliko sam bio obuzet promatranjem kanjona da sam posve zaboravio na vrijeme. Zaključio sam da je suviše kasno da stignem do postaje Rama Housea do noći, te sam se odlučio vratiti u Chinle i zamoliti Sama Daya za noćnište.

Nije bio oduševljen kad me je ugledao, ali mi je ponudio hladno govede pečenje i ustajali kruh, a zatim me uveo u malu spavaću sobu. Pobrinuo sam se za Soxa i pošao na spavanje.

Probudio me miris kave što se širio iz kuhinje. Čuo sam zveket lonca i znao da je svanulo. U kuhinji je poslovaio mladi Indijanac koga mi je Sam Day predstavio kao svojega pomoćnika. Imao je ime koje je u prijevodu značilo Pričalica, no toga jutra mladić nije prozborio ni riječi, iako je znao engleski.

Pojeo sam jaja sa slaninom, popio šalicu kave i toplo zahvalio Samu Dayu na ukazanom gostoprimstvu. Sox je zadržao s još nekoliko konja halapljivo grabeći svježu travu koju je netko bacio u koral. Dao sam mu vremena da završi, potom ga osedlao i izveo iz korala.

Uto se jedna kola zaustave ispred postaje. Mlada žena Navaja držala je u rukama uzde i bezizražajno me okrnula pogledom, kao da je gledala kroz mene. Usprkos srdžbi nisam mogao da ne zamijetiom njenu izuzetnu ljepotu. Dok sam radio na iskopinama s poručnikom Haverhillom, vidio sam mnogo indijanskih djevojaka i žena, jer su njihove porodice tada surađivale s nama, ali nikada još ovakvu ljepoticu. Zauzdao sam konja, vezao ga za ogradu i skočio na zemlju. Odlučno sma ušao u kuću, zaključivši da sam zaboravio kupiti metke.

Djevojka, Indijanac Pričalica i Sam Day upravo su se zaputili u kuhinju. Sam me obješenjački pogleda preko ramena.

– Jamačno si nešto zaboravio, zar ne? Hajde pridruži nam se i popij još šalicu kave.

Nasmiješio sam se i pružio ruku djevojci.

– Link Conway – rekao sam.

Ali mi je ruka ostala u zraku. Djevojka me nije ni pogledala. Prošla je mimo mene i sjela za kuhinjski stol. Day i ja također smo sjeli, a mladi nam Indijanac natoči kavu.

Uspio sam ipak saznati da se zove Mary Wilson. Dok je na narječju Navaja razgovarala sa Samom i Pričalicom, ja sam je pažljivo promatrao. Ovalno lice nije bilo tamne boje kakvo su obično imale žene Navaja, a nos joj je bio ravan. Bademaste crne oči bijahu joj uokvirene dugačkim trepavicama, a pune usne mamile su na poljubac. Poput ebanovine crna sjajna kosa u blagim je valovima padala niz djevojčina leđa. Zapazio sam da je izuzetno ukusno odjevena: Bijela baršunasta košulja sa zlatnim vezom isticala je njenu ljepotu.

Iznenada u kuhinji zavlada tajac. Sam Day i njegov pomoćnik smi-

juckali su se i promatrali me kako gledam u djevojku. Ona me je prvi put pogledala, napola oholo, napola bijesno.

– Čini se da si opčinjen, Conway – naruga se Sam dobroćudno.

– Čovječe, zapanjen sam njenom ljepotom – rekao sam iskreno. – Teško mi je povjerovati da je predamnom takva žena.

Trenutak zatim ona je progovorila na glatkom engleskom jeziku i po drugi put sam ostao bez riječi. Ljutio sam se na sebe što sam pretpostavio da ona ne zna engleski.

– Ti, davole prosikće ona dubokim glasom – zar me baš moraš tako drsko i požudno gledati?

– Slušaj, sestro – pobunih se podigavši ruke uvis – nisam mislio ništa loše.

– Ne zovi me sestrom – reče ona oštro. – Nipošto ti ne mogu biti sestra. Ja sam zakonita kći svojih roditelja – dodala je ponosno podigavši malu bradu.

Najprije sam se naljutio zbog njene drskosti, no trenutak zatim prasnulo sam u smijeh. Day također. Naposljetku se i ona počela smijati. Samo je Pričalica ostao ozbiljan.

– Slušaj, molim za oprostaj – rekao sam skrušeno. – Uistinu nisam mislio ništa loše.

– Nastavi – ponuka me ona kad sam nesigurno zastao. – Što si misio?

– Mislio sam da nikad još nisam vidio tako lijepu djevojku kakva si ti – završio sam jednostavno. – Držim da to ne mora biti razlog za srdžbu.

Sada se ona zbunila, a lice joj je oblilo tamno rumenilo. Malom šakom stidljivo je prekrila usne na način svojstven indijanskim ženama.

– Prestanite vas dvoje i budite prijatelji – umiješa se Sam Day. –

Conway, rekao bih da smo ja i Mary Wilson prijatelji, samo mi je žao što ne želi trgovati sa mnom. Radije odlazi u Ram House k starom Beasleyu.

— Ideš li upravo u Ram House?

— upitao sam djevojku.

— A kamo će drugamo sa svim onim kožama što ih je utovarila na kola — dometne Sam.

— Ah, znaš, Same, Beasley je bio tako dobar prema meni nakon onoga što se dogodilo. Imam pola tuceta ovčjih koža. U svakom slučaju, to za tebe nije dovoljno. A meni su potrebne zalihe za zimu.

— Conway također ide u Ram House — primijeti Sam. — Možda biste mogli zajedno nastaviti put.

— Nemam mjesta za putnike — primijeti ona ukočeno, jedva me okrznuvši pogledom.

— Ne brini — rekao sam podrugljivo. — Ne pada mi ni na um da se ubijam dugom vožnjom u prašnjavim kolima dok imam svoga vranca koji me nosi.

— I da ga nemaš, ja te ne bih povela — otpovrne ona prkosno. — Nemam mjesta. Moram krenuti, Same. Vidjet ćemo se sutra kad se budem vraćala kući.

Ustane, poravna široku suknju i dohvati pokrivač sa stolice. Ustao sam i ja.

— Hvala na kavi i gostoljubivosti, Same — rekoh. — Moram požuriti da se sklonim gospodici Wilson s puta kako bi imala cijelu cestu za sebe.

Pohitao sam do korala i izvukao jednu dlaku Soxu iz dugačkog repa. Dvaput sam mu njome omotao članak, tako da mu je noga bila ukočena. To mu nije moglo naškoditi, ali me neće moći lako ponijeti na svojim leđima. Poveo sam ga iz korala zapazivši da na stražnju nogu hramlje kao da mu je ozlijeđena.

Naslonio sam se na Maryna kola upravo u trenutku kad je djevojka izašla iz kuće.

— Gle, gle! A ja sam mislila da si već prešao pola puta do Rama Housea! Što se dogodilo? Zar ne znaš u kom pravcu treba krenuti? Ili ne znaš koja noga ide u uzengije? — rugala mi se.

— Dobro — promrmljao sam pomirljivo i podigao ruke u znak predaje. — Sâm sam ovome kriv. Konj mi hramlje i prisiljen sam puzati pred tobom i moliti te da ga privežem za tvoja kola — nastavio sam pokajnički. — Dakako, i mene bi trebalo povesti.

— Dobro — promrmljala je penjuci se u kola.

Umotala se u pokrivač, a ja sam vezao Soxa za kola i sjeo do nje. Lagano je povukla uzde i konji se dadše u kas. Zamijetio sam da ima bolje konje od mnogih Navaja, da su čisti i njegovani te da su kola izrađena od posebno kvalitetnog drva. Stari Sox je bez poteškoća pratio kola. Nadam sam se da će dlaka kojom mu je bio omotan članak uskoro pući i time mu olakšati nastavak puta. Nadao sam se uz to da se moja lijepa vozačica neće okretati i to zamijetiti.

Neko smo se vrijeme vozili u tišini. Svako nastojanje da zapodjenem razgovor završavalo se neuspjehom. Napokon se okomila na mene.

— Nimalo se ne razlikuješ od ostalih bijelaca. Misle da mogu reći indijanskoj djevojci i ono što se ne bi nikada usudili reći ženi bijele kože, a da se pritom ne izvrgnu opasnosti da dobiju metak u čelo. Misle da će Indijanka biti počašćena što joj se obraća.

— Slušaj! — rekoh. — Nisam mislio ništa loše kad sam rekao da si lijepa. Uputio sam ti riječi koje bih uputio i svakoj bijeloj djevojci. Raz-

lika je samo u tome da si ti doista najljepša žena koju sam ikad vidio. Kad sam to kazao, nisam imao nikakve loše namjere na umu, niti ih imam sada. Osim toga, vidim da je mome konju sada bolje – dodao sam hladno. – Zaustavi kola, pa ću smijesta sići. Hvala ti na vožnji.

Njene pune usnice razvukoše se u ljupki osmijeh.

– Hajde da ovo zaboravimo. Nisam dosad sreća mnogo bijelih ljudi pristojna ponašanja, ali tebe ću smatrati takvim ako ne dokažeš suprotno. Slušaj – nastavi promatrajući me oštro – kaži mi kakav si trik primijenio na konju, molim te. Možda će i meni nekad biti potreban.

Oboje smo prasnuli u smijeh, a ja sam joj ispričao kako sam onesposobio konja. Nakon toga smo se vozili obavijeni ugodnom šutnjom koju smo samo ponekad prekidali da bismo razmijenili pokoju rečenicu.

Nije pričala mnogo o sebi, niti je postavljala pitanja meni. Ipak sam na neka svoja pitanja dobio odgovor. Zanimalo me kako je naučila tako dobro engleski. Završila je osnovnu školu poput većine Navaja, ali je njen otac želio da ona stekne još bolje obrazovanje, pa ju je poslao na Shermanov institut u Riversideu. Bio sam iznenađen otkrićem da je stekla vrhunsko obrazovanje kakvo je dostupno veoma malom broju bijelaca. Zanimalo me kakav joj je bio otac, ali nije željela govoriti o svojim roditeljima. Nije mi htjela reći ni gdje živi ni od čega živi. Stekao sam nejasnu predodžbu da su joj otac i majka mrtvi. Imala je samo pola tuceta koža za prodaju, što je značilo da nema veliko stado. Vjerojatno živi sama, pretpostavio sam. S druge strane, rekla je da ima dugačku listu stvari koje joj trebaju za zimu, a s pola tuceta ovčjih koža neće moći to platiti.

Nebo su prekrili tamni oblaci. Temperatura je bila niska i prije no što smo stigli na odredište počeo je padati snijeg.

U glavnoj zgradi trgovačke postaje u Ramu Houseu vladao je mrak. Tamna je kuća odudarala od bijele snježne površine kojom je bila okružena. Mali prozori bijahu zaštićeni šipkama. Jedini znak života predstavljao je tanak kolut dima što se vijao iz dimnjaka. Iza zgrade nalazio se koral u kome sam zapazio velika teška kola. Ispred prostranog skladišta iza kuće nalazila su se tri gostinjske kolibe za Navaje koji bi došli trgovati izdaleka.

Ispred glavne zgrade stajalo je dvanaestak Navaja, ne računajući djecu. Nekoliko mladih ljudi radošno pozdravi Mary Wilson, ali nijedan od starijih Indijanaca nije ju pozdravio i to me je začudilo. Pomislio sam da je to zato što je vozila bijelca.

U daljini sam ugledao trošnu kuću s natpisom »Evangelistička misija«. Pokraj nje stajala je kamena kuća u kojoj nitko nije živio. Poslije sam saznao da je Mary Wilson rođena u toj kući.

Sišao sam s kola i privezao Soxa za gredu. Na vratima glavne zgrade stajao je stari Beasley. Izgledalo je isto onako kao i prije dvije godine. Rijetka sijeda kosa bila je dugačka i svezana u rep u stilu Navaja, a brkovi su mu se spuštali do grudi. Imao je orlovski nos i sitne plave oči nadsvođene guštim čupavim obrvama. Nosio je iznošeni kaput od tvida, flannelsku košulju, kožne hlače i mokasine. Nije se smiješio, niti je pružio ruku u znak dobrodošlice. Izražaj lica bio mu je kiseo kao i uvijek.

– Zdravo, Adezhbah! Dugo te nisam vidio – obrati se napokon djevojci.

– Hosteen Beasley! – uzvikne ona sa smiješkom i pride mu položivši ruku na njegovo rame. – Došla sam da vidim da nisi slučajno našao drugu draganu za moje odsutnosti.

– Do vraga, znaš dobro da i s tobom jedva izlazim na kraj. Udi! Kava je vruća, a pripremam i večeru.

– Moram se najprije pobrinuti za konje:

– Samo ti idi! – rekao sam djevojci. – Ja ću odvesti konje u koral.

Popela se u kola i dodala starcu nekoliko koža. Zatim su oboje nestali u kući.

Navavi su se spremali na polazak. Uzeo sam svoje bisage i vreću za spavanje i unio ih u kuću. Zatim sam odvezao kola do korala i nahranio konje.

Nisam bio siguran sjeća li me se još stari Beasley. Kad sam ušao u kuću, doviknuo mi je iz kuhinje da zaključam za sobom vrata i dođem na večeru. U kuhinji su gorjele dvije kerozinske svjetiljke na zidu, a u velikom crnom štednjaku pucketala je vatra šireći ugodnu toplinu.

Sjeo sam za stol, a Mary je postavila tanjure i poslužila nas vrućom govedinom, rajčicama iz limenke i kruhom. Poslije smo jeli kolačiće koje je, pretpostavljam, ispekao sam starac. On je skuhaio i kavu. S Mary je govorio narječjem Navaja, ne obraćajući pažnju na mene. Znao sam da će ona prenoćiti ovdje. Bilo je suviše kasno za povratak, a u svakom slučaju konji su joj bili u koralu. Pitao sam se gdje ćemo svi spavati i hoće li mi Beasley uopće ponuditi da prenoćim kod njega.

Završili smo s jelom kad mi se starac obratio prvi put:

– Što ćeš ti ovdje, Conway? – rekao je lijeno razvlačeći riječi, što je značilo da me se sjetio.

– Kad sam radio na iskopinama nedaleko od vaše postaje, zavolio sam ovaj kraj, a nisam imao vremena da ga dobro razgledam – rekao sam nehajno. – Odlučio sam doći ponovo i nadoknaditi ono što sam propustio. Imate li mjesta za mene noćas?

– Nisi više u vojsci?

– Nisam. Uštedio sam nešto novaca i napustio posao. Vani je hladno i ne bih mogao spavati pod vedrim nebom. Imate li sobu za mene?

– To će te koštati.

Mary ustane i pokupi tanjure.

– Ima li koga u kolibama?

– Najmanja je najbolja, Mary. Znaš da je čuvam samo za tebe. Drva su spremna, voda također. Treba samo da uzmeš pokrivače iz srednje sobe.

– Laku noć, Pope, vidimo se ujutro – rekla je djevojka starcu i nestala iza vrata, ne obrativši se ni s jednom riječi meni.

Starac ustane, dohvati svjetiljku sa zida i daje mi znak da pođem za njim u hodnik u kojem su se nalazila vrata za tri spaveće sobe. Ušli smo u sobu u sredini. Zamijetio sam starinsku komodu, ormar, posudu za umivanje veliki krevet, vješalicu za odjeću. Mali prozor bio je zastrt zavjesom, a s vanjske strane zaštićen željeznim šipkama.

– Koliko ćeš dugo ostati?

– Ne znam. Nekoliko dana. Koliko će me to stajati?

– Dva dolara na dan, za tebe i konja – rekao je starac ne trepnuvši okom.

– Ne – odvratio sam odlučno. – To je previše.

– Umiješ li uopće kuhati? – želio je znati.

– Kako da ne! Biskvitje, pečene krumpire i meso.

– Dolar na dan, ako ćeš sam kuhati – progunda starac i izađe iz sobe ne čekajući moj odgovor.

Te mi je večeri dugo trebalo da se zagrijem. Razmišljao sam o Callie, ali i osjećao grižnju savjesti zbog Mary Wilson koja je posve istisnula Callie iz mojih misli toga dana.

Probudio sam se prilično kasno. Stari Beasley mi je ostavio kavu na štednjaku, a komad slanine i kruha na stolu. Pogledao sam kroz prozor i zapazio da je napadalo dosta snijega. Potom sam otišao do vrata što vode u dućan. Lagano sam ih otvorio i opazio starca za tezgom. Nekoliko Indijanaca šutke je stajala pred njim. Upitao sam ga gdje je Mary Wilson, a on mi je odgovorio da je natovarila hranu u kola i otišla prije jedan sat.

Pojeo sam doručak, a zatim pošao u koral da naranim Soxa i Beasleyeve konje.

V

Vratio sam se u dućan i promatrao starog Beasleya kako mjeri tkaninu, važe šećer, brašno i ostale namirnice. Neki Indijanci bili su viši od mene, a djelovali su niži od Beasleya s druge strane tezge. Znajući da je starac znatno niži od mene, bio sam zbunjen. Poslije mi je stari trgovac objasnio da je pod iza tezge desetak centimetara viši što njemu kao trgovcu daje stanovitu prednost, pa iz visoka promatra svoje mušterije. Beasley je Indijancima nudio besplatno duhan za pušenje dok se nalaze u dućanu, te je u tu svrhu postavio na tezgu kutiju s duhanom s jedne strane i papirić s druge. Dok su žene birale boje tkanina ili nakita, muškarci su motali cigarete i pušili.

Mrak se brzo spustio i Beasley me upozorio da će uskoro zatvoriti

dućan. Bio je to znak da pođem pripremiti večeru.

– Dobro operi ruke i nemoj ih približavati licu dok to ne uradiš. Mnogi od ovih ljudi imaju trahom, a on je zarazan. Dobro pazi na čistoću ruku dok si ovdje – upozori me starac kad sam krenuo prema vratima.

Oprao sam ruke u toploj vodi, naložio vatru u štednjaku i stao guliti krumpire. Kad je starac ušao u kuhinju i ugledao upravo ispečeni krumpir prvi se put toga dana nasmiješio. Poslije večere smo sjedili i pušili.

– Gospodine Beasley, svida mi se. Koliko tražite u gotovom?

On je neko vrijeme šutke promatrao odsjaj vatre u štednjaku.

– Što ti se to svida? – upita napokon.

– Ovo mjesto! Postaja!

I dalje me je šutke promatrao kao da nije čuo.

– Što se događa? Zar ste promijenili mišljenje o tomu da ćete je prodati?

– Ne sjećam se da sam ikada rekao da hoću – reče on.

– Otkuda ti takva pomisao?

– Pa, Callie – počeo sam i shvatio da sam zaboravio djevojčino prezime.

– Callie? – Nećeš valjda reći da je u pitanju Callie Allison? – uzvikne on i ja se sjetih da je ona spominjala očevo prezime Allison.

– Tako je. Ona je odrasla ovdje. Otac joj je bio propovjednik.

– O njoj mi ne možeš reći ništa što ne bi znao, osim možda vragolija koje je izvodila posljednjih sedam godina. Gdje si je upoznao?

– U Prescottu, u salunu »Palace«. Ondje radi – objasnih.

– U salunu? – podigne starac čupave obrve. – Nikad ne bih pomislio da je pala tako nisko!

– Ona je pristojna žena koja pošteno zarađuje za život. Pjevačica je i to je sve!

– Smiri se, sinko! Promatrao sam je kako raste. Ljudi su govorili da je lažljivica i da joj se ne može vjerovati. Možda su imali pravo, ali meni ju je uvijek bilo žao, jer je imala lošega oca, čovjeka, prljave mašte i sumnjičava dozlaboga. Ne mogu osuđivati nju što ga je napustila. Znao ju je napasti ni zbog čega. Nije joj vjerovao ni kad je govorila istinu, te je naposljetku počela lagati. Duboko u sebi nije bila loša djevojka. Nije čudo što je pobjegla s onom protuhom i nikada se nije vratila.

– Kakvom protuhom? – pitao sam.

– Ona ti je, znači, rekla da želim prodati kuću? I ti si joj povjerovao? Slušaj me, sinko, Callie se laž uvukla pod kožu. Ona laže ponekad i onda kada bi joj bilo bolje da govori istinu. To joj je naprosto prešlo u naviku. Vjerojatno zato da bi se zaštitila od oca koji ju je progonio svojom sumnjičavošću i optuživao za sve. Ipak, istina je da sam razmišljao o prodaji – prizna napokon.

– Stara me reuma muči, osobito zimi, pa tada preda mnom iskrasne vizija Long Beacha ili sunčane Santa Barbare. Ti si prva osoba kojoj ovo kažem. Callie je, očito, čitala moje misli na daljinu. Drukčije nije mogla znati. Muči me samo što ona misli izvući nešto iz toga? Zašto ti je savjetovala da dodeš ovamo? Reci mi!

Trenutak sam zbunjeno šutio. Nisam mislio da starac laže, a znao sam i da Callie ne može lagati. Možda je on naprosto zaboravio da joj je govorio o namjeri da proda dućan ali to mi se s druge strane nije činilo vjerojatnim. Starac je još veoma bistar, a ona je napustila ovaj kraj prije sedam godina. Na-

pokon sam odustao od razmišljanja. Najvažnije je da on doista želi prodati dućan. Što se tiče Callie, mislio sam da znam zašto me nagovorila da dodem ovamo. Namjeravala se udati za mene i živjeti sa mnom u rezervatu. Samo to je mogao biti razlog zaključio sam na kraju. Drugoga nema i nije ga smjelo biti!

Ustao sam, oprao posude i pošao u krevet.

VI

Pod u mojoj sobi bio je od gline, pa sam se idućeg jutra smrzao prije no što sam navukao čizme. U toku noći čuo sam starca kako ustaje i potiče vatru u štednjaku, tako da je velika kuhinja koja je ujedno služila za boravak ujutro bila dovoljno topla.

Zamijetio sam da se Beasley teško kreće od reume, ali je zato jeo poput vuka.

– Za jednog starog čovjeka život je ovdje prilično osamljen – progunda pošto je ispio drugu šalicu kave. – Razgovarati mogu samo s Incijancima, a s njima nemaš o čemu razgovarati. Zato mi godi tvoje društvo, sinko – prizna. – Da se vratim na Callie Allison. Ona je bila najslada djevojčica koju sam ikad vidio, sve dok njena majka nije napustila obitelj. Sumnjičavi i suludi otac iskaljivao je otada svoj bijes na djetetu, a ona mu je sve više prkosila. Dovodila ga je do ludila i zato je ljudi nisu voljeli. Ja sam znao zašto se Callie tako ponaša i nisam joj zamjerao.

Natoči sebi još jednu šalicu kave, naspe šećera i stane miješati.

– Što se tiče prodaje dućana, ti je ne bi mogao kupiti i da to stvarno želiš. Radio si za nadnicu dvije godine, a poslije toga na ranču kao

kauboj. Imaš li ti, sinko, uopće predodžbu kolika je vrijednost svega ovoga?

– Vi mi recite. Ako to zapravo želite. Ja nisam još posve siguran da u dućan želim uložiti novac.

– Samu zgradu i ne posjedujem – primijeti starac. Moje je skladište s robom i dozvola za rad. Kako bi ti došao do dozvole? Nemaš iskustva, ne govoriš jezik Navaja, a nemaš ni prijatelja u Odjelu za unutrašnje poslove.

– A kakvo ste vi imali iskustvo kada ste započeli? Koliko ste poznavali jezik? – upitah ja.

– Imao sam pomoćnike, bračni par Navaja. Žena je pospremala kuću i kuhala, a muž mi pomagao u skladištu i dućanu.

– Što mene sprečava da postupim tako?

– U prvom redu, nisam siguran da želim prodati, a u drugom, ti nemaš dovoljno novaca. Morao bih izvršiti popis, ali moje skladište vrijedi sedam do osam tisuća dolara.

– Ako ne želite dućan prodati, to mijenja stvar – rekao sam odlučno. – Što se tiče novca, možemo razgovarati. Možda biste ostali ovdje neko vrijeme i pomogli mi da se uvedem u posao.

– Možda nekoliko tjedana, ali dolazi zima. Ti nikada nisi doživio zimu ovdje i ne znaš kako to izgleda. Prije no što padne prvi snijeg, ja bih otišao. Radije bih se ispružio na suncanoj plaži u Santa Barbare.

– Ako biste mi pomogli da dobijem dozvolu i rekli koju pravu riječ za mene, dao bih vam pet tisuća dolara.

– Kako to misliš? Predujem i po pedeset dolara na mjesec?

– Ne, sve u gotovom.

Starac je vješto prikrio iznenađenje.

– Kako brzo bih mogao doći do novca?

– Čim date svoj pristanak – rekao sam.

– Uzeo bih šest i pol tisuća dolara da ih imaš.

Beasley ustane i time daje znak da je razgovor okončan. Otvorio je dućan ispred koga su već čekala dva Indijanca.

Pošao sam za njim i promatrao ga kako trguje. Indijanci su donijeli kože, vunene pokrivače i predmete ručne izrade. U zamjenu za to uzimali su hranu, tkaninu, duhan i metke.

– Moraš paziti na mušterije – napomene Beasley. – Predstavnici plemena Navaja često su spremni ukrasti ako im za to daš priliku. Varaju i u kartanju, ali kad ih raskrinkaš, veoma su poniženi. Ne brine ih to što krađu ili varaju. Štoviše, smatraju da su mudri ako nekoga prevare, ali je glup onaj koga uhvate u varanju ili krađi.

– Upravo sada uzima limenku rajčica s police – šapnuh starcu.

– Tko? – upita Beasley, a ja pružih ruku i uperih prstom u mladog Navaja, no Beasley mi munjevitom brzinom gurne ruku nadolje, te dodade: – Nikad to nemoj više uraditi! Ne smiješ upirati prstom u njih. Navaji se užasno toga boje. Isto tako nemoj nikada pitati za ime. Navaji ne kunu, ali je najgora uvreda za njih kad nekoga nazovu kojotom. Za takvu se uvredu obično poteže nož.

Beasley sagne glavu i zapiše limenku rajčica na mladićev račun.

Cijeli sam dan proveo motajući se po dućanu, postavljajući pitanja, cjenkajući se, promatrajući i zapažajući kako stari Beasley svojim orlovskim pogledom sve vidi i kako uspješno trguje. Sa starim indijanskim ženama je zbijao šale, ali se

one nisu ljutile. Indijanci, koji su u dućanu bili već duže, navikli su se na mene, ali pridošlice me nisu udostojile ni pogledom. Navečer smo zaključali dućan, pojeli večeru i uz cigaretu zapodjenuli razgovor.

— Ne znam da li vaše skladište vrijedi šest i pol tisuća dolara. Znam samo da toliko mnogo ne mogu platiti — rekao sam uvlačeći dim. — Ako možete čekati još tri ili četiri zime, možda se pojavi netko s punim džepom novaca i željom da kupi dućan.

— Mogao bih malo sniziti cijenu — lukavo se starac nasmiješi — ali treba mi svakako gotovina. Ti je nemaš i prema tome pričamo uprazno.

Odgurnuo sam stolicu i ustao.

— Sada ću vam pokazati. Položit ću vam novce pravo u ruke.

— Namjeravao sam mu mahnuti s pet tisuća dolara pred nosom, a po potrebi dodati još petsto, no on me zaustavi.

— Ne budi nasilan. Još nisam odlučio. Čak i da imaš novac, ne želim ga vidjeti. Nemoj mi reći gdje držiš novac. Mogao bih ga izgubiti ili ti ga koji Indijanac ukrasti, a ja ne želim biti okrivljen.

Nasmiješio sam se. Starac se bojao da neće moći odoljeti kad vidi novac. Zaželio sam mu laku noć. Prije no što sam se svukao, provjerio sam je li novac još na mjestu. Bio sam, naime, izvukao veliku labavu ciglu od ilovače na zidu iznad kreveta, ugurao pojas s novcem u šupljinu punu zemlje i vratio ciglu natrag. Ustanovio sam da ništa ne nedostaje i zadovoljno se ispružio u krevetu.

Prošla su još tri dana. Marljivo sam kuhao i pomagao Beasleyu u dućanu. Starac je spremno odgovarao na sva moja pitanja, a stekao sam dojam da me želi što više po-

dučiti u trgovanju, ali nije više spominjao prodaju.

Toga poslijepodneva nije bilo kupaca, pa smo sjeli u kuhinji da popijemo kavu.

— Vidio sam mnogo Indijanaca Navajo — počeo sam zamišljeno — visokih, malih, starih, mladih, debelih i mršavih, ali još nisam vidio nikoga kome bi Mary Wilson nalikovala. Ona se nikako ne uklapa među Indijance.

— Prokleta si u pravu — progundao starac udarivši šakom o stol.

— Čini mi se da je njeni sunarodnjaci ne vole.

— Ne razumiju je, sinko, a uz to su ljubomorni na nju. No to nije zato što je ona napola bjelkinja. Na to se ne obazire nitko.

— Bjelkinja! — uzviknuh zapanjeno. — Zato je njena koža tako bijela, ali u svemu ostalom nalik je na Indijanke.

— Tako je. Štoviše, ona nije sigurna želi li biti bijela ili Navajo, utoliko joj je život teži. Znam je od njena rođenja, kao i Callie. Otac je nikad nije smio poslati u školu, osobito ne na Shermanov institut. Odlazak onamo ju je upropastio. Ondje je, osim obrazovanja, stekla i mržnju prema muškom rodu. Nakon diplome željela se zaposliti, ali muškarci s kojima je dolazila u dodir htjeli su je samo odvući u krevet. Vratila se kući očajna, a sada ne vjeruje nikome, izuzev Samu Dayu i meni. Vjerojatno zato što smo prestari da bismo gajili kakve bludne namjere prema njoj.

Zamišljeno sam zurio u dim cigarete.

— Je li sretna sada?

— Neka sam proklet ako to znam. Ni Indijanci je više ne prihvaćaju. Nakon povratka je pokušala pomoći nekim djevojkama da steknu znanje, ali su se njihovi roditelji ra-

zuljutili. Sada je posve sama i izolirana. Njena odjeća, kola i kuća bolji su no njihovi i oni joj zavide. Mary nema prijatelja, izuzev Sama i mene, a to je tužno.

— Od čega živi? — zanimao sam se. — Ima li ovce? Ali od toga ne bi mogla zaraditi za život. Možda izrađuje sagove?

— Otac joj je bio imućan, pa Mary nema financijskih teškoća. Dodi sa mnom, nešto ću ti pokazati.

Pošli smo u njegovu spavaću sobu. Na zidu iznad uzglavlja kreveta visio je portret Beasleya. U donjem desnom kutu ugledao sam kitnjasti potpis slikara: Ellsworth Wilson. Vidio sam nekoliko dobrih portreta Charlija Russella i reprodukcija Frederica Remingtona, ali još nikada nisam vidio ovako dobar portret. Premda se ne mogu pohvaliti dobrim poznavanjem slikarstva, nagoni sam osjetio da se nalazim pred djelom vrhunskog umjetnika. Beasley sa slike djelovao je toliko stvarno da bi se čovjek mogao zakleti da diše.

— Ellsworth je bio čuveni slikar. Došao je ovamo iz New Yorka u potrazi za zanimljivim motivima. Zaljubio se u ovaj kraj i nikad se više nije vratio na Istok.

Čuli smo da neki kupci ulaze u dućan, pa smo preknuli razgovor. Bili smo zaposleni sve do večere i tek za vrijeme jela ponovo sam postavio razgovor o Mary Wilson.

— Što se dogodilo s njenim roditeljima? — upitao sam Beasleya.

— Doživjeli su nesreću. Vraćali su se kolima iz Ganadoa. Vrijeme je bilo loše. Padala je snažna kiša praćena grmljavinom. Wilson je pokušao prijeći Sheepdip Wash i tada ih je zahvatila snažna struja rijeke. Ne zna se točno što se dogodilo. Možda je on pokušao spasiti konje, a možda je žena pala u vodu, pa je poku-

šao nju izvući. U svakom slučaju oboje su nastradali. Poslije oluje pronađena su kola i konji u blizini rijeke, a nedaleko od njih i tijela Wilsonovih. Tragedija se zbila neposredno nakon Maryna povratka iz Tucsona.

— Strašno! — promrmljao sam. — Poslije neuspješnih pokušaja da nađe odgovarajući posao vratila se kući i nedugo zatim ostala i bez roditelja.

— Bio je to pravi pakao za nju. Volio sam njene roditelje i teško mi je da se sjetim tragedije, a možeš misliti kako je bilo njoj. Molim te da više o tome ne govorimo — reče i zagleda se u vatru, a nakon kraće šutnje nastavi razgovor u drugoj stvari. — Što kažeš za šest i pol tisuća dolara? Spustio sam najmanje tisuću dolara, jer roba vrijedi više od sedam tisuća. No ako umrem ovdje od reume ili upale pluća, roba mi neće vrijediti ništa.

— Dajem pet tisuća u gotovom — rekao sam odlučno. — Spreman sam vam ih spustiti na ruku za dvije minute.

— Pet tisuća? Ha, ha, ha! — naru-ga se on odmahnuvši glavom.

Idućega sam ga jutro pokušao prisiliti da promijeni mišljenje.

— Možda je vrijeme da krenem na put — rekao sam nemarno, pažljivo ga motreći. — Koliko vam dugujem?

— Čemu ta žurba? — upita, a mišići na licu mu se zategnuše.

Toga mi je dana pokazao kako vodi račune. Posebno je vodio kredite i razna dugovanja. Često je pozajmljivao Indijancima novac, a oni su mu ostavljali zalog do povratka duga. Zalog je najčešće bio komad nakita. Obično su Indijanci uzimali manje novaca no što je nakit vrijedio. U slučaju da mu nisu podmirili dug na vrijeme, Beasley je imao

pravo prodati zalog. No on to nije uradio nikada, osim u slučaju ako je dužnik umro. Pošto mi je pokazao svoje bilješke, poveo me u skladište robe. Otključao je sobu sa zalozima.

— Ovdje leži više od dvanaest tisuća vrijednosti — govorio je otvarajući vrata. — Dakako, ja nemam pravo na punu vrijednost, već samo na vrijednost zajma koji sam dao na temelju zalog.

Zagledao sam se u police na kojima su bili uredno složeni najrazličitiji predmeti, najčešće nakit.

— Ovo je dragocjeni kamen tirkiz — reče starac dohvativši jednu ukrasnu kopču. — Dragulj ovakve boje i oblika veoma je rijedak i ova kopča vrijedi tisuću dolara.

Zatim otvori jednu ladicu i izvuče prekrasnu srebrnu ogrlicu s dragim kamenjem.

— Pogledaj ove granate i tirkize. Moraš priznati da su prekrasni primjerci dragog kamenja. Ogrlica je rađena po uzoru na stari španjolski nakit. Ljudi iz muzeja polakomili bi se za njom. Zovu je simbolom plodnosti. Vrijedi mnogo više od one kopče.

Iznenada smo čuli buku u dvorištu. Jedna su se kola zaustavila ispred glavnog ulaza. Starac pogleda kroz prozor.

— To je Franklin Yazzie. On za mene radi. Otišao je u Gallup po robu. Bi li mu pomogao da je istovari?

Franklin Yazzie se prema meni ponašao veoma prijateljski, kao bijelac prema bijelcu. Bio je to mlad čovjek, podšišane kose, u odjeći bijelca. Samo je tamnija boja kože govorila o indijanskom porijeklu.

Pomogao sam mu istovariti brašno i ostale prehrambene proizvode. Pitao sam ga gdje je naučio tako dobro engleski. Objasno mi je da je pohađao školu u Tuba Cityju, a zatim radio na željeznici pune tri go-

dine. Nakon obavljena posla pružio mi je jedno pismo.

— Srce mi je stalo jače udarati kad sam opazio Callino ime na poledini. On se nasmiješi.

— Kako je Callie? Ona i ja smo stari prijatelji.

Nestrpljivo sam otvorio pismo i stao ga čitati:

»Dragi Link,

Kladim se da će te ovo pismo iznenaditi. Link, moram te vidjeti, jer ti ne mogu sve napisati u pismu. Beasley će ga možda primiti umjesto tebe i sigurno u tom slučaju i pročitati. Nadam se da mu još nisi platio za dućan, a ako jesi, pokušaj svakako dobiti novac natrag. Uskoro ću i ja biti tamo. Ja sam te nagovorila da pođeš do Beasleya i ne bih sebi mogla oprostiti ako te stari lisac prevari. Osim toga nedostaje mi rodni kraj, a da ne govorim o tebi. Vjerojatno je i to razlog mog dolaska, uz potrebu da te spriječim da potратиš svoj novac. Dolazim u Gallup vlakom. Možeš li me sačekati? Idi u skladište McLeana. Ondje ću te potražiti ako se ne sretnemo pred vlakom. Voli te tvoja Callie Allison«

Uzbudeno sam presavio pismo i pohitao u dućan da saopćim Beasleyu novost i zamolim ga da mi posudi kola.

— Što te, do vraga, ugrizlo? — upita me starac podigavši glavu s računa, no ugledavši pismo u mojoj ruci, zatrepće očima. — Jesi li dobio kakav zgoditak na lutriji?

— Mnogo više — uzviknuh razdragano. — Možete li mi posuditi kola? Sutra bih morao u Gallup.

— Imaš konja.

— Idem po Callie. Dolazi ovamo.

— Dolazi? — podigne starac obrve. — Nisam siguran da je želim ovdje.

— Ili ona dolazi ili ću ja otići — rekao sam odlučno. — Sa mnom

odlazi i pet tisuća dolara gotovine, a vi možete ostati ovdje i njegovati svoju reumu cijele zime. I iduće također.

Beasley žmirne i pogladi dugačke brkove.

– Zašto ona dolazi ovamo?

– Čezne za vama! – uzviknuh podrugljivo.

– Kad bolje promislim – reče on

– nije mi mrsko što ću je vidjeti.

– Što je onda s kolima?

– To će te stajati deset dolara – zareži on. – Još nešto. Nisam neki čistunac, ali sam moralan čovjek.

Nema nikakvog trčanja noću između tvoje i njene sobe. Ne želim da od postaje Rama Housea napravite javnu kuću, čuješ li me? – prijeteći mi se unese u lice, a ja sam se jedva suzdržao da ne prasnem u smijeh.

Cijelog sam poslijepodneva pripremao kola za put. Nauljio sam konjsku opremu, očistio kola i dobro nahranio konje. Pripremio sam i hranu za put, a isto tako i pokrivače. Gallup je udaljen oko stotinu pedeset kilometara, što je značilo tri dana vožnje kolima, naravno, ako ne naletim na loše vrijeme. U početku sam namjeravao uzeti novac sa sobom, ali sam poslije zaključio da je sigurniji iza opeke, pa sam u novčanik strpao samo trideset dolara.

Nemilosrdno sam gonio konje, no unatoč tomu trebalo mi je tri dana da dođem u Gallup. Smjesta sam se zaputio do McLeanova skladišta, ali me ondje dočekalo razočaranje. Vlak još nije stigao.

Te sam noći spavao u kolima na izlazu iz grada. U samu zoru probudio me zvižduk vlaka i srce mi poskočilo. Dok sam upregnuo kola i stigao do stanice, prošlo je više od pola sata i Callie nije bila na peronu. Našao sam je kod McLeana.

Zgrabio sam je u naručaj i obasuo poljupcima. Ona se otimala.

– Što će misliti ljudi – govorila je tobože ljutito, no iz očiju joj je virio, smijeh.

Doručkovali smo u maloj gostionici. Ne sjećam se više što smo jeli, jer nisam mogao skinuti pogleda s rumenih Callinih obraza.

Idućeg smo dana krenuli prema Ramu Houseu. Sada sam vozio polako, jer mi se više nije žurilo. Ona se naslonila na moje rame, a konji su sami pronalazili put, jer sam ja bio odviše uzbuđen.

– Je li ti Beasley prodao dućan?

– upita ona nakon nekog vremena.

– Nadam se da mu nisi ništa platio.

– Nisam. Pregovarali smo i cjenkali se. On traži šest tisuća i pet stotina dolara. Kad sam došao, ponašao se kao da nikad nije govorio o svojoj namjeri da proda dućan. Rekao je da ne zna zašto si mi to rekla.

– Gle, starog lašca! – uzvikne ona s negodovanjem. – Svi znaju da želi prodati dućan. On samo pokušava dobiti što veću svotu, Link. Veoma je dobar trgovac. Nadam se da je novac kod tebe?

– Nije. Novac je na sigurnom mjestu. Nisam želio uzeti sve sa sobom, jer me netko pokušao opljačkati još prije odlaska u Jerome.

– Oh, Link! Žao mi je. Jesi li dobro? – promatrala me zabrinuto.

– Ne bih mogla podnijeti da ti se nešto dogodilo.

– Napadač me je promašio.

– Jesi li ga vidio?

– Nisam. Pretpostavljam da je to bio Harry Peters ili Johnny Moore. No mogao je to biti bilo tko. Svi su u gradu znali da sam prodao ranč. Što si mi htjela reći?

– Netko mi je kazao da on nije vlasnik skladišta dućana, već da vo-

di posao za nekoga drugoga. Dobija malu plaću uz stan i hranu. Mislim da te pokušava prevariti. Uzet će ti novac i naprosto nestati. Morala sam doći ovamo da te upozorim, jer se u pismo nisam mogla pouzdati, zato što je moglo dospjeti u Beasleyeve ruke.

— Zar je moguće da si toliki put prevalila zbog mene? — bio sam polaskan. — Je li to odista jedini razlog?

— To je samo polovica istine, Link — prozborila je. — Veoma si mi nedostajao. Neprekidno sam mislila na tebe i na noć provedenu u hotelskoj sobi. Zarumenjela se i okrenula prema meni. Nisam mogao odoljeti. Strasno sam je poljubio.

— Callie, vjenčat ćemo se, zar ne? I zajedno ćemo voditi dućan. To je jedino što želim dušo!

Pogladila me je po obrazu.

— Tako si sladak, Link! No ne smiješ me požurivati. Moram dobro razmisliti. Dovodiš me u veliko iskušenje, sviđaš mi se, ali želim da se ti najprije negdje smiriš. Potom ćemo vidjeti. Znam gdje Beasley drži svoje poslovne knjige i račune, jer sam mu nekoć pomagala u prepisci. Možda bih mogla pretražiti te papire i saznati posjeduje li zaista skladište ili te želi prevariti.

Te smo se večeri ulogorili ispred Fort Defiance. Callie me natjerala da napravim dva odvojena kreveta, navukla je spavaćicu i dopustila mi da je držim za ruku. To je bilo sve što sam od nje dobio. Nisam htio zloupotrijebiti njeno povjerenje. Iduće se noći dogodilo isto. Spavali smo jedno do drugoga, a između nas su se nalazili pokrivači.

U Ram House smo stigli sljedećega dana s prvim sumrakom. Kuća je već bila osvijetljena, a Beasley je

izašao pred nas. Calli je skočila s kola i pogladila ga po obrazu.

— Zdravo, Pops! Drago ti je što me vidiš?

— Dakako! Ulazite!

Dok sam se ja bavio konjima, Callie je pripremila ukusnu večeru. Beasley joj je postavljao pitanja, ali je ona vješto odgovarala, tako da nije saznao mnogo.

Callina se soba nalazila između Beasleyeve i moje. Uzela je pokrivače i izgurala me iz sobe rekavši da će sama napraviti krevet. Ostao sam u hodniku nemoćno promatrajući zatvorena vrata, nadajući se da će mi barem poljupcem zaželjati laku noć. Ubrzo se pojavila na vratima u toplom kućnom ogrtaču s krznenim papučana na nogama.

— Bit će bolje da mi pokažeš gdje si sakrio novac — rekla je šapćući.

— Ti si često zauzet poslovima oko istovara, a ja ću biti u kući. Bolje je da pripazim na novac. Beasley je veoma opasan. Njegov pomoćnik također. Ne možeš im vjerovati!

— Ali, Callie — pobunio sam se.

— Ne misliš da bi me oni okrali?

Nježno me je zagrlila i poljubila. Haljina joj se pritom rastvorila, otkrivši njene grudi što su se vidjele kroz tanku tkaninu spavaćice. Osjetio sam kako u meni raste uzbuđenje. No uto jedna vrata snažno zalupe i stari Beasley izroni iz mraka.

— Tek ste došli i već ste se dali na posao — cikne srdito. — U mojoj kući neće biti nikakvog ljubakanja. Nemoj misliti da sam zaboravio kako si se ponašala, mala vještice! Pazi što radiš, jer ću te usred noći izbaciti na ulicu!

Bio sam spreman nasrnuti na starca, a od Callie sam očekivao da će ga obasuti oštrim riječima. Umjesto toga ona se blago nasmijevala.

– Nisam ništa uradila – reče. – Posve ste me pogrešno ocijenili, gospodine Beasley!

Naglo se otrgne iz mog zagrljaja, uđe u svoju sobu i snažno zalupi vratima.

– Trebalo bi da vam saspem zube u grlo – procijedio sam srdito streljajući očima Beasleya. – Da vi še nikad niste tako s njom govorili!

On me prkosno promatrao nekoliko trenutaka, zatim nešto progunda i uđe u svoju sobu.

U krevetu sam se nemirno vrpolio. Pomisao da se u susjednoj sobi nalazi Callie dovodila me do ludila. Bio sam bijesan na Beasleya. Starac je jamačno ljubomoran. I to u njegovim godinama! A mogao bi joj biti djed.

VII

Starac i ja već smo doručkovali kad se pojavila Callie. Na sebi je imala dugačku haljinu, no lice joj nije bilo našminkano. Nikad mi se nije činila ljepšom. Ponašala se kao da se prethodne noći ništa nije dogodilo, ali Beasley nije htio s njom govoriti. Srdžba ga je prošla tek navečer. Vidio sam da se šali i priča s Callie, no ja sam i dalje bio ljutit na njega.

Idućih nam je dana Callie pomagala, osobito kada je reuma prikovala Beasleya za krevet. Ona je tada radila u dućanu. Mladi su je Navaji prihvaćali s osmijesima, a stariji su odlazili iz dućana ne kupivši ništa. Bilo je očito da čekaju Beasleyev povratak.

Jednoga smo poslijepodneva Callie i ja ostali sami u dućanu. Yazzie je pošao posjetiti bolesnog prijatelja, a Beasley je ležao u krevetu.

– Nisam imala prilike pregledati dokumente o vlasništvu jer se nalaze u kovčegu ispod njegova kreveta – šapnula mi je Callie.

– Ne vidim razloga što bi nam lagao. Ovdje živi i radi trideset godina. Zašto bi radio za malu plaću? Jesi li ikad vidjela tog navodnog gazdu?

– Nisam dok sam živjela ovdje. No u Prescottu sam čula da je prije nekoliko godina prodao skladište i da samo vodi poslove za novog vlasnika dok ovaj ne preuzme dućan u svoje ruke. Link, ti ga ne poznaješ. Pokvaren je više no što možeš zamisliti. Nemoj mu vjerovati. Nemoj ništa kupiti dok ja ne provjerim dokumente – promatrala me gotovo molećivo i ja sam kimnuo.

– Dobro, kako ti kažeš. Ipak, imaj na umu da ovdje ne možemo ostati davijska. Ako ne mogu kupiti dućan, pošao bih u potragu za nečim drugim.

– Imaj povjerenja u svoju malu Callie – bilo je sve što je rekla.

Indijanci su mijenjali svoj odnos prema meni. Naučio sam nekoliko njihovih riječi i oni su to prihvatili s prijateljskim smiješkom. Callie se često šalila s mladim muškarcima. Od njena dolaska češće su navraćali i posao je cvjetao.

Sve više sam čeznuo da Callie pristane na vjenčanje i da do kraja života ostanemo u Ramu Houseu.

Jednoga su se jutro ispred dućana zaustavila kola Mary Wilson. Callie je ljubazno pohitala prema njoj.

– Mary! Nisam znala da si se vratila!

– Zdravo, Callie!

– Ali Mary nije prihvatila pruženu ruku i samo je hladno kimnula glavom na pozdrav. Mene nije ni pogledala. Kupila je mnogo hrane i sve platila u gotovom.

– Zdravo, Adezhbah! – iznenada se Beasley pojavio na vratima dućana. – Gdje si bila tako dugo?

Poslije toga pomogao sam Mary da odnese hranu do kola. Kad sam se vratio, Callie se bijesno ustremila na mene.

— Mary Wilson! Ona nije čak ni čista Indijanka. Kako je samo umišljena ta mješanka, zato što je bila u školi. Zajedno smo rasle i nije mi jasno kako se može držati tako oholo. Kao da je bolja od ostalih.

— I jest — progunda starac mirno.

Callie promrmlja nešto sebi u bradu. Starac je nije čuo, ali ja jesam.

— Prokleta stara budalo! — rekla je.

Bio sam zaprepašten njenim grubim riječima. Poslije sam je opravdavao. Nije mogla živjeti u salunu, a da ne nauči neke proste riječi.

Do večere se Callie smirila, a starac povukao u svoju sobu. Odnio sam mu večeru, a nedugo zatim čuli smo ga kako hrče.

— Callie, Beasley mi je rekao da si odavde pobjegla s nekim muškarcem — rekao sam napokon ono što me već dugo mučilo.

Pogledala me iskosa, a lice joj se zarumenjelo.

— On ima prljavu maštu, Link. Ne voli me. Namjeravala sam ti sve reći prije udaje. Nisam imala nikoga na koga bih se mogla osloniti, a moj je otac bio užasan. Ne bi mogao vjerovati kako se prema meni ponašao. A čovjek o kome priča Beasley bio je veoma dobar prema meni. Oženio se sa mnom, jer drukčije ne bih pošla s njim. No naš je brak trajao samo šest mjeseci, a zatim smo se rastali. Počela sam pjevati u salunu i zarađivati za život. To je sve. Više nikada ne želim govoriti o tome — dodala je na kraju. — Ne želim se sjećati svih strahota kroz koje sam morala proći. Ako te to smeta, smatraj se slobodnim Link.

— Mene to ne smeta, Callie. Ja te želim. Ja te volim. Želim se s tobom oženiti — rekao sam gorljivo. — Tebi se sviđa ovo mjesto, pa ne vidim razloga zašto ga ne bih kupio. Mogli bismo ovdje sretno živjeti, zar ne?

Pružila je ruku preko stola.

— Nikad još nisam upoznala čovjeka nalik na tebe, Link. Tako si dobar prema meni da mi se čini da nisi stvaran. Jedino što me sprečavalo da prihvatim tvoju ponudu jest činjenica što sam bila udata. Bojala sam se to reći, ali sada nema razloga da ne pristanem na tvoj prijedlog.

Pokušao sam ustati, ali me ona zaustavi rukom.

— Čekaj, Link. Moramo biti razumni. Prije odlaska iz Pescotta napisala sam pismo jednom čovjeku koji ima veze u Odjelu unutrašnjih poslova — rekla je nagnuvši se povjerljivo prema meni. — On će mi javiti jesu li Beasleyevi papiri u redu. Dotle se moramo strpjeti. Znaš da ne želim da protratiš svoj novac uludo.

Idućega su dana u dućan došla dva čovjeka iz Odjela za poslove s rezervatom. Beatley se osjećao nešto bolje, pa smo svi zajedno ručali. Poslije njihova odlaska starac mi je rekao da su zamijetili da se netko ulogorio kraj Sheepdip Washa.

Možda je to neki odmetnik koji se krije od zakona. Vidio sam da ga to brine, pa sam mu ponudio da odem do rijeke i pogledam tko je to. Callie me odvrćala od mog nauma. Brinula se da mi se što ne dogodi, ali ja sam ostao pri svojoj odluci.

Idućega sam jutro osedlao konja i krenuo prema Sheepip Washu. Nisam pronašao nikoga. Obišao sam indijansko selo koje se nalazilo u blizini, a potom se laganim kasom vratio u postaju. Callie je izgle-

dala zabrinuta i umorna. Stari Beasley je proveo veći dio dana u krevetu, a u dućanu je bilo više posla no inače, tako da nije imala vremena ni za jelo.

Pomogao sam joj da zaključa dućan.

— Link, možeš li nešto pripremiti za večeru — rekla je umorno trljajući oči. — Osjećam se pretučenom.

— Svakako, draga. Idi operi se, a ja ću te pozvati kada večera bude gotova.

— Jesi li ga pronašao? — upitao me Beasley kad sam ušao u njegovu sobu s juhom, ali sam ja odmahnuo glavom. — Nema veze — nastavi on. — Navaji će nam javiti ako se još bude vrzao uokolo.

Poslije sam ušao u svoju sobu i ustanovio da je netko pretraživao moje stvari. Po prašini ispod kreveta vidjelo se da je netko izvlačio bisage što su se tu nalazile. Zavežljaj s mecima bio je drukčije svezan no prije. Pomakao sam krevet i s olakšanjem ustanovio da nitko nije pomakao opeku. Novac je još bio na mjestu.

Rekao sam Callie da mi je netko pretražio sobu i ona se zgranula. Bijesno je pogledala Beasleya koji je upravo ušao u kuhinju noseći prazan tanjur.

— Nikoga nije bilo u kući izuzev vas — rekla mu je. — Ja sam imala posla u dućanu, a vi ste bili sami u kući.

Mislio sam da će starac pobjesnjeti, ali je, začudo, ostao miran.

— Da sam ja pretraživao sobu, Link to nikada ne bi saznao — razvukao je usne u osmijeh. — Dobro znam kako treba napraviti mornarski čvor. Što je s tobom, Callie?

— Ti bi uradio sve da mene optužiš — dobaci mu ona razjareno. — Čak bi vezao krivi čvor, zar ne?

— Ne budi budalasta, Callie —

prekinuh prepirku oštro. — To nije bilo nijedno od vas dvoje. Rezervat je pun Indijanaca i svatko od njih je mogao ući u kuću kriomice.

Beasley prezirno frkne nosom i zausti da nešto kaže, ali ja sam bio brži.

— Pustimo sad to! Ništa nisu uzeli, a ja ću pronaći novo mjesto za novac. Jedino ako vi želite novac sada — obratih se starom trgovcu — prije no što ga uistinu netko ukrade.

— Razmišljao sam o tome — promrmlja on. — Daj mi pet tisuća i petsto i sve je tvoje. Sutra ujutro ću pokupiti svoje stvari, pa onda možete spavati kako hoćete i gdje hoćete.

— Ne tako brzo — umiješa se Callie. — Što je s dozvolom? Imaš li je uopće?

— Kakve su to besmislice? Već trideset godina imam dozvolu. Pokazat ću vam je.

— A što je s dozvolom za Linka? Ne može dati toliki novac dok nije siguran da može dobiti dozvolu na svoje ime.

— To nije teško. Imam mnogo prijatelja u odjelu koji izdaje i obnavlja dozvole. Neće nam praviti neprilike.

— Onda otidite i sreditte sve prije isplate — bila je uporna djevojka.

— Znaš da nisam u stanju putovati. Pisat ću svome prijatelju, a Link može poći sâm.

— Ne slažem se — usprotivi se Callie. — Pisma putuju dugo. Čekat ćemo dok se ti oporaviš, tako da možete poći zajedno. Ja ću paziti na dućan.

Beasley me pogleda.

— Link, jesi li postao nijem i gluh? Čiji je novac? Tvoj ili njezin? — zareži starac.

Nisam odgovorio, a on ustane, progunda nešto na indijanskom i

izade iz kuhinje. Callie je čekala da se on udalji, a zatim mi se obrati:

– Bit će bolje da meni predaš novac na čuvanje, Link. Još neko vrijeme starac neće biti sposoban za putovanje, a poslije ovoga što se dogodilo danas novac više nije siguran.

Iznenada mi na um padne jedna misao i strelovito me pogodi poput udara munje. Odmahnuh glavom kao da ću je na taj način potisnuti.

– Ma tko pokušavao pronaći novac, neće ga naći – glasio je moj odgovor. – Držim da je najbolje da ga ostavim gdje jest.

– Hoćeš reći da je novac u sobi, ali ga lopov nije uspio pronaći? Pretpostavljaš da više neće tražiti u sobi, zar ne? – upita pronicljivo me promatrajući. – U tom ću slučaju čuvati tvoju sobu.

Iz nekog razloga, koji u tom trenutku nisam mogao dokučiti, nisam želio priznati da je novac u sobi.

– Nisam rekao da je novac u sobi, Callie. Samo sam kazao da nitko više neće upadati u sobu. Uostalom, stavit ću ga na drugo mjesto.

– Morat ćeš mi više vjerovati ako se želiš mnome oženiti, Link.

– Hoćeš reći da pristaješ? Udat ćeš se za mene? – radosno ću.

– Hoću, Link – rekla je jednostavno.

Snžno sam je zagrlio i obasuo poljupcima. Oboje smo se uzbudili, a moja se ruka našla ispod njene košulje. Nije me zaustavila ovog puta, no sa mnom se nešto čudno događalo. Ponašao sam se kao osoba koja promatra sa strane što se zbiva. Nisam bio osobito sretan, ne onako kako bi trebalo biti. Moja ruka na njenim grudima nije zadržala. Nisam se usuđivao priznati što me muči, ali sada sam znao što je to. Nisam joj više vjerovao, jer

sam osjećao da me ona ne voli. Voljela je mojih šest tisuća dolara i za njih bi sve uradila. Nikada zapravo nije pokazivala zanimanje za mene, sve dok nisam dobio novac. Da bi se njega dočepala, bila je spremna na sve. Stari Beasley ju je doista dobro poznavao. Doduše, gajio je sućut prema njoj zbog svega ružnoga što je u djetinjstvu proživjela, žalio ju je, ali je znao da je loša djevojka.

Dok su mi mozgom grozničavo prolazile ovakve misli, Callie me je milovala, ne sluteći ništa. Osjetih mučninu kad je pritisla moju ruku na svoje grudi. Strasno me je poljubila.

– Stari vrag je zaspao, Linkie – šapnula mi je. – Dodi! Moj je krevet hladan i prazan.

– Znaš da ima uši poput zeca. Čut će nas i osveta će nas stići – pokušao sam se našaliti. – Bit će bolje da s obuzdamo večeras, Callie.

Te sam noći dugo ležao razmišljajući. Možda sam pogriješio. Na posljetku, nisam imao nikakvog dokaza protiv nje. Nije li došla iz Prescottta da me upozori na starog Beasleya? No duboko u sebi znao sam da nisam pogriješio. Nisam znao što da radim. Callie je bila bistra, a pogled koji mi je uputila te večeri na rastanku bio je značajan. Čini mi se da je shvatila da sam je prozreo.

Idućega jutra probudio me je zvuk posuda i miris kave iz kuhinje. No umjesto da osjetim radost, stanu me razapinjati stare sumnje. Ipak, nije li ta djevojka sa mnom bila uvijek ljubazna? Pratile me je u hotel one noći kad sam se opio u Prescotttu. Poslije mi je savjetovala da kupim dućan, a napokon je došla ovamo, prevalivši naporan put, da me spriječi da budem prevaren. Nisam li nezahvalan što joj ne vjerujem?

S druge strane nisam mogao da se ne sjetim kako je čudna njezina

iznenadna ljubav prema meni koje-
ga dotad nije ni zapazala. Zašto je
došla ovamo i neprekidno traži da
joj kažem gdje čuvam novac? Uop-
će, previše se nametljivo ponaša ot-
kako sam prodao ranč. Njena pre-
velika pohlepa za novcem je očita.
Stalno govori o njemu.

Naposljetku sam odustao od raz-
mišljanja, obukao se i pošao u kuhi-
nju. Callie me nije dočekala sa smi-
ješkom kao obično.

— Sjedi, pripremila sam ti doru-
čak, Link — rekla je suho.

Čuo sam Beasleya kako kašlje.
Pošao sam k njemu i ustanovio da
ima temperaturu i gadnu groznicu.
Pokušavao mi se nasmiješiti, te
promrmljao nešto o sunčanju u
Santa Barbari. Pojeo je doručak i
ponovo utonuo u san.

Otišao sam do korala da pogle-
dam konje, a Callie je za to vrijeme
pazila na starca. Nakon jedan sat
vratio sam se u kuću. Opazio sam
da je Callie otvorila dućan. Posluži-
vala je dvoje starih Indijanaca kad
sam ušao. Dobacila mi je zabrinut
pogled i ja sam osjetio da se nešto
dogodilo.

— Što je, Callie? — upitah.

— Stari Indijanac mi kaže da je
Henry Roanhorse veoma bolestan.
Sam je u svojoj kolibi, a oni nemaju
kola da ga ovamo dovezu.

— Ja bih pošao kad bih mogao
pronaći gdje on živi — počeo sam
oklijevajući, a njeno se lice razve-
dri.

— Oh, hoćeš li, Link? Bilo bi veo-
ma korisno da mu pomogneš jer bi
tvoj ugled u očima Navaja znatno
porastao. Ja ću ti objasniti gdje sta-
rac živi, pripremiti ću hranu i po-
krivače. Glavno je što prije ga do-
premiti ovamo, jer mu Beasley mo-
že pomoći. On u ovom kraju zamje-
njuje liječnika.

Na brzinu mi je spremila lijeko-
ve, hranu i pokrivače, a zatim nacr-
tala put do indijanskog sela. Činilo
mi se prilično zamršen, no Callie
me je uvjeravala da ću se lako sna-
ći. Ispratila me poljupcem.

— Moram se vratiti u dućan da
ono dvoje staraca ne pokradu ne-
što. Sretno, dragi — rekla je i pohl-
tala unutra.

S njenim crtežom u ruci zaputio
sam se prema Round Rocku. Iza pr-
vog zavoja ugledao sam osamljenog
jahača u indijanskom pokrivaču.
Prepoznao sam ga tek kad mi je
prišao posve blizu.

— Hej, Link, što ćeš ti, do vraga,
ovdje?

Bio je to Franklin Yazzie koji se
vraćao iz posjeta bolesnom prijate-
lju.

— Drago mi je što se ti vraćaš —
rekao sam ozbiljno. — Starac je bo-
lestan, a Callie ima pune ruke posla
u dućanu.

— A kamo si se ti zaputio?

Odgovorio sam mu da je stari
Henry Roanhorse teško bolestan.
Začudeno je podigao obrve.

Netko se s tobom gadno našalio.
Vidio sam Henryja prije nekoliko
sati. Zdrav je kao dren. A sada do
videnja. U Dennehotsou je ples. Žu-
rim.

Sjedio sam neko vrijeme u koli-
ma, dok su mi se u glavi rojile sva-
kojake misli. Zašto bi mi mladić la-
gao?

S druge strane, zašto bi lagao sta-
ri Indijanac? Ili je Callie lagala?

Idućega sam trenutka munjevi-
tom brzinom jurio natrag prema
postaji. Za dva sata ugledao sam
njene obrise. Bilo je gotovo podne.
Iznenada ugledah kako tri konja
galopiraju iz korala. Dva indijan-
ska, a treći bijaše moj Sox.

Kriknuo sam, ali je konj nestao
iza brijega.

Jedan muškarac je odvezivao osedlanog konja kraj ograde, a vrata korala bijahu širom otvorena. Uspravio sam se i viknuo, a on, umjesto odgovora, izvuče pušku i ispali metak prema meni. Sagnuo sam se i bacio na kola potrbuške. Moji su konji nastavili put, a kad sam se uspravio, vidio sam da nepoznati bježi prema brijegu iza kojega je nestao Sox. Neprekidno je pucao na mene. I ja sam opalio triput prema njemu, ali ga nisam pogodio. Ubrzo je jahač iščezao iza brijega.

Vrata postaje bijahu širom rastvorena, a iz kuće nije dopirao nikakav zvuk. Skočio sam s kola, te s puškom u ruci potrčao prema kući.

VIII

Najprije sam ugledao starog Beasleya ispruženog nasred dućana. Glava mu je bila krvava. Čuo sam ga kako stenje. Požurio sam do dvjevojčine sobe. Bila je prazna. Izbuzumljeno sam izjurio u hodnik.

Tamo sa čuo kako Callie plače u mojoj sobi. Ležala je na podu, razdrljene i umrljane košulje, zamršene kose. Usne i nos bili su joj krvavi i natečeni, a lijevo oko zatvoreno. Čvrsto sam je zagrlilo.

— Callie! Zaboga, Callie!

— Ona se pokušava osloboditi mog zagrljaja, dok su joj se niz lice kotrljale suze. Podigao sam je i položio na krevet.

— Jesi li povrijeđena?

Ona me srdito ošine pogledom, a zatim mi okrene leđa i zagnjuri lice u jastuk.

— Pusti me — promrmljala je napokon kad sam je pokušao zagrliti.

Čuo sam Beasleya kako kašlje i požurio k njemu. Uspravio se na lakat. Podigao sam ga, u naručaj, jer je bio lagan poput Callie, te se zaputio prema njegovoj sobi. No, on

se počne otimati i snažno me udari po nogama, tako da sam ga morao spustiti na pod. Glava mu je još krvavila, ali je teturao prema vratima sobe.

— Je li otišao? — upita mucajući nerazgovjetno. — Taj prekletnik i ubojica! Gdje je Callie?

Poveo sam ga prema mojoj sobi. Krevet je bio odmaknut od zida. Tek sada sam vidio da je opeka izvučena, a udubina u kojoj je ležao novac — prazna. Moj pojas s novcem je nestao!

Starac krene prema djevojci s ispruženim rukama kao da će je zadržati, ali ga ja odgurnuh na stolac.

— Ona je to uradila! Ona te je opljačkala, a mene zamalo ubila — kreštao je starac.

— Ludi ste! Udareni ste u glavu, pa nije ni čudo — rekao sam oštro.

— Ovdje je bio neki čovjek! Pobjegao je s konjima.

— Da — potvrdi starac iznemoglo. — Zajedno su izveli svoj naum, samo je ona ostala praznih ruku.

— Callie! — uzviknuo sam preneraženo. — Za ime svijeta, reci da to nije istina!

Beasley mi je potom sve ispričao. U početku mu nisam vjerovao, ali sam, slušajući njega i promatrajući uplakanu Callie, shvatio da starac govori istinu.

— Došao je pola sata poslije tvoga odlaska. Čuo sam kako joj prigovara što ga je ostavila da čeka tako dugo u grmlju dok se tebe nije otarasila. Ona mu je odgovorila da nije znala gdje je novac, sve do sinoć. Zatim su pošli u tvoju sobu i odgurnuli krevet od zida. On se divio tvojoj domišljatosti. Pitao ju je koliko ima novaca, a ona je rekla da si joj kazao da imaš šest tisuća i tristo dolara.

Osjećao sam mučninu. Upravo

sam htio upitati starca tko je bio muškarac, ali je on nastavio pričati:

Kada je izvukao novac, čovjek joj je rekao da mu je milo što mu je pomogla i da je bila vraški dobra u krevetu! Ona je počela cičati: »Ruby! Što misliš time reći, Ruby! Ne možeš mi to napraviti.«

Sada sam sve znao, kako je stvar tekla od samoga početka.

— Čuo sam kako se grčevito bore — nastavi starac. — Ona je kreštalala poput divlje mačke, a ja sam ustao i ušao u kuhinju. Nikada nisam bio odviše pametan, a još manje razuman. Svoj revolver držim u dućanu ispod tezge, umjesto u krevetu. Čuo sam kako je muškarac tuče. Nju više nisam čuo, te sam pretpostavljao da je pala u nesvijest. Pokušao sam spriječiti čovjeka da ode, a on mi je zaprijetio revolverom. Rekao je da mu se maknem s puta, jer me ne želi ubiti. Zgrabio sam ga za košulju i on me udario drškom revolvera po glavi.

Šutke sam poveo starca u kuhinju i očistio mu ranu, a potom je previo. Poslije sam zgrabio Callie za ruku i bez milosti je izvukao iz kreveta i natjerao da dođe u kuhinju. Gurnuo sam je u stolicu i naredio joj:

— Sada mi ispričaj sve po redu. Pretpostavljao sam da ju je Ruby dotukao u svakom pogledu. Poslije velikih nada i očekivanja boljeg života na velikoj nozi, ostala je praznih ruku, povrijeđena i ranjena. Sve je to ispričala. Znao sam da bi što prije trebalo poći za Rubyjem, ali još nisam dolazio k sebi. Nisam mogao vjerovati da je Callie odista to uradila.

— Ruby je čovjek s kojim sam pobjegla odavde prije sedam godina. Bio mi je dobar — rekla je, dok su joj se suze i dalje slijevale niz lice.

— Vjenčali smo se, a zatim pošli u Arizonu. Poslije smo lutali Novim Meksikom i Kalifornijom. Ruby me primoravao na ružne stvari. Izazivala sam muškarce i dovodila ih u sobu, a on bi upadao, prijetio im i izvlačio iz njih novce. Kad smo stigli u Prescott, rekao je da nikome ne kažem da smo vjenčani. Našao mi je posao u salunu »Palace«.

— Dosta mi je priče o vama — kriknuo sam. — Reci o novcu!

— Sve je bila njegova zamisao. Nisam željela to uraditi, ali me je natjerao. Svidio si mi se, Link! No on je od početka želio tvoj novac. Natjerao me je da pođem one noći s tobom u hotel i da ti predložim da kupiš ovaj dućan. Želio je da uzmeš novac iz banke.

— Znači, on je na mene pucao onoga dana kada sam napustio grad, a ne Harry Peters ili Johnny Moore?

— Nije mi ništa rekao. — Ne znam ništa o tome.

— To ti vjerujem. Da me je ubio i dočepao se novca, ti ga više nikad ne bi vidjela.

— Ruby me je natjerao da ti napišem pismo i dodem ovamo. Trebalo je da saznam gdje si sakrio novac i spriječim te da ga dadeš Beasleyu. Bojao se da će Beasley uzeti novac i otići. Nisam mu se javljala i on je došao uvamo. Ulogorio se u dolini Sheepdipa i sakriven u žbunju svakoga dana vrebao.

— Jamačno ste imali ugovoren signal?

— Objesila sam rublje na žicu jutros, pošto sam otkrila gdje se nalazi novac. On je to vidio, a vidio je i tebe kako odlaziš kolima. Odista sam bila sretna što sam ga se oslobodila kad sam došla ovamo i ... Link, ja sam se doista zaljubila u tebe. Nisam se pretvarala. Uistinu jesam!

Izašao sam iz kuhinje, a ona je pošla za mnom. Obgrlila me je oko vrata.

– Link! Oh, Link! Nisam mislila da će do ovoga doći. Ti me mrziš, zar ne? Kamo ćeš?

Udario sam je posred lica. Zateurala je i pala na stolicu. Zarila je lice među dlanove i zaplakala.

Uzeo sam pušku i metke iz sobe, zgrabio sedlo i pošao u koral. Ispregao sam konja iz kola. Nisam smio gubiti vrijeme. Da nisam sreo Yaz-zija i vratio se u postaju, Ruby bi imao desetak sati prednosti u odnosu na mene, a ovako ima svega pola sata.

Nisam imao teškoća da pratim Rubyjev trag. Ako se izuzmu Sox i Beasleyevi konji, njegov je konj jedini koji je potkovan kilometrima uokolo. Jamačno se zaputio u Ganado, a zatim u Gallup gdje će pokušati uhvatiti vlak. Odlučio sam vratiti svoj novac, makar morao Rubbyja ubiti. Dok sam jahao, razmišljao sam o Callie. Pokazalo se da je doista varalica, lažljivica i kradljivica, a uz to udata za lopova.

Ponovo sam obratio pažnju na tragove konjskih kopita u pijesku. Nije bilo sumnje da se Rubby zaputio i Ganado, a nije ni pokušavao sakriti trag, jamačno siguran u svoju vremensku prednost.

Nešto kasnije, ustanovio sam da je lupež imao nesreću. Jedan od mojih metaka pogodio je njegovog konja: našao sam ga ranjenoga na putu, dok mu je krvava pjena silazila sa sapi. Ruby je skinuo sedlo i krenuo pješice kroz grmlje. Ubio sam konja da mu skratim muke i pošao za tragom.

Između brežuljaka pokrivenih smrekom zapazio sam kolutove dima, te sam krenuo u tom smjeru. Veoma brzo preda mnom se ukazala čistina s malom indijanskom ku-

ćom i koralom. Kad sam ujahao u dvorište, jedna je žena pobjegla u žbunje. Vrata kuće bila su zatvorena.

– Ruby, izlazi! – viknuo sam.

Ali odgovora nije bilo. U ruci sam držao pušku i jurnuo na vrata. Gotovo sam se spotakao o nečije tijelo. Zastao sam i zagledao se u nepomično izborano lice starog Indijanca koji je ležao u lokvi krvi.

Vani sam otkrio Rubyjeve tragove u koralu. Zaključio sam da je uzeo jednoga od indijanskih konja. I ja sam se poveo za njegovim primjerom, jer je Beasleyev konj bio previše spor.

Uto iz grmlja izroni dječak od dvanaestak godina na konju.

– Što se ovdje dogodilo? – upitao sam ga.

– Došao je čovjek sa sedlom i uzeo konja.

– Kada? Kamo se zaputio?

– Gdje je moja mama? – upitao je dječak.

– Sakrila se u grmlju – odgovorio sam. – Slušaj, uzet ću vašega konja jer je brži, ali ću vam ga poslije vratiti.

Konj je bio malen, ali žilav i izdržljiv. Krenuo sam za Rubyjevim tragovima koji su ponovo vodili za Ganado. Dječak je rekao da je njegov ujak se nekoliko Navaja krenuo u potjeru za Rubyjem, a nakon kraćeg jahanja uvjerio sam se da je govorio istinu. Uočio sam tragove pet konja što su dolazili sa zapada i presjekli Rubyju put.

Očito zatečen, on je skrenuo s puta. Indijanci su se, sudeći po tragovima, zatim razdvojili, rasporedivši se tako da im nije mogao pobjeći.

Gonili su ga prema žbunju kod Chinlea. Jamačno su se nadali da će mu ondje put presjeći drugi Navaji.

No Ruby je stigao u Chinle prije njih i prošao kroz gradić prije no što ga je netko mogao zaustaviti.

Zastao sam kod dućana Sama Daya i upitao njegovog pomoćnika Pričalicu za Rubyja. Rekao mi je da je cijelo selo vidjelo bijelca kako sumanuto juri prema zapadu, a za njim pet Navaja. Još dvojica ili trojica Indijanaca pridružila su se potjeri. Budu li ga natjerali u kanjon Chelly, lako će ga uhvatiti. Osim kolnog puta, ondje postoji još samo jedan izlaz, ali je poznat samo Indijancima.

Snijeg je počeo padati kad sam izašao iz grada. Zaputio sam se prema kanjonu, prateći tragove konja. Sumnje Sameva pomoćnika su se ostvarile. Indijanci su gonili Rubyja prema kanjonu. Ubrzo sam se i ja našao na putu što silazi u kanjon. Strme stijene s obje strane kanjona postajale su sve više, a snijeg sve deblji.

Prošao sam pokraj malog indijanskog zaselka koje nije pokazivalo znakove života. Iznenada je tišinu razbio odjek pucnjeva negdje u kanjonu ispred mene.

Snajžno sam podbo konja i dao se u trk. Ako su ubili tog kućkinog sina, jamačno će ga pretražiti i ode moj novac!

Konj se teško probijao kroz snježne nanose na mekoj pješčanoj podlozi. Kad sam izbio na malu čistinu što se pred nama otvorila iza krivine, naletio sam prvo na sedmoricu jahača iz plemena Navajo. Trenutak zatim sam ustanovio da ih je zapravo osam, jer su na jednom konju bila dvojica. Opkolili su me i uperili u mene puške. Jedan je od njih bio momak, ne mnogo stariji od onoga kojega sam susreo maloprije pred indijanskom kućom.

– Otkuda ti konj moga brata? – upita me oštro.

– Čekaj malo! Nisam ukrao konja. Zamijenio sam ga za svojega, i to privremeno. U potjeri sam za čovjekom kojega i vi gonite.

– Možda si ti prijatelj onoga ubojice – reče momak, ali trenutak zatim spusti pušku. – Oh, ti si Link iz Rama Housea, zar ne? – očito me je prepoznao. – Što ovdje radiš?

– Taj je čovjek zamalo ubio staroga Beasleya i Callie. Ubio je i jednog vašeg čovjeka. Čuo sam maločas pucanj. Tko je pucao?

– Gotovo smo ga uhvatili, ali se sakrio iza velike stijene, gdje se kanjon Muerto spaja sa kanjonom Chelly. Pucao je na nas i ubio jednog konja. Zato smo odlučili vratiti se – objasni momak.

Nisam im mogao zamjeriti. Čovjek s brzom vinčesterkom, dobro zaklonjen iza stijene, predstavlja prijetnju svima njima, ma koliko ih bilo, to više što se nalaze na otvorenom i nezaštićenom prostoru.

– On ne može izaći iz kanjona – nastavi momak – a da se ne vrati ovim putem kojim je i ušao. Čekat ćemo ga u zasjedi.

– Hoćete reći da se ne može popeti uz stijene i na taj način izaći odavde?

– Postoji jedna staza, ali on je sigurno ne zna. A osim toga, postaviti ćemo stražu i na tom mjestu.

– Zar ne bi mogao dolje, u napuštenom indijanskom seocetu, preživjeti cijelu zimu?

– Selo je napušteno zimi, jer je ovdje veoma hladno. Ako bi i našao drva za loženje, što je teško, mi bismo vidjeli dim – primijeti momak.

– Znate li točno gdje se on sada nalazi?

– Iza velike stijene koju zovu Junction Rock – reče momak i pokazuje iza svojih leđa. – Baš ondje

spajaju se kanjoni Muerto i Chelly. Neće biti lud da krene u kanjon Muerto, jer je veoma opasan. Konja bi morao ostaviti.

– Koliko je do Junction Rocka?

– Pola sata jahanja – odvrati momak nakon kraćeg razmišljanja.

– Ići ćeš tamo? Nemaš pokrivača, a noćas će biti hladno. Bit će još snijega.

– Moram se negdje ulogoriti i naložiti vatru – rekao sam zamišljeno. – Možda ću namirisati dim. Još nikada nisam vidio kanjon iz kojega se čovjek ne bi mogao izvući pješice.

– Bio si već ovdje?

– Nisam, ali sam prošao kroz mnoge druge kanjone.

Ostali Indijanci zasigurno nisu posve razumjeli naš razgovor i stali su momka obasipati pitanjima.

– Moji prijatelji kažu da si lud – ponovo mi se obrati momak, a trenutak zatim Indijanci se dadu u galop.

Podbo sam konja i krenuo naprijed. Ruke su mi bile promrzle, jer sam u brzini zaboravio uzeti rukavice. Stavio sam ih na trenutak ispod pazuha, dok je konj lagano kaskao naprijed. Nakon nekog vremena preda mnom je iskrsla stijena prekrivena snijegom. Prestalo je sniježiti, ali se mrak spuštao, pa je vidljivost bila smanjena. Vidio sam samo ravno dno kanjona Chelly s desne strane. Hladan vjetar mrsio mi je kosu, a ja sam shvatio da sam morao poslušati Indijance i vratiti se večeras u Chinle. No sada je bilo suviše kasno za povratak.

Pogledom sam pretraživao okolinu ne bih li ugledao kakvu kuću ili spilju u kojoj bih se mogao skloniti od vjetra i naložiti vatru. Mjesec osvijetli na trenutak golemu stijenu, a potom ga prekrije oblak. No meni je pošlo za rukom da visoko

među stijenama uočim veliku zgradu iza ostataka ruševina. Preda mnom su se nalazile ruševine White Housea. Sjahao sam i pošao uzbrdo. Poveo sam konja uskim puteljkom podno stijene, grozničavo razmišljajući što da uradim. Mogao bih konja ostaviti ovdje u blizini ruševina i pješice se popeti do velike kuće gdje bih mogao naložiti vatru.

Iznenada do mene dopre lavež pasa. Okrenuo sam se i zapazio tanak kolut dima. Znači, Ruby je naložio vatru! Mogao bih ga možda iznenaditi ako zaspe.

Vezao sam konja za drvo i polagano krenuo naprijed pješice. Bio sam na pola puta do logora iz kojeg se uzdizao dim kadli su na mene nasrnula dva psa. Otkuda mu, do vraga, psi?

Potrčao sam naprijed. Zašao sam u šumu, zgrabio jednu granu i bacio je na psa koji mi je bio za petama.

Bio sam bijesan. Ruby je upozoren na moj dolazak i nema sumnje da će me dočekati na odgovarajući način. Psi su mi i dalje bili za petama. Čekao sam pogodan trenutak da oblak ponovo zakloni mjesec, kako bih mogao poći neprimijećen naprijed. Iznenada mjesec ponovo izroni iza oblaka i osvijetli malu kuću na proplanku nedaleko od mjesta na kome sam stajao. U koralu pokraj kuće propinjala su se dva konja, jamačno uznemirena psećim lavežom.

Neće biti lako doprijeti do Rubyja koji se utaborio u kući, ali nisam mogao ostati na hladnoći i smrznuti se. Snažno sam nogom udario jednoga psa, tako da je pao na leđa, divlje zalajavši. Zatim sam pošao pravo prema kući, držeći se bočnog zida.

– Izlazi s rukama uvis, Ruby – viknuo sam uperivši pušku u vrata.

– Znam da si unutra. Ako ne izađeš, pucat ću i moji će te meci pronaći i kroz zatvorena vrata.

Nije bilo odgovora. Udario sam puškom vrata. Trenutak zatim jedan se metak probio kroz vrata i zario se nedaleko od mojih nogu.

– Ruby, baci moj novac, pa ću te pustiti da odeš. U protivnom nećeš izaći živ iz te kuće – govorio sam.

– Što želite? – iznenada dopre iz kuće ženski glas.

– Drži li vas Ruby zatvorenu, gospodo? – upitao sam.

– Što želite? – upitala je žena ponovo.

– Pustite me unutra. Neću vas povrijediti – rekao sam nevidljivoj i nepoznatoj ženi.

– Kažite mi tko ste! – zapovijedi ona.

– Ja sam Link Conway. Stanujem u postaji Rama Housea.

Trenutak zatim vrata se naglo otvore, a mene obuze neobičan predosjećaj dok sam ulazio s revolverom u ruci. Vatra u kaminu je dogorjela, no žara je bilo ipak dovoljno da osvijetli unutrašnjost i zaslijepi moje oči, tako da je u prvi mah nisam prepoznao.

Stajala je naslonjena na zid nasuprot vratima i držala u ruci pušku uperenu u moj trbuh.

Mary Wilson! Adezhbah!

IX

Lice joj je bilo bezizražajno, ali su je oči odavale. Krupne baršunaste tamne oči bijahu širom rastvorene od straha. Uz to sam opazio da joj se i ruke tresu. Položila je pušku na stol.

– Zamalo ste dobili metak u glavu.

– Žao mi je – promrmljah. – Mislio sam da se Ruby Blair utaborio ovdje.

– Tko je on? – upitala je djevojka.

Čučnuo sam kraj vatre i ispružio ruke da ih ugrijem.

– Callin muž. Opljačkao me je, pretukao svoju ženu i gotovo ubio Beasleya. Ali to nije sve. Ranio sam mu konja, te je ubio jednog Navaja da bi se dočepao njegovog konja. Braća i sinovi ubijenog Navaja krenuli su u potjeru za ubojicom. Presjekli su mu put na cesti što vodi iz Chinlea na zapad i natjerali ga u kanjon.

– Nisu ga uhvatili?

– Nisu. Negdje se sklonio. Pošao sam za njim i gotovo se smrztio. Osim toga sam i ogladnio. Imaš li štogod za jelo?

– Ako imaš konja, smjesti ga u koral, a ja ću ti pripremiti večeru.

Nahratio sam i napojio konja, a za to je vrijeme Mary skuhala izvrsnu juhu od koje je zamirisala cijela kuća. Pošto sam se dobro najeo, ispričao sam joj sve o Callie i Blairu.

– Callie nije dobra – prozbori ona nakon duže šutnje. – Ne samo zato što joj je otac bio loš. Ona je naprosto takva rođena.

– Možeš li pretpostaviti gdje se Ruby mogao ukopati noćas? Ne bih želio da se smrztne u nekoj rupi prije no što ga pronađem.

– Noćas neće biti tako hladno, ali će padati snijeg – odvrati ona gledajući kroz prozor. – Postoji stotine mjesta na kojima se može nalaziti. U okolici ima mnogo napuštenih koliba, zatim su tu i ruševine, a naposljetku ne znaš kojim je putem krenuo. Možda se zaputio u kanjon Muerto.

– Navaji su mi rekli da postoji samo jedan izlaz iz kanjona, ako se izuzme uska staza koja je samo nji-

ma poznata. Namjeravaju postaviti stražara i na stazu i na put što vodi za Chinle.

– Sumnjam da će to uraditi. Previše je hladno. Osim toga, oni se noću boje duhova.

Njene me riječi nisu ohrabrile, ali sam bio suviše umoran i pospan da bih mogao nešto poduzeti.

– Pošao bih na spavanje, imaš li kakvih pokrivača?

– Ne misliš valjda spavati ovdje? – upita.

– Ne brini. Čak i kad bih ovdje spavao, ne bih te uznemiravao, ali umotat ću se u pokrivače i prespavati vani.

Dala mi je četiri vunena pokrivača koja su mirisala na cvijeće i povel me do svojih kola koja su još imala platneni krov. Ne rekavši mi ni laku noć, pošla je zatim u kuću, usput povevši i pse.

Probudili su me prvi sunčevi zraci. Opazio sam da je napadalo dosta svježega snijega, ali je vjetar stao, tako da sam se osjećao znatno ugodnije no prošle noći.

Mary me nije ni pogledala kad sam ušao u kuću. Šutke me je poslužila kavom i toplim, tek ispečenim kruhom. Poslije doručka smotao sam cigaretu i zadovoljno se naslonio na zid povukavši dim.

– Zahvalan sam ti što si me ovako primila.

Nije odgovorila. Skupila je bujnu kosu na potiljku i pričvrstila je ukosnicama.

– Mogu li ti platiti za jelo?

– Ne – rekla je suho. – Što namjeravaš uraditi? Vratiti se u postaju? – upitala je nakon kraćeg oklijevanja.

– Potražit ću Rubyja. Odjahat ću do Junction Rocka i pokušati mu ući u trag.

Popušio sam cigaretu i opušak bacio u vatru.

– Vrijeme je da podem – rekao sam ustavši. – Hvala ti mnogo, Mary.

Djevojka me šutke promatrala. Zgrabio sam sedlo i bisage te pošao u koral. Napojio sam konja, a zatim i njezina dva, provjerio pušku i uzjahao. Mary se nije pojavila na vratima da me isprati. Slegnuo sam ramenima i krenuo nizbrdo.

Vraćao sam se prema Junction Rocku i ustanovio da je udaljenost znatno kraća no što mi se činilo sinoć po mraku i vjetru. Pronašao sam bez teškoća mjesto na kome je stajao Ruby i pucao na Navaje, no tragovi njegova konja miješali su se s tragovima konja lutalica kojih je u kanjonu bilo u izobilju, te nisam mogao nastaviti kamo se zaputio.

Dok sam napregnuto razmišljao kojim pravcem da krenem, iza zavoja se pojave tri konja. Po načinu na koji su galopirali nije teško bilo zaključiti da ih je nešto uznemirilo. Podbo sam konja i zaputio se u pravcu iz kojeg su došli konji.

Nakon pet minuta iza drugog se zavoja pojavio Ruby. Na glavi je imao šešir natučen preko ušiju, a karabinku je držao s obje ruke, jašući sporo i neprekidno se osvrćući. Znači, noć je uistinu proveo negdje u kanjonu Chelly.

Otpustio sam udarnu iglu na pušci i čekao da mi se približi. No, odao me moj konj zaništavši prije vremena.

– Ruke uvis, Ruby – vinkuo sam.

Ruby se munjevito pomakao i ispalio metak u mene. Njegov se konj izmakao u stranu, a moj propeo, dok se metak zario svega nekoliko stopa daleko od mene. Dok sam ja uspio smiriti konja, Ruby je već jurio natrag prema kanjonu.

Okrenuo sam konja i pošao za njim. Moj je konj bio bolji ili se njegov izmorio prethodnog dana. U svakom slučaju, počeo sam ga stizati. Tada je napravio nešto čemu sam se najmanje nadao. Zaustavio se i bacio pušku. Zapazio sam da još ima revolver.

— Baci i kolt — viknuo sam uperivši vinčesterku u njegove grudi, a on me bez riječi poslušao. — Sada sjaši i odmakni se od konja.

Uradio je i to, neprekidno se cereći.

— Jučer sam se nasmrzavao ni za što, zar ne?

Nisam odgovorio. Prišao sam mu sasvim blizu, nanišanivši puškom u njegov trbuh.

— Prokletstvo, jučer sam se gotovo smrzao — brbljao je on nemarno. — Od svanuća tražim izlaz iz kanjona. Na kraju sam bio prisiljen vratiti se istim putem.

— Izvuci moj pojas s novcem i baci ga ovamo — naložih mu oštro.

— Ne misliš valjda da ga nosim sa sobom — grohotom se nasmijao.

— Novac ću zadržati, Link. Ne mogu se samo tako odreći šest tisuća dolara.

— Lezi potrbuške, Ruby.

— Novac sam stavio tamo gdje ga nikad nećeš naći — nastavio je pričati ne obazirući se ovog puta na moju zapovijed. — Dakako, znam da ću godinu ili dvije odsjediti u Yumi zbog krađe, ali šest tisuća dolara je vraški dobra nagrada za dvije godine. Možda pronađem i kakvog bistrog odvjetnika koji će mi prepoloviti kaznu. Ne, druže moj, novac ti ne vraćam. Odsjedit ću u zatvoru, a zatim ću se vratiti ovamo i kad svi na mene zaborave, pokušati svoj novac.

Na trenutak je zašutio, gurnuvši ruke pod pazuh da ih zagrije.

— Možda bismo se mogli nagoditi — nastavi sa smiješkom. — Obojica ćemo odbaciti oružje, a ja ću te onda povesti do mjesta na kome sam sakrio novac. Podijelit ćemo ga napola. Kako ti se to sviđa? Polovica je bolja no ništa, Link?

— Predat ćeš mi sav novac ili ćeš požaliti. U Yumu ćeš svakako poći, ali nećeš izaći odande, Ruby. Nisam još vidio da se ubojica izvukao s godinu ili dvije.

— O čemu ti to pričaš?

— O tvome konju. Tamo gdje si ga ukrao, ubio si čovjeka. Žena i dječak su te vidjeli. Ti su glupa budala, Ruby!

— Čekaj malo, Link.

— Lezi potrbuške!

Naposljetku me je poslušao. Pažljivo ga držeći na nišanu, temeljito sam ga pretražio. Na kraju sam ustanovio da nije lagao. Novac nije bio kod njega.

— Ustani! — zapovjedio sam i odmakao se od njega.

Uspravio se na koljena.

— A sada uzjaši i pokaži mi gdje si sakrio moj novac — rekao sam.

Sagnuo sam se da dohvatim njegov pištolj, no u tom je trenutku on izvukao iz rukava skriveni mali derindžer i pogodio me u rebra. Učinilo mi se kao da me udario drškom sjekire. Pao sam na lice, ne osjećajući veliku bol, ali nisam mogao doći do daha. A onda me počelo boljeti. Osjećao sam nepodnošljivu bol u predjelu rebra i otkotrljao se na zemlji, neprekidno stenjući. Kao u magli vidio sam kako mi on prilazi s derindžerom uperenim u moju glavu. Ponovo je povukao obarač. Uslijedio je škljocaj, a zatim kletva. Pištolj mu je bio prazan.

Uspravio sam se na koljena i pokušao dohvatiti svoj kolt, ali me snažna bol spriječila da ispružim ruku.

Ruby zgradi revolver sa zemlje i uperi ga u mene. Posprdno se smijao promatrajući me kako klečim i borim se za dah. U trenutku kada je namjeravao povući obarač, iza mojih leđa začuje se prasak puške, a metak se zarije kraj njegove noge. Ruby izbezumljeno skoči i baci se na konja. Na trenutak se zagleda u kanjon, a zatim se ponovo okrene prema meni i nacilja revolverom u moju glavu.

Znao sam da bih se morao baciti postrance ili ustati i pobjeći, ali sam bio ukočen od bola.

X

Ležao sam s glavom u krilu Mary Wilson. Činilo mi se da mi je glava velika poput bačve, natečena i bolna. Djevojka mi je gurala žlicu u usta.

— Hajde, mali dječake, zini i ovoga puta ne povraćaj hranu — tepala mi je poput majke koja hrani dijete.

Vidio sam njeno lice kao u magli. Čas mi se činilo veliko, čas sitno, a naposljetku je izbljedjelo. U glavi kao da mi je nešto eksplodiralo, a rebra su me pekla kao da je netko na njih prislonio usijano željezo. Osjetio sam kako mi njena mala ruka miluje čelo i to me uspavalo.

Kad sam se ponovo probudio, bol u grudima bila je jednako nepodnošljiva, ali me glava manje boljela. Otvorio sam oči. Treperava svjetlost uljne svjetiljke osvjetljavala je drveni strop. Nakon kraćeg vremena ustanovih da se nalazim u indijanskoj kući.

Bio sam oznojen. Ruku sam uvuкао pod pokrivač da opipam grudi. Zapanjio sam se kad sam shvatio da sam posve nag, ako se izuzme debeli zavoj oko grudi. I oko glave mi je bio vezan zavoj.

Osjetih nalet svježega zraka. Mary je ušla u kuću s naramkom drva. Vrata se snažno zalupe. U glavi mi sijevne žestoka bol. Pokušao sam se uspraviti, ali nisam imao snage. Sada sam znao gdje se nalazim i što se dogodilo.

Djevojka je klekla kraj moga kreveta i stavila mi ruku na čelo.

— Dobro. Nisi više vruć. Jedno ti je rebro slomljeno, a glavu ti je metak samo okrznuo. Ozlijeđeno ti je jedino lijevo uho. Ja sam ti izvadila metak iz grudi. Srećom, nije pogodio pluća.

Mary mi je prišla s tanjurom tople juhe i počela me hraniti. Pokušala mi je dati i meso, ali nisam mogao gutati ništa osim tekućine.

U jednom je trenutku pokrivač kliznuo s moga tijela i ja sam ga nestrpljivo dohvatio da se što prije pokrijem. Mary se zahihće.

— Sramiš se što nemaš odjeće? Ne bi trebalo poslije svega što si proživio za posljednja tri dana.

— Hoćeš reći da se to dogodilo prije tri dana? — uzviknuh namrštivši se.

— Da — potvrdi ona mirno. — Morala sam ti skinuti svu odjeću, oprati te i izvaditi metak iz grudi. Previla sam te i uradila sve što je trebalo. Kada si onog jutra otišao, promatrala sam te kako ideš prema Junction Rocku. Obuzeo me nejasan predosjećaj da ćeš uletjeti u nevolju. Osjećala sam da moram poći za tobom. Zgrabila sam pušku, bacila se na neosedlana konja i pošla za tobom. Nisam stigla ni do prvog zavoja kadli sam čula pucnjavu. Kad sam izbila na čistinu, ugledala sam tebe na koljenima dok ti je on nišanio u glavu. No pištolj mu je bio prazan, pa je zgrabio drugi. Ja sam brzo sjahala, klekla i zapucala. Nisam ga pogodila, ali se uplašio i potrčao prema konju. Bacio se na

njegova leđa, pa zapucavši još jednom na tebe, poletio prema kanjonu. Pretpostavljam da je mislio da su pucali Navaji koji su ga proganili prethodnog dana, a ne ja, jer me nije mogao dobro vidjeti. Ležao si licem okrenut k zemlji, u lokvi krvi. Nisam te mogla podići na konja, pa sam se vratila i upregla kola. Namučila sam se dok sam te ugurala u kola, a ništa lakše nije mi bilo unijeti te u kuću.

— Moćda ću ti se jednog dana odužiti za sve ovo — rekao sam ganut njenom brigom. — Nadam se da te neću dugo opterećivati svojom prisutnošću.

— Uskoro ćeš se oporaviti, te ćeš moći jahati. Uхватила sam tvoga konja — rekla je i okrenula sam prema štednjaku.

Poslije večere počela je pričati nešto o Rubyju i Navajima, ali je mene obuzeo san. Sjećam se sam da je napravila sebi krevet s druge strane peći i ispružila se onako u odjeći. Zatim je ponovo bio dan. Mary je stajala za štednjakom. S naporom sam ustao, omotao se pokrivačem i zaputio prema vratima. Ona mi punudi pomoć. Odmahnuo sam glavom.

— Sam ću.

Uhvatio sam se za vrata dok nije prošla vrtoglavica, a zatim ih polako otvorio i izašao. Vani je padao snijeg. Posrnuo sam i pao na lice. Cijela mi je vječnost trebala da se uspravim, ali nisam nipošto želio zvati u pomoć.

Kad sam se vratio, nije joj promaklo da drhtim i da je pokrivač mokar.

— Baš si budalast — rekla je tiho.

Cijelo me je tijelo boljelo, ali sam se ipak oslonio na zid i doručkovao bez njene pomoći.

— Čini mi se da si sinoć nešto govorila o Rubyju i Navajima?

— Da, rekla sam da sam ga vidjela u kanjonu kako bježi ispred jedanaest Navaja koji su mu bili za petama — reče Mary. — Pošto sam tebe dovela kući, čula sam ponovo pucnjavu iz pravca Junction Rocka. Uplašila sam se da ne dođu ovamo. Zgrabila sam pušku i uzverala se uz stijene iznad kuće odakle sam mogla vidjeti što se događa. Ruby je jahao prema ruševinama, a iza njega deset ili jedanaest Navaja. Svi su pucali i njegov je konj pao. Ruby je ustao, uzeo pušku i počeo se penjati prema ruševinama. Kad se približio ulazu u ruševine, zapucao je prema Navajima i oni su se razbjegli. Poslije su se stali okupljati, a pucnjava se nastavila cijelo poslijepodne. Ruby nije mnogo pucao, a ni Indijanci, jer se nalazio u ruševinama i samo ponekad bi izvirio. Iznenada sam čula pucanj iznad mjesta na kome sam stajala. Osvrnula sam se i opazila jednog Navaja na stazi što vodi iz kanjona. Jamačno je čuvao stražu da ne bi Ruby pobjegao tim putem. Uto se Ruby pojavio na krovu i Navajo je zapucao. Gotovo ga je pogodio. Na trenutak se ništa nije vidjelo od prašine, no zatim je Ruby ustao, a Navaji su zapucali odzgo. On se na njih nije obazirao. Nanišanio je u mom pravcu. Protrnula sam, iako sam znala da me nije mogao vidjeti. Trenutak zatim začuo se pucanj popraćen krikom Indijanca na stazi. Vidjela sam ga kako se strmoglavio niz stijene i ostao nepomično ležati.

— Pokazao je Rubyju put iz kanjona — rekao sam.

— I ja mislim tako — složi se ona.

— Navaji su se spremili na polazak. Uplašili su se kad su vidjeli da im je drug mrtav, a uz to se spuštao mrak. Čim su oni otišli, Ruby se pojavio iza svog zaklona i zaputio prema mjestu na kome je bio stajao.

Indijanac. Sigurna sam da je našao put. Moji su psi lajali i ja sam se uplašila da će me otkriti šćućurenu među stijenama, no on se nije zaus-tavljao.

— Žurio se da što prije pobjegne s mojih šest tisuća i tristo dolara.

— Misliš da ih je uzeo? — upita ona. — Rekao si mi da ih nije imao kod sebe. Sigurna sam da ni toga poslijepodneva nije imao vremena da ih uzme.

— Jamačno ih je sakrio negdje u kanjonu. No bez njega ih ne mogu pronaći čak ako ih i nije uzeo. Jedina su mi nada Navaji. Možda su ga uhvatili. On je bio bez konja i mogli su ga idućeg dana stići.

— Možda — potvrdi ona. — No te ga večeri sigurno nisu progonili.

— Uskoro ću se oporaviti i otići. Pronaći ću Rubyja makar morao prevrnuti svu zemlju.

— Još neko vrijeme nećeš moći jahati — napomene ona.

— Ako je tako, možda će Beasley ili netko drugi poći za mojim tragom. Mogli bi me kolima povesti do željeznice. Ondje bih se raspitao o Rubyju. — Ako snijeg nastavi padati, nitko neće doći ovamo još dugo vremena. A tko bi i mogao? Beasley je ranjen, a i bez toga teško pokretan zbog reume. Navaji ne haju za tvoju sudbinu, a Sam Day i ne zna da si prošao kroz Chinle. Osim toga, ovo je mjesto odsječeno od svijeta, osobito zimi.

— Ti si ovdje — dosjetih se odjednom. — Mogla bi me povesti svojim kolima? Jesi li namjeravala otići odavde poput ostalih, a ja sam te spriječio?

— Ne, nisi. I zimi ostajem ovdje.

Kad sam je upitao kako to da ne slijedi ostale sunarodnjake, zatvorila se poput školjke. Zapravo, idućih sedam dana govorila je veoma malo, osim kad se ljutila na mene. Jed-

nom sam prilikom htio unijeti naramak drva u kuću da joj pokažem koliko cijenim njen trud i da joj malo pomognem. No napor je bio suviše velik za moje tijelo oslabljeno dugim ležanjem, pa sam pao. Mary me morala uvući u kuću, a rana na grudima mi se otvorila i prokrvarila.

Poslije toga sam još četiri dana ležao u krevetu, a onda sam počeo ustajati i pomagati joj u lakšim poslovima. Očistio sam svoju karabinu, koju je pronašla na mjestu moga okršaja s Rubyjem, a zatim i njenu staru pušku.

Snijeg je neprekidno padao i ja sam se napokon navikao na pomisao da ću ostati kod Mary vrlo dugo. Isto sam se tako pomirio s mislju da nikada neću uhvatiti Rubyja Blaira. Najčudnije je bilo što me sve to više nije uzrujavalo. Nisam uopće čeznuo za odlaskom. U maloj toploj kući osjećao sam se sve udobnije, kao u pravom domu. Činilo mi se kao da smo nas dvoje vjenčani. Dakako, između nas nije bilo nježnosti, jer se Mary i dalje držala na odstojanju, hladna i nedostižna kao i prije. Nikada se nije svukla u kući. Spavala je u odjeći, ali je svaki dan odlazila i presvlačila se. Divio sam se njenoj upornosti i izdržljivosti. Vani se jamačno smrzavala, ali se nikada nije požalila. Samo se jedanput okupala u kući. Ušla je umotana u pokrivač i naredila mi da se okrenem prema zidu.

Jednoga sam joj dana pomogao ubiti ovcu, jer nam je počelo nedostajati mesa. Potom je pripremila izvrsnu večeru.

Te smo noći ležali na suprotnim stranama, a treperava svjetlost davala je cijeloj prostoriji topao ugođaj. Mary se prvi put malo opustila. Počela mi je postavljati pitanja: što

sam radio u životu jesam li oženjen i slično.

Dugo je vremena prošlo prije no što sam joj uspio vidjeti nožni članak. Nasmijao sam se u sebi sjetivši se kako sam Callie smatrao čistunicom, a to je zapravo bila Mary Wilson Adezhbah.

Sve više mi se svidjela ova lijepa djevojka i sve više sam joj se divio i poštovao je. Čudio sam se što živi posve sama, odvojena od ostalih Navaja.

— Moj me narod ne voli — rekla je jednom prilikom. — Imam samo rodake s majčine strane, a oni me ne vole zato što sam školovana. Otac me je poslao u školu govoreći da ne smijem život provesti uz ovce i u prljavoj kolibi u kojoj ću oslijepti od dima. A ipak sam ovdje u maloj zadimljenoj kućici — dodala je sjetno.

— Stari Beasley mi je ispričao o tragičnoj sudbini tvojih roditelja — rekao sam s razumijevanjem. — Žao mi je, Mary.

Izgubio sam pojam o vremenu. Noću sam često ležao budan i sanjario. Samo nas dvoje u svijetu snježne bjeline. Uvijek sam maštao da ću se vratiti u rezervat i živjeti u tijesnoj vezi s prirodom. No u mojim snovima nije više bilo mjesta za Callie. Nisam žalio. Bio sam sretan što sam otkrio kakva je, prije no što bi bilo kasno. Istina, izgubio sam novac, ali sam zato otkrio kako život može biti lijep unatoč slomljenom rebru i ranjenoj glavi. Što sam bivao zdraviji, sve sam teže odolijevao iskušenju da zgrabim Mary u zagrljaj. Ona je s vremenom postala manje oprezna. Nije više strogo sakrivala svoje tijelo, a često me je znala slučajno dodirnuti. U meni je rasla žudnja za njenim tijelom, ali se nisam usuđivao ništa poduzeti iz straha da je ne povrijedim.

Još nekoliko dana je prošlo prije no što se Mary sasvim opustila i ispričala nešto o sebi.

— Voljela sam školu, osobito Shermanov institut. Ondje sam naučila i šiti i kuhati, a ne samo stenografiju i matematiku. No mučila me čežnja za domom. Nedostajali su mi roditelji i prijatelji s kojima sam odrasla. Ipak, pokušavala sam pronaći posao u Phoenixu i ostati ondje neko vrijeme prije no što se vratim kući.

Jedan od učitelja mi je našao posao u kući nekog bogataša. Pomagala sam u kuhinji i čistila kuću. Posao je bio daleko ispod mojih sposobnosti, ali nisam marila. Žena je bila dobra prema meni, no muž mi se nije svidao. Kad mu žena nije bila kod kuće, neprekidno me je progonio. Jednoga dana želio me je odvući u krevet. Udarila sam ga tavom po glavi i završila u zatvoru. Otac me je izvukao odande i poveo kući u Ram House. Nikad više nisam napuštala rezervat.

Pogleda me svojim tamnim očima, a ja sam jedva odolio da je ne zagrlim.

— Napravila sam grešku kad sam se vratila — nastavi ona tiho. — Pokušala sam pomoći mojim starijim prijateljicama savjetima o odjeći, higijeni i slično. To im se nije svidjelo. Željele su govoriti samo o momcima, ovcama i tkanju. Zanimala ih je udaja i ples, a ne knjiga i znanje. I ja sam se željela udati, voljela sam i ples, ali nitko od mladića nije sa mnom htio plesati. Međutim, kad bi me neki od njih zatekao nasamo, postajao je nasrtljiv. Tada su mi nastradali otac i majka, pa sam se doselila ovamo. Otac je izgradio ovu kućicu jer je volio kanjon, u proljeće i ljeti boravio je s majkom ovdje i slikao.

Svakim danom osjećao sam se sve bolje, no time su rasle i moje muke u vezi s Mary. Sve teže mi je bilo držati ruke dalje od nje. U razgovoru me je često znala dotaknuti i mene su podilazili žmarci. Ponekad bi mi se nasmiješila, a tamne bi joj oči zablistale poput zvijezda. Noću, kada bi joj bilo suviše toplo, znala je nesvjesno odgurnuti pokrivače i otkriti noge. Sve manje je bila oprezna kada bi presvlačila košulju.

No ja nisam mogao zaboraviti što je uradila za mene, a bio sam siguran da me nije izazivala svjesno i namjerno, te se nisam usuđivao dotaći je. Isto sam tako bio siguran da nije svjesna u kakvo me iskušenje dovodi.

Jednog je dana iz ormara izvukla jednu sliku umotanu u vuneni šal. Pažljivo ju je odmotala. Prekrasna mlada žena iz plemena Navajo smiješila mi se sa slike kao da je živa. Zastao mi je dah.

— To je moja majka — rekla je Mary jednostavno. — Otac ju je naslikao.

— Beasley mi je pričao o tvom ocu — prihvatio sam. — Još nikada nisam vidio ovako nešto. Lijepa je poput tebe.

— Moj je otac izvrstan slikar — rekla je djevojka ponosno. U New Yorku je imao nekoliko velikih izložbi, a za jednu je sliku znao dobiti više od tisuću dolara. No on je više volio jednostavan život u rezervatu. Zaljubio se u majku i nije želio otići odavde. Neke njegove slike još danas su izložene u poznatim muzejima.

Umotala je sliku u šal i vratila je u ormar.

— Kad sam se ja rodila, roditelji su se odselili u Flagstaff, jer je otac želio da pohađam školu s bijelom

djecom. No bijelci su se ružno odnosili prema mojoj majci i on im to nije mogao oprostiti. Ponovo smo se vratili u rezervat. Otac je izgradio kuću pokraj postaje, a poslije i ovdje. — Teško je izgubiti takve roditelje.

— Ostavili su mi mnogo novaca. Najviše mi je pomogao stari Beasley. Savjetovao mi je kako da uložim novac, a slike koje su ostale nakon oca prodao je za dobre novce, no ništa nije zadržao za sebe.

— Želio bih ti pomoći — uhvatih je za ruku.

— U početku sam bila veoma osamljena. Očajna. Ali ja sam poluindijanka, Link. Volim svoj narod i zemlju. Dobro mi je ovdje i ne nedostaje mi ništa.

Shvatila je da joj držim ruku i naglo je istrgne. Ustane, obraza rumenih od uzbuđenja, te se okrene prema štednjaku.

Vrijeme je naprosto letjelo. Mary se posve opustila u mom društvu. Često smo provodili sate i sate razgovarajući o svemu i svačemu. Objasnio sam joj da sam želio kupiti dućan, jer me ovaj kraj oduševio.

Da mi Ruby nije ukrao novac, možda bih sada već posjedovao dućan.

Prestao sam vjerovati da će netko doći po mene. Mary je bila u pravu. Beasley je bio star i nemoćan. Pitao sam se što je s Callie. Ako je Ruby uspio pobjeći, možda ga je ona pronašla. A ja bih mogao pronaći nju i natjerati je da mi kaže gdje je on.

Tek tada mi je palo na um da nemam ni prebitog novčića u džepu. Ako ne pronađem Rubyja, morat ću se vratiti starome poslu da preživim: čuvanje stoke za četrdesetak dolara i hranu. Ta misao izazva navalu nemoćnog bijesa u meni.

Bio sam posve zdrav, a nisam znao koje je doba godine. Mary o tome nije vodila računa, jer joj vrijeme nije značilo ništa. Ipak, znala je da smo zašli u veljaču, a ja sam jedva mogao povjerovati u to.

XI

Već dva tjedna nije pao snijeg, a jednog me je jutro probudilo kapanje vode s krova. Idućega je dana sunce tako snažno sjalo da se snijeg posve otopio.

Toga sam poslijepodneva stao pregledavati svoje oružje i opremu za konja.

— Čini se kao da se pripremaš za putovanje — rekla je Mary.

— Moram otići čim put bude prohodan. Bolje da se pripremim.

— Još ćeš ostati ovdje — bilo je sve što je rekla.

Te noći vrijeme je ponovo zahladilo. Voda se zamrzla, a ja sam postao nemiran. Želio sam što prije pronaći Rubyja ili barem saznati što se s njim dogodilo. U najgorem ću slučaju potražiti Callie. A ako ne uspijem, preostaje mi da se primim posla.

No sve to nije bio pravi uzrok moga nemira. Najviše me razdirala pomisao na Mary. Ni za što na svijetu nisam je želio povrijediti i zato sam osjećao da moram što prije otići. Nakon svih ovih mjeseci provedenih zajedno nisam znao što ona o meni misli. Spasila mi je život, brinula se o meni kao o djetetu, hranila me. Ipak, nisam znao značim li joj išta kao čovjek. Bio sam u iskušenju da to saznam.

Preko noći je zatopljilo i led se stao otapati. Sa svih strana tekli su mali potoci nizbrdo i mi smo četiri dana bili zatvoreni u kući. Zrak je bio vlažan, tako da je prostorija bila puna dima. Mary je počela govo-

riti da treba poći po nove zalihe hrane. Ponudila je meni da odem. Pomislio sam da će mi reći kako ću joj nedostajati i kako joj je vrijeme provedeno sa mnom nešto značilo. No nije.

— Prije no što odem, poći ću u kanjon i potražiti svoj novac — rekao sam.

— Postoje stotine mjesta.

— Kakva mjesta?

— Indijanske kolibe i kućice. One noći Ruby se negdje morao zaštititi od hladnoće i zapaliti vatru.

— Pregledat ću ih — rekao sam odlučno.

— Možda je novac zakopao ispod kamina ili gurnuo ispod krovšta — nastavila je ona. — Trebat će ti mnogo mjeseci da sve pregledaš, a Navaji će se uskoro vratiti jer su putovi postali prohodni.

— Ruby nije imao onog dana vremena tražiti neko osobito mjesto. Slažem se s tobom da je novac ostavio ondje gdje je prespavao. Pokušat ću ući u kanjon i zamisliti da sam na njegovom mjestu. Mrak se spušta, za petama su mi Navaji, a zima grize. Možda ću ugledati isto mjesto koje je i on izabrao za sklonište one noći.

— Možda je to neka ruševina — zamišljeno će ona. — Ne suviše daleko od dna kanjona jer nije imao vremena da se penje visoko. Zašto ne pogledaš White House? Ta mu je ruševina bila najbliža.

Idućega sam se dana obreo među ruševinama White Housea. Cijeloga sam dana krstario brojnim prostorijama, tražeći tragove čizama po podu, ali bez uspjeha. Dakako, bilo je nemoguće pretražiti sve zidove, udubljenja i stropove. Trebalo bi godinu dana za temeljito pretraživanje. Kad sam se o zalasku sunca vratio u Marynu kuću, osjećao sam se poraženo. Cijela bi vojska

mogla danima pretraživati sve te ruševine, a pojas s mojim novcima mogao bi biti gurnut u kakvu malu rupu koju nitko ne bi pronašao. Bio sam moker i promrzao kad sam ušao u kuću.

– Ima još ruševina u kojima se mogao sakriti one noći – rekla je Mary i stala ih nabrajati.

Skinuo sam mokru odjeću i stao kraj vatre nag do pojasa.

– Možda bi i ti sutra mogla poći sa mnom – rekao sam trljajući kosu.

– Ne, nipošto – odvrati ona.

– Oh, zaboravio sam da se ti bojiš duhova – nasmijao sam se. – Slušaj, sutra ću naći svoj novac i kupiti dućan. Trebat će mi pomoć, netko tko zna jezik Navaja. Mogla bi to biti i lijepa indijanska žena. Znaš li na koga mislim? Na nekoga tko se zove Adezhbah? – izazivao sam je.

– Mislim li da me možeš vrijeđati samo zato što sam Indijanka?

Desna joj ruka poleti prema mom licu. Zamahne zatim i lijevom, ali sam ja bio brži. Zgrabio sam joj ruku i savio iza leđa. Isto sam uradio i s drugom rukom. Nije me smjela udariti. Ona je psovala, a u jednom me je trenutku ugrizla u rame. Kriknuo sam i još je čvršće stegao, savinuvši joj ruke tako da me počela udarati nogama. Košulja joj se otvorila i uz svoje nago tijelo osjetio sam njenu meku toplu kožu.

Borila se poput divlje mačke i u jednom me trenutku gurnula tako da sam izgubio ravnotežu. Povukao sam i nju za sobom. Našla se iznad mene na podu i žestoko odupirala mome zagrljaju. Pošlo mi je za rukom da se otkotrljam zajedno s njom, tako da sam se sada našao iznad nje.

– Ubit ću te! Ubiti! – vikala je i svim se snagama pokušavala osloboditi mog željeznog zagrljaja.

Košulja joj je, već napola razderana, posve otkrivala grudi što su se uzbuđeno dizale i spuštale. Više nisam mogao vladati svojim osjećajima. Nije mi stalo hoću li povrijediti njene osjećaje. Prislonio sam svoje usne na njene. Bacala je glavu s jedne strane na drugu, pokušavajući se osloboditi. No ja sam bio snažniji, a nisam više ni razumno razmišljao. Dugo zatamnijavana strast buknula je u meni poput požara. Čuo sam da nešto šapuće, ali mi je u ušima šumjelo, a srce mi tuklo poput čekića.

Iznenada sam shvatio da se više ne opire. Nije više izvijala tijelo, a glavu je približila mojoj i priljubila svoje usne na moje.

– Čekaj, Link! Čekaj! Slomit ćeš mi ruke! Samo trenutak – šaputala je svojim dubokim glasom.

Podigao sam se i pustio je da se uspravi. Pružila je desnu ruku da nešto dohvati, a ja nisam vidio što. Naposljetku je podigla tešku zdjelu i zamahnula njome. Pogodila me u glavu, točno ondje gdje me je okrnio Rubyjev metak.

Ne znam koliko je vremena prošlo prije no što sam došao k sebi. Možda pet minuta, a možda i nekoliko sati. Vatra je bila na izmaku, a kutije s hranom i odjećom bijahu razbacane posvuda. Glava me toliko boljela da mi se činilo da će prsnuti. Osjećao sam kako mi iza uha kaplje krv. No na sve to sam zaboravio kad sam vidio da Mary sjedi na mom krevetu u razdrljenoj košulji i drži moj glavu na svojim grudima. Iz kose su joj ispale ukošnice, te se, onako bujna i sjajna, rasula po njenim golim ramenima. Lice je držala prslonjeno uz moje, pa

nisam mogao zaspati. Svakojake misli rojile su mi se po glavi. Zašto je takva? Čemu taj otpor prema onome što je prirodna pojava. Nismo li već mjesecima zajedno? Što je loše u tome što smo vodili ljubav? Ali pomisao da sam joj bio prvi muškarac ispuni me iznenadnim osjećajem krivnje. Osjetio sam sažaljenje prema djevojci koja nije bila ni bijelkinja ni Indijanka, već rastrzana je između ta dva svijeta.

Znao sam da je ovo bila moja posljednja noć ovdje, da više neću vidjeti Mary, ali sam znao i to da nikad neću zaboraviti ovu djevojku. U jednom sam trenutku poželio pokušati na vrata i zamoliti je da mi oprost i da tu posljednju noć provedemo spavajući svaki na svom krevetu kao i dosad. No iznenada sam začuo škripu vrata, a potom Maryn glas.

— Link? — zovnula me tiho.

— Budan sam, Mary — odvratih.

Popela se na kola. Podigao sam rub pokrivača i ona se pružila kraj mene. Nije me dodirivala, ležala je ukočeno. Znao sam da se osjeća nelagodno. Dugo smo vremena tako ležali, a onda sam osjetio kako njezina napetost popušta. Ovila je ruke oko mene. Naposljetku je bila ponovno gola. Kosa, meka i svilena, rasula joj se po licu i grudima. Ovo-ga puta bili smo veoma nježni jedan prema drugome. Poslije se privila uza me ne govoreći ništa. Ja sam joj htio reći da je volim i natjerati je da i ona meni to kaže, ali nisam. Istini za volju, nisam bio posve siguran je li to što osjećam ljubav. Bilo mi je drago što me nije pitala. Bio sam uvjeren da ona mene voli, ali je suviše ponosna da bi to priznala. Obuze me sram pri pomisli da moji osjećaji prema njoj možda nisu pravi, a ona se meni ne bi predala bez ljubavi.

Te noći nismo mnogo spavali, a u osvit zore ona je ustala i pošla po drva. Naložila je vatru, a kad sam ušao u kuću, poslovala je oko štednjaka kao i svakoga jutra. Ni jednom riječju ili pogledom nije spominjala prošlu noć. U jednom trenutku zgrabio sam je u naručaj, ali ona se otrgla i ošinula me bijesnim pogledom. Znao sam da se srami i posve sam razumio njeno ponašanje.

Poslije doručka osedlao sam konja, utovario svoje stvari u bisage, provjerio oružje i izveo konja iz koralu. Čekao sam da se Mary pojavi. Nisam mogao otići kao da se među nama ništa nije zbilo. Ona je ovoga puta zaista izašla iz kuće. U ruci je nosila kruh i komad kuhane ovčetine umotan u vreću od brašna. Stavio sam hranu u bisage i okrenuo se da se s njom pozdravim, ali se ona već okrenula prema kući. Pohitao sam za njom, zgrabio je za ramena i okrenuo prema sebi. Nije se protivila. Stajala je nijemo i promatrala me bez ikakvog izražaja na licu.

— Mary — počeo sam, a potom zastao.

Privukao sam je i sagnuo glavu da je poljubim, ali je ona okrenula lice i odgurnula me. To me razbiješnilo.

— Što ovo znači, do vraga! Cijelu si noć provela u mom zagrljaju, a sada me ne želiš ni pogledati. Slušaj, spasila si mi život. Zar misliš da mi to ništa ne znači? Što misliš što se dogodilo prošle noći? Zar nisi sama došla k meni u kola? — vikao sam drmajuci je. — Jesam li možda provalio u tvoju kući i napastovao te?

— Jedini razlog što si toliko dugo ostao ovdje bio je što nisi mogao otići — progovorila je napokon mirnim glasom, podigavši glavu, a

u očima joj je plamtjela vatra. — To ti ne daje nikakvo pravo na mene. Varaš se ako misliš da mi prošla noć nešto posebno znači. Za mene je to bila mala zabava. Ne vjerujem ljudima bijele kože i plavih očiju. Čim zađeš za prvi zavoj na cesti, prestat ćeš postojati za mene. Oslobođi ću te se i nastaviti živjeti onako kako želim!

Podigao sam joj bradu i natjerao je da me pogleda u oči! Lice joj je bilo kao isklesano od kamena, ali u djeliću sekunde, kada se oslobodila moje ruke i okrenula prema kući, zapazio sam suze u njenim očima. Bilo bi mi lakše da me udarila. Ili čak napala da sam je zaveo. Ovako nisam mogao reći ništa. Samo sam je promatrao kako odlazi uzdignute glave, boreći se sa suzama. Jedna misao na trenutak me ukočila.

— Što ako budemo imali dijete?
— izlanuh.

Okrenula se i pogledala me sjajnim očima.

— Ne mi! Samo ja! Djeca Navaja pripadaju majci. Otac ne znači ništa. Navajima ne smeta ako djevojka rodi dijete, a nije udata. Isto tako ne polažu mnogo na djevičanstvo. Možeš se smatrati sretnikom — dodala je podrugljivo. Da si spavao s bijelom djevojkom, mogla te prikovati uza se do kraja života! Postati gospoda Conway! Ja to neću, hvala!

S tim se riječima okrene prema koralu. Zar je moguće da ćemo se nakon toliko vremena provedenog zajedno i osobito nakon prošle noći rastati ovako.

— Moram pregledati okolicu — dobaci mi Mary preko ramena. — Noćas je nešto uznemirilo pse. Možda se kakav medvjed nalazi u blizini. Dok se ja vratim, ti ćeš otići!

Neodlučno sam uzjahao, ali nisam mogao krenuti. Promatrao

sam je kako hoda ponosno uzdignute glave.

— Link — uzviknula je iznenada i stala.

U trenutku sam se našao kraj nje: na zemlji su se vidjeli jasni tragovi čizama.

Pošao sam za njima i došao do indijanske staze što je vodila do tajnog izlaza iz kanjona.

XII

Bio je to Ruby Blair. Nagonski sam to osjećao. Štoviše, bio sam posve siguran da je to on.

Ujahao sam u koral i skočio s konja. Rasedlao sam ga, a uto mi priđe Mary.

— To je on, zar ne? Zar nećeš poći za njim?

— Neću. Odabrat ću mjesto na kome ću ga pričekati u zasjedi. Kad uzme novac, mora se vratiti ovim putem.

— Može čekati mrak — reče ona nesigurno.

— Onda ću poći za njim izdaleka. Nemam ga namjeru ubiti, a on bi na mene pucao istog časa bez razmišljanja. Ruby neće moći sakriti svoje tragove u mokrom pijesku i ja ću bez poteškoća ustanoviti kamo ide. Čim izvuče novac iz skrovišta, ja ću mu ga oduzeti.

— Zbogom — reče ona.

— Želiš li da svratim kada sve bude gotovo, Mary?

Okrenula se i neko me vrijeme promatrala.

— Pokazat ćeš mi punu šaku novaca, ako ostaneš živ, dakako — reče hladno — i ponuditi mi da radim za tebe kada kupiš dućan. Uvečer, kada ga zatvoriš, ja ću ti grijati postelju, a danju kuhati i prati odjeću uz posluživanje mušterija, zar ne? Hvala ti na tome, Link!

Zašto je tako ogorčena i srdita? A prošle je noći bila tako podatna i nježna. No prestao sam o tome razmišljati i potjerao konja nizbrdo.

Pažljivo sam pratio Rubyjeve tragove koji su zalazili sve dublje u kanjon. Udaljio sam se od Maryne kuće oko dva kilometra kada sam ga napokon ugledao. Vrao se po dugačkom kamenom zidu što su ga starosjedioci podigli da spriječe odronjavanje zemlje sa strmih stijena kanjona. Iznad zida ukazali su se ostaci starih kuća. Polako sam pratio Rubyja i nadesno od starih ruševnih kuća opazio neobičnu građevinu koja je izgledala drukčije od ostalih ruševina. Bila je crvena i sjetih se da mi je Mary jednom prilikom u razgovoru spominjala takvu zgradu.

Pitao sam se što Ruby radi na vrhu zida visokog desetak metara s kojeg se svakog časa mogao strmoglaviti u provaliju. Nije moguće da je tamo sakrio novac? One noći nije mogao odabrati tako opasan put do skrovišta, a svuda uokolo bilo je toliko mnogo napuštenih kuća.

Pogledom sam pretraživao podnožje zida i ubrzo ustanovio što se zbilo. Dio zida se nedavno srušio i zatrpao usku stazu koja je vodila duž potpornog zida. Jamačno ga je uništila bujica što je potekla nakon nedavnog otapanja. Zato je Ruby bio prisiljen verati se visoko po uskom zidu s kojega se svakoga trena odronjavalo kamenje. Staza kojom je prošao prvi put bila je zatrpana. Zaključio sam da će biti najbolje da ga sačekam podno zida kad se bude vraćao s novcem. Sada je bio suviše obuzet željom da dođe do cilja, a osim toga bio je uvjeren da sam ja mrtav. Udobno sam se smjestio i čekao. Krajičkom oka zapazio sam da se Ruby uzverao na vrh zi-

da. Sjeo je i obrisao znoj s čela. Trenutak zatim je ustao i nestao nekamo prema ruševinama. Izašao je iz moga vidokruga, ali se nisam uzrujavao. Znao sam da mi neće izmaći. Mora se vratiti istim putem. Mogao sam zamisliti izražaj njegova lica kada me ugleda dok se bude spuštao niz opasan zid. Možda će od zaprepaštenja izgubiti oslonac i strmoglaviti se u kanjon.

Pseći lavež prene me iz razmišljanja. Okrenuh se i ugledah Maryne pse kako njuškaju Rubyjeve tragove. Protrnuo sam. Trenutak zatim čuo sam kako gore na zidu Ruby kune. A onda je iz šumarka na suprotnoj strani staze izbila Mary sa starom puškom u ruci. Htio sam viknuti i upozoriti je da ne prilazi, ali me je Ruby pretekao. Ispalio je metak i prvi pas zaječi i padne.

Zgrabio sam karabinku i zapucao na Rubyja, ali sam zakasnio. On se već prebacio preko zida, pa sam pogodio samo zid. Ali zašto je Mary dolazila? Što sada da radim? Ruby se može pritažiti gore do mraka, a ja ne smijem poći za njim. Ipak, mora se vratiti ovuda.

Uspravio sam se i puškom dao znak Mary da se vrati. Istoga mi časa prozuji metak pokraj lica, vraški blizu ovoga puta. Povukoh se dublje u zaklon.

Pogledao sam Mary koja je stajala iza velikog stabla. Viknuh joj da se skloni, a Ruby zapuca ponovo. Opazio sam da puca s drugog kata staroga tornja što se uzdizao neda-leko od Reda Housea. Znao sam da ga moram zadržati u tornju, spriječiti ga da dođe do Red Housea, čiji su zidovi tako debeli i čvrsti da mogu odoljeti i najžešćim napadima.

— Bolje da se predaš dok si još živ, Ruby! — kriknuh prema otvorenom prozoru tornja.

– Neka sam proklet, to si ti, Link Conway, a ja sam mislio da su mi za petama Navaji. Idući put ne smijem ti pucati u glavu. Suviše je tvrda.

Opet mi je dim baruta odao gdje se nalazi. Popeo se na ostatak krova odakle je imao još bolji pregled na kanjon.

Prostor na kome je stajao bio je vjerojatno veoma mali, pa je postojala mogućnost da ga lako pogodim. Viknuo sam mu da se preda i baci oružje te da ga neću ubiti. Podrugljivo se nasmijao.

– Ovdje mogu ostati cijeli dan, a ti si u mojim šakama. Znam gdje si i ako se samo makneš, pogoditi ću te.

Iznenada prasne puška. Bila je to Mary. Pogodila je zid nekoliko centimetara ispod mjesta na kome je stajao Ruby i nekoliko kamena se odrone ostavljajući za sobom oblak prašine. Na trenutak nisam vidio Rubyja. No čuo sam pucanj, ovoga puta s prozora drugog kata tornja, a zatim se iza mene razliježe Maryn krik. Ukočio sam se. Bio sam prikovan za sklonište, jer me je Ruby mogao lako pogoditi ako se pomaknem. No Mary je možda pogodena.

– Mary! Odgovori mi! Jesi li dobro? – kriknuh.

Odahnuo sam od olakšanja kada sam čuo njen glas, iako nisam razumio što je rekla. No barem sam znao da je živa. Ruby ponovo zapuca na nju, a ja mu odgovorih iz svoje puške. Čuo sam njegov podrugljiv smijeh s prozora. Zapucao sam ponovo i pogodio zid na mjestu gdje i Mary maločas. Još nekoliko kamena se odronilo.

– Ruby! Posljednja prilika ti se pruža za predaju – viknuo sam. – Baci oružje i silazi.

Ponovo sam nanišanio načeti zid tornja i potegao obarač. Kamenje je stalo letjeti na sve strane, a kroz buku čuo sam Rubyjev glas. Ovoga puta, čini mi se, zaplašen.

– Dobro je, Link! Ne pucaj – viknuo je.

Bacio je pušku točno podno mojih nogu. Pričekao sam nekoliko trenutaka, zatim odabrao kamen veličine moje glave i isturio ga iz zaklona. Revolver zaprašti i metak se zarije pravo u kamen. Znači, Ruby se neće predati. Samo me je htio namamiti. Viknuo sam da mu dajem još jednu priliku, ako baci i derindžer i karabinku.

– Idi u pakao, glupane! – krikne bijesno i zapuca.

– Dobro, Ruby. Već si suviše dugo živio – dobacih puneći pušku.

Pažljivo sam nanišanio oštećeni zid tornja i zapucao. Na zidu je nastala velika rupa. Čuo sam Rubyja kako viče, ali se više nisam obazirao. Pucao sam neprekidno gađajući slaba mjesta uzidu, a Ruby je urlao sve glasnije. Pretpostavljao sam da se pokušava spustiti s tornja. Pucao sam i dalje, a zidine tornja, stare više od deset stoljeća, sve više su se tresle. Zapucao sam ponovo i ovoga se puta pročelje nagnulo naprijed, a još jedan metak iz moje karabinke bio je dovoljan da se pretvori u gomilu kamenja što je letjela na sve strane i uz zaglušnu se buku srušilo niz potporni zid prema dnu kanjona povukavši i dio zida za sobom.

Ako je Ruby vikao, nisam ga čuo uslijed buke kamenja. Prije no što se prašina slegla i kamenje prestalo padati, spustio sam pušku i pletio prema šumarku neprekidno izvikujući Maryno ime. Dolazila je prema meni izronivši iza golemoga stabla. Suze su joj se kotrljale niz lice. Zgrabio sam je u naručaj.

– Jesi li povrijeđena? Je li te pogodilo, Mary?

– Zamalo me je pogodio.

Nisam je se usudio poljubiti. Bila je živa, a mene ispuni neobjašnjiv osjećaj sreće i olakšanja, no bojao sam se pokazati svoje osjećaje. Nisam znao kako će ona uzvratiti.

– Drago mi je što nisi povrijeđena – bilo je sve što sam uspio reći.

Okrenuo sam glavu prema tornju, ali nisam mogao ništa vidjeti. Oči su mi bile mutne, a u grlu me nešto stezalo. Svakako, ne prašina. Onda sam osjetio njene ruke oko svoga struka.

– Link! Oh, Link!

Snžno se privila uza me. Nakon nekog vremena se odmakla.

– Ne, nemoj me ostaviti! – reče.

XIII

Koljena su mi klecala. Ne zato što sam ubio Rubyja. Od samog sjećanja na Maryn krik i pomisli da je ubijena još mi se ježila koža. Tek sada mi je doprlo do svijesti kako je bila blizu smrti i koliko mi znači što je živa.

– Do bijesa, zašto nisi otišla kada sam ti rekao? – provalilo je iz mene.

– Pucao je na tebe! – reče ona.

– Dvaput, a kada se ti nisi ni pomakao, mislila sam da te je pogodilo. Zar si mislio da se mogu okrenuti samo tako i ostaviti te?

Zgrabio sam je ponovo u naručaj. Nekoliko trenutaka glava joj je počivala na mom ramenu, a njena me razbarušena kosa milovala po licu.

– Nakon svega ovoga izgubio si novac. Nikad ga nećeš iskopati ispod nepregledne gomile srušenog tornja.

– Da je novac s njim, ja bih ga iskopao, ali on još nije uzeo novac.

Tek se penjao uza zid kad sam ga ugledao. Novac je još na mjestu na kome ga je sakrio.

– Tornja više nema – reče ona zamišljeno. – A on se zaputio u toranj, zar ne?

– Nisam siguran. Možda se popeo na toranj samo zato da ima bolji pogled na kanjon i može me pogoditi. Hajde, idemo pogledati.

– Ne, ti idi, a ja ću te čekati – otpovrne ona.

Sjetio sam se da se ona kao i svi Navaji boji ruševina i duhova svojih predaka koji po njima možda lutaju.

Počeo sam se verati uz ostatak zida. Osvrnuo sam se i opazio da Mary kopa jamu za uginuloga psa. Nastavio sam oprezno put, pazeći da se ne odroni zid. Nagonski sam osjećao da je pravi Rubyjev cilj bila Red House, a ne toranj. Zato sam odlučio najprije istražiti tu kuću.

U unutrašnjosti je vladao polumrak. Slaba svjetlost dopirala je kroz male prozore i vrata u obliku slova T. Kad su mi se oči privikle na polumrak, počeo sam pažljivo razgledavati tragove po podu prekrivenom prašinom i ostacima žita i vune koja se nekad jamačno u kući tkala. Najprije sam ugledao tragove štakora, a zatim sam razrogačio oči opazivši jasne obrise čizama na prašnjavoj podlozi poda. Nema sumnje da je Ruby bio ovdje. Dapače, u kutu najveće prostorije našao sam ostatke vatre i vrećicu duhana.

Cijeli jedan sat pretraživao sam sobu, centimetar po centimetar. Prokopao sam čak ložište peći, ali pojasu s novcem ni traga. Naposljetku sam prešao u drugu sobu.

Rubyjevi su tragovi i ovdje bili vidljivi. U kutu sam opazio glinene vrčeve, ali tragovi čizama nisu dopirali dotle. Jedan je vrč bio razbijen, vjerojatno još prije mnogo godina.

Namjeravao sam se okrenuti i potražiti ima li još koja prostorija, kad mi pogled ponovo zapadne za krhotine vrča. Rubovi krhotina nisu bili prekriveni prašinom, što je kazivalo da je vrč razbijen nedavno. Srce mi brže zakuca. Pažljivije sam se zagledao u pod i opazio da je netko meo prašnjavi pod, ali ne zato da pomete prašinu već da zamete tragove.

Snžno udarih nogom po golemom vrču i krhke se stijenke razbiju u paramparčad. S napetim iščekivanjem zagledah se u sadržaj vrča: sjemenje, uginuli štakori i klipovi kukuruza rasuli su se po podu. Zastao mi je dah kada sam među njima zamijetio svoj kožnati pojas. Drhtavom rukom dohvatio sam ga i otvorio. Sav novac bio je unutra. Netaknut. Šest tisuća i tristo dolara.

S pojasom u jednoj i puškom u drugoj ruci stao sam se užurbano vraćati. Nisam mario za ogrebotine i modrice. Žurio sam se k Mary. Kad sam joj prišao, zgrabio sam je u naručaj podigao sa zemlje. Zavratio sam je oko sebe i tek zatim spustio na tlo, utisnuvši poljubac na njene usne.

— Dućan Rama Housea bit će moj — uzviknuo sam sretno.

Mary se nije uopće oduševila. Vjerojatno zato što nikada nije oskudijevala u novcu, pa nije znala što jednom siromašnom kauboju znači ovoliko blago.

— Drago mi je, Link — rekla je tiho. — No je li sve to bilo vrijedno truda? Zamalo si nastradao, a ubio si jednog čovjeka.

— Ne bih se složio s tobom. Da nije pucao na mene i tebe, ja bih ga pustio. A sve ostalo što sam proživio bilo je vrijedno, Mary. Kad bi ponovo trebalo da budem ranjen da bih sreo tebe i ostao s tobom sve te

mjesece, ne bih oklijevao. Ti ni ne slutiš što mi to znači.

— Zaista, Link? — rekla je samo. — Hajdemo natrag! Još možeš stići u Chinle do noći.

Presavio sam pojas s novcem i gurnuo ga u košulju. Uhvatio sam Mary za ruku. Dopustila je da je držim, ali nije mi odgovorila stiskom. Pomislio sam da mi želi dati priliku da odem odmah. Nije me željela zadržavati. Jamačno je znala da je ono što za nju osjećam ljubav. Morala je nakon svega to znati.

No što smo dulje hodali, sve više mi se činilo da Mary zaista želi da odem. Ili se samo pretvarala da je tako. Nije se smiješila ni pričala kad smo ušli u njenu kuću. Nisam znao kako da se ponašam. Dosada su se ljudi prema njoj loše ponijeli. Svi izuzev staroga Beasleya. Nisam znao boji li se ponovo razočaranja ili možda uistinu ne osjeća za mene ništa.

Nahratio sam i napojio sve konje, a zatim unio bisage u kuću. Ona je pripremila jelo, ali me nijednom nije pogledala. Zgrabio sam je u naručaj.

— Mary, što sam uradio? — upitao sam zdvojno.

Pokušao sam je poljubiti, ali ona je ostala hladna i ukočena poput kipa. Izvukla se iz zagrljaja. Istresla je posljednju limenku govedine u zdjelu i rekla mi da sada imam svoj novac i mogu kupiti dućan. Mogu biti sretan. Činilo mi se da joj iz glasa izbija pritajena gorčina.

— I ti sutra namjeravaš poći u postaju? — upitao sam je, a ona kimne. — U tom ću slučaju i ja ostatu noćas, pa ćemo poći zajedno.

— Ne mogu te natjerati da podeš — izjavi ona tiho. — Ali ovdje nećeš spavati.

— Dobro. U kolima nam neće biti loše.

Nije se nasmiješila. Cijelo sam poslijepodne proveo cijepajući drva i sređujući njena kola. Te je večeri pripremila izvrstan obrok. Ispekla je posljednji komad svježega mesa i pitu od suhih bresaka.

Nisam je pokušao poljubiti prije odlaska na spavanje. Ponio sam sa sobom ovčje krzno, siguran da će ponovo doći k meni u kola. Ležao sam i sanjario o dućanu koji će uskoro biti moj. Živjet ću ovdje s njom i imati gomilu djece o kojoj nikad prije nisam razmišljao. Vrijeme je prolazilo u maštanju, a ja sam bio umoran. Naposljetku sam zaspao. Ona te noći nije došla k meni.

Probudio sam se prilično kasno. Navukao sam čizme, uredno složio pokrivače i pošao u kuću. Na moje iznenađenje vrata bijahu zaključana, a moje bisage i konjska oprema pokraj njih. Mary ih je očito iznijela iz kuće. Pokucao sam.

— Zašto me nisi prije probudila?
— viknuo sam.

Dugo nije bilo odgovora. Ponovo sam pokucao.

— Idi — čuo sam njen mukli glas.
— Ja ne idem.

— Što ti je? Zar nismo namjeravali poći zajedno?

— Predomislila sam se! — bilo je sve što je rekla.

— Mogu li dobiti šalicu kave? — upitao sam.

— Možeš, u Chinleju — glasio je kratak odgovor.

Sjeo sam na presavijene pokrivače ispred vrata i čekao puni sat. Naposljetku sam odustao. Osedlao sam konja i krenuo. Neprekidno sam se osvrtao s nadom da ću ugledati njen lik na vratima ili prozoru. Naposljetku sam skrenuo iza zavoja i kuću više nisam mogao vidjeti.

Unatoč Maryna ponašanja trebalo je da budem sretan što sam se

opet domogao svog novca, ali se nisam tako osjećao. Bio sam obeshrabren i neraspoložen. Nerado sam napuštao kanjon, jer mi je ono što sam u njemu našao vrijedilo mnogo više od novaca. Više nisam bio siguran želim li uopće dućan. U početku sam mislio da bih ga mogao uspješno voditi uz pomoć Franklina Yazzija, no sada je Mary ostavila golemu prazninu u mom srcu. Nisam bio siguran hoću li moći ubuduće podnijeti susrete s njom. A oni su bili neizbježivi ako kupim dućan.

Znao sam što je muči. Ona mi nije vjerovala, kao što ne vjeruje nijednom bijelcu. Za to je imala svoje razloge, no to nije umanjivalo moju bol.

Onda se u mene počela uvlačiti sumnja. Što ako je rekla istinu onoga jutra u kolima? Ako ju je sve to samo zabavljalo? Možda sam ja nepopravljivo lakovjeran kad je riječ o ženama. Kako me samo lako nasamarila Callie.

Ipak mi je nešto govorilo da je Mary drukčija. Ne bi nikad došla k meni u kola da me ne voli, ma što rekla poslije toga. Iznenada mi padne na um jedna misao. Ja je nikada nisam zaprosio. Možda je u tome teškoća. Gotovo sam okrenuo konja, ali sam se na vrijeme obuzdao. Pa ona je morala znati da to želim.

Znala je da je volim, a ako dosada nije imala za to dokaze, nikada ni neće.

Zaobišao sam Chinle jer nisam bio raspoložen za razgovor sa Samom Dayem. Krenuo sam prema kućici Navaja da platim konja, ali sam našao samo zgarište.

Obeshrabren, vratio sam se u Chinle. Sam Day je bio zaprepašten kad me vidio. Dugo je vremena prošlo otkako sam prošao kroz gradić u potrazi za Rubyjem. Svi su mislili

da se više neću vratiti. No nisam mu ništa rekao. Ni otkuda dolazim ni kamo idem.

— Što se dogodilo s Beasleyevim konjem kojega sam ostavio u koralu Hosteena Licheeja onoga dana?

— upitao sam Sama.

— Znao sam da pripada Beasleyu, pa sam mu ga odveo odvrati Sam.

— Kako je on?

— Nisam ga vidio otada. Snijeg je zameo putove. Nije se najbolje osjećao nakon Rubyjeva napada, ali je suviše žilav da bi se predao. Pretpostavljam da si čuo da je Blair pobjegao. Navaji su našli njegove tragove. A ti?

— Držim da znam gdje je — rekao sam samo. — Do viđenja, navratit ću uskoro. Reci Licheejevu sinu da ću mu konja ostaviti kod Beasleya.

Oko tri sata poslije podne pred sobom sam ugledao postaju Rama Housea. Jedna indijanska kola upravo su odlazila, a nikoga drugoga nije bilo na vidiku. No zaigralo mi je srce kad sam izdaleka ugledao svoga Soxa u koralu. Prvi put toga sam dana osjetio radost. Potapšao sam konja po sapima, zadovoljan njegovim izgledom. Bio je dobro hranjen i timaren.

U dućanu su se nalazila samo dva Indijanca. Čim su me ugledali, uzviknuli su nešto na svome jeziku i nestali. Jamačno su čuli da sam mrtav.

Nisam se obazirao na njih, jer sam iza tezge ugledao Callie.

XIV

Ne znam tko je više bio iznenađen. Vjerujem ipak da je to bila Callie jer sam ja bio posljednja osoba na svijetu koju je očekivala ovdje nakon svega što je uradila starome Beasleyu i meni. Probljedila je i na-

slonila se na policu, ukočeno me promatrajući. Na trenutak je valjda pomislila da pred sobom vidi sablast. Pokušala je nešto reći, ali riječi naprosto nisu silazile s njenih beskrvnih usana.

Spustio sam sedlo na pod i prošao mimo nje prema hodniku. Starac je sjedio za stolom u svojoj sobi i listao neke papire. Obrazi mu bijahu upali, ruke su mu se tresle, bio je neobrijan i izgledao barem deset godina stariji. Nije podigao glavu.

— Povrh svega, još mi i kradeš i to mogu dokazati — protisnuo je nimalo iznenađen što je čuo da netko ulazi.

— O čemu to, do vraga, pričate? On naglo podigne glavu i pogleda me iskolačenih očiju.

— To si ti! Mislio sam da si mrtav! Navaji su rekli da si se zaputio u kanjon Chelly za onim pasjim sinom. On je izašao iz kanjona, a ti nisi — odloži papire i nesigurno ustane čvrsto mi stisnuvši ruke. — Oh, da znaš koliko sam sretan što te vidim, sinko! Mislio sam da je ušla ona.

— Što će ona ovdje?

— Ostavio ju je bez novčića. Nije imala kamo poći. Nema nikoga svoga na svijetu — slijegne starac ramenima.

— A bila je tako lijepa djevojčica kad je bila mala, zar ne? To je razlog.

— Pretpostavljam da je djelomice tako progunda on.

Uto se djevojka pojavi na vratima.

— Oh, Link — šapne iznemoglo. — Čekal sam te, mi smo te čekali. Mislila sam da si mrtav.

Ispružila je ruke prema meni kao da će me zagrliti.

— Prestani, Callie — odrezah oštro.

– Nisam je mogao izbaciti na zimu – reče starac. – Nisam je mogao pustiti da umre od gladi?

– Tko je koga trebao pustiti da umre – podboči se Callie rukama bokove. – Tko ti je vodio dućan i njegovao te kad te reuma prikovala za krevet? – doda, pa se zatim okrene k meni. – Zaista sam sretna što te Ruby nije ubio, Link.

– Nemoj misliti da nije pokušao. Zahvaljujući tebi, zamalo mu je to pošlo za rukom – odvratih suho.

Ona pokunjeno spusti glavu, tako da sam gotovo počeo osjećati sažaljenje prema njoj.

– Nije me reuma zadržala u krevetu – nastavi starac kao da ga nitko nije prekinuo. – Tvoj me je muž zadržao svojim revolverom. A i ti zajedno s njim.

– On me je natjerao na to, to dobro znate – odvrati Callie.

Zamijetio sam da joj je izgled loš. Kosa joj je bila masna i prljava, a oko usana su joj se urezale duboke bore. Pregača na njoj nije bila čista ni uglačana. Od lijepe dotjerane pjevačice nije ostalo ni traga.

– Mogla sam otići i ostaviti te – viknula je na starca. – Tko bi se brinuo za Indijance i dućan? Tko bi ti kuhao i njegovao te?

– Franklin Yazzie – odvrati starac ljutito. – No ti si ga otjerala. Željela si ostati sama, kako bi mogla raditi što te volja. Pokrala si me!

– To je laž! – krikne ona.

– Zaista? – podigne on čupave obrve. – Pretpostavljam da još mogu provjeriti račune kako valja. Razlika između prodane robe i zaliha veća je no što je iskazano u novcu.

– Indijanci kradu! Sama sam za tezgom, a često dode i dvadesetak Indijanaca. Kako mogu sve držati na oku?

– Šuti – zareži – starac. – Donesi večeru!

Ona se okrene prema meni i reče:

– Čuli smo da je Ruby pobjegao, a ti da si mrtav. Drago mi je što to nije istina. Jesi li naišao na njegov trag?

– Nisam – odvratih kratko.

– Ne znam što da radim, Link – reče starac umorno kad smo ostali sami. – Prodao bih ti dućan za pet tisuća dolara kako si i ponudio. Samo sam odugovlačio i šalio se s tobom – nastavi tužno. – Sada je sve gotovo, a ja ne mogu više ostati ovdje.

Nisam ništa rekao o novcu, jer sam se bojao da Callie prisluškuje. Starac nastavi:

– Možda bi ti mogao ostati ovdje i voditi posao, a ja bih ti pomogao s Navajima. Dijelili bismo dobit.

– Ne znam. Razmislit ću – rekao sam neodlučno.

Poslije večere Callie me zamoli za razgovor.

– Link, nisam ja kriva – počela je dok sam ja mirno pušio. – Ne znaš kakav je bio Ruby. Uvijek sam ga se bojala, a nisam mu mogla pobjeći. Rekao je da će me ubiti. Nije dopuštao da kažem da smo vjenčani. Želio je od mušterija u salunu izvući novac. Kad si ti prodao ranč, nisam željela sudjelovati u njegovu planu, ali me je prisilio. Moraš mi vjerovati. Znam da si me volio. Ja tebe, također.

– Gubiš vrijeme, Callie. Više nemam novaca. Tvoj me je muž opljačkao – rekao sam oštro. – Nema svrhe razgovarati.

Ustao sam i pošao u svoju sobu. Čuo sam je kako plače. Osvrnuo sam se i zamijetio da je spustila glavu na stol dok su joj jecaji potresali ramena.

Idućih nekoliko dana u kući je vladala sumorna atmosfera. Mušterija je bilo malo, Beasley i Callie su se neprekidno prepirali, a ja sam

režao na oboje. Izgubio sam volju da kupim dućan. Ne znam što me je još zadržavalo ovdje. Vjerojatno nada da ću još jednom vidjeti Mary. Možda će shvatiti da joj nedostajem isto toliko koliko i ona meni. A možda ću se moći zadovoljiti samo time da je vidam s vremenom na vrijeme, kad se već ne želi udati za mene. Mogli bismo biti prijatelji. No Mary nije dolazila. Vjerojatno je hranu kupila u Chinleju, a u postaju Ram House nije dolazila zbog mene.

Jednoga se dana pojavio Franklin Yazzie s kolima i mladom ženom. Postavio mi je mnoga pitanja o tome gdje sam proveo zimu. Čini mi se da mi nije sasvim vjerovao kada sam u rekao da sam tražio Blaira. Beasley je kazao Franklinu da se Callie više neće dugo tu zadržati, pa se on može ponovo vratiti na posao. Franklin je oduševljeno to prihvatio.

Kad je Callie te večeri pošla na spavanje, ja sam pošao u starčevu sobu.

— Želim s vama govoriti — rekao sam tiho i položio poslužavnik s kavom na mali stol pokraj njegova kreveta. Pazite da nas ona ne čuje — nastavio sam pružajući mu šalicu s kavom. — Pronašao sam svoj novac.

— Oh, za ime svijeta, kako ti je pošlo za rukom da uhvatiš Rubyja?
— zanimalo je starca.

Ukratko sam mu ispričao što se dogodilo, ali sam šutio o svojim osjećajima prema Mary. Oči su mu zaiskrile kada sam rekao da je Ruby mrtav.

— Želio bih da sam i ja bio tamo — uzvikne Basley.

— Morao bih šerifa obavijestiti o Rubyjevoj smrti.

— Nitko ništa ne zna osim Mary — izusti on zamišljeno. — Ona neće

reći nikome. Čak ni meni. Što se tebe tiče, on te je opljačkao pokušao ubiti. Osim toga, počinio je zločin, a možda i više njih. Zakon tu nema što reći. Da sam na tvome mjestu, zaboravio bih da je Ruby ikada postojao. Budeš li prijavio što se dogodilo, nastat će neprilike. A čemu? Nitko ga više ne spominje osim Callie. A i ona o njemu govori samo loše. Što se pak mene tiče, neću se više cjenkati. Pet tisuća tražim za skladište. Vrijeme se sada popravljaja, pa ću ostati da ti pomognem, a vjerujem da će Franklin pristati da radi za tebe. Kalifornijo, dolazim ti! — raširi ruke.

— Ne znam — mrmljao sam. — Možda sam promijenio mišljenje. On me zabezeknuto pogleda.

— Mislim da znam o čemu je stvar — reče nakon kraćeg razmišljanja. — Mislim da od malog brežuljka praviš planinu. Link, Mary mi je oduvijek bila poput vlastite kćeri. Nema toga što ne bih uradio za nju. Znam krv nije voda. Vi ste oboje mladi, a bili ste gore dugo sami. Ne bi bilo prirodno da je nisi pokušao odvući u svoj krevet. Sada se bojiš da će ti možda dosadivati ako kupiš dućan. Možda će polagati kakvo pravo na tebe zbog onoga što se dogodilo gore u kanjonu. Ne poznaješ dobro Navaje, Link. Ona neće biti nametljiva. Možda će ti se katkad noću pridružiti pošto zatvoriš dućan, a ja u tome ne vidim ništa loše. Umjesto dućana dobiješ još nešto — dometne lukavo se osmjeujući.

— Beasley, vi ste čovjek prljave mašte. Ona me neće — prasnuo sam srdito. — I to je razlog zbog kojega neću kupiti vaš dućan ni za pet dolara, kamoli pet tisuća.

Ustao sam i naglo otvorio vrata. Udarila su u nešto. Bila je to drhtava Callie u spavaćici koja je u mene

zurila otvorenih usta. Gotovo sam je oborio na pod kada sam prošao kraj nje i izašao u dvorište. Uzjahao sam neosedlanog Soxa i dugo jahao u nepoznatom pravcu. Moje misli neprekidno su se vrtjele u krugu tako da ni nakon dva sata nisam znao što da radim.

Kad sam se vratio u kuću, opazio sam da su Callina vrata odškrinuta.

— Link! Samo trenutak! — šapne ona.

Ali ja se nisam ni osvrnuo. Ušao sam u svoju sobu snažno zalupivši vratima.

XV

Idućeg jutra prvi sam ustao i pripremio doručak. Ubrzo se i Beasley pojavio u kuhinji. Ja sam šutio, a on je neprekidno pričao kako ne bi trebalo da odustanem od kupnje zbog Mary Wilson.

— Dobro jutro! — prekine ga vedar Callin glas.

Na njoj je bila nova suknja i bijela košulja s čipkastim ovratnikom. Mirisala je na lavandu, a kosa joj je bila svježije oprana i nakovrčana. Vedro se nasmiješila i sjela za stol.

— Nisam znala da si tako dobar kuhar, Link!

Izgledala je isuviše vesela za ženu koja je noćas saznala da joj je muž mrtav, a još manje je nalikovala na lažljivicu, varalicu i kradljivicu. Pa ipak je sve to bila.

— Pazi se, Link! — izjavi starac mrko je odmjeravajući.

Ona ga prostrijeli svojim plavim očima kao da će ga ubiti.

— Baš si sladak, Beasley — reče izvještačeno, a zatim se okrene prema meni. — Želim s tobom govoriti, Link.

— Nemamo mi o čemu govoriti — odbrusih oštro.

— Imamo, još kako! Ne želim ti prijetiti, ali ubio si moga muža, a to

se ne može zaboraviti, zar ne? Bojim se da ću o tomu morati obavijestiti šerifa. No prije bih željela s tobom govoriti.

— Izvoli, govori — rekao sam oštro. — Da čujem ucjenu.

— Ne pred njim — reče ona pokazavši na Beasleya. — I nemoj spominjati riječ ucjena. A ti, prljavi starče, odlazi.

— On će ostati ovdje i čuti što se dogodilo — rekao sam odlučno. — Nisam ubio Rubyja. On je mene pokušao ubiti u više navrata, Mary također, ali se srušio toranj i on je našao smrt pod brdom kamenja. Ako ga ikada otkopaju, neće naći metak u njemu. Mary mi može biti svjedok — završio sam mirno.

— Mary — prosikće ona. — Tko će njoj vjerovati?

— A tko tebi? — otpovrgne starac. — Lagala si, prislušivala, krala. Za novac si bila spremna i ubiti. Završit ćeš u zatvoru!

— Link — vikne ona. — Ti mu ne vjeruješ, zar ne? Nisam kriva što te je Ruby htio ubiti, nije li tako?

Lice joj je bilo blijedo, a oči vlažne, ali ovoga puta je nisam žalio. Osjećao sam mučninu. Ova žena je nepopravljiva. Ne shvaća što je uradila. Čuo sam je kad je izašla i tresnula vratima.

— Hoćeš li kupiti dućan? — upita Beasley kad smo ostali sami. — Spreman sam čak malo sniziti cijenu.

— Bojim se da ne mogu. Odviše toga se dogodilo ovdje.

— Misliš na Mary Wilson?

— Da, na nju. Najviše na nju — rekao sam gorko.

Namjeravao sam otići toga dana, ali me nešto zadržavalo. Otvorio sam dućan, radio cijelog jutra, a starac je pregledavao račune. Callie se pojavila tek kasno poslije podne.

– Još uvijek želim s tobom govoriti, Link. Molim te!

– Ne znam otkuda ti hrabrosti da budeš još ovdje nakon svega što si uradila – rekao sam.

– Oh, Link, ti ne znaš da sam se zaljubila u tebe. Ruby je to saznao i zato te pokušao ubiti – mucala je grcajući. – Zbog tebe sam došla ovamo.

– Ovamo si došla da me opljačkaš – rekao sam i odgurnuo je.

Osjetio sam kako hladan zrak ulazi u prostoriju. Jamačno Franklin nije dobro zatvorio vrata.

– Ne, Link. Nije istina! Kupi dućan! Ja ću ostati s tobom. Živjet ću s tobom i ne moraš se oženiti sa mnom. Učinit ću sve što kažeš. Podučavat ću te u jeziku i raditi kao crv. Samo me nemoj otjerati!

– Za ime svijeta, Link, ne slušaj je – javi se starac s kuhinjskih vrata. – Nećeš je valjda uzeti za pomoćnika.

– Kladim se da si s onom prljavom mješankom proveo zimu – vrisne ona. – Poludio si za njom, ali mene to ne smeta. Ako se ovdje pojavi, znam kako ću je otjerati!

– U pravu si – provali iz mene. – Mislim na nju! A ti nisi dostojna da je takneš. Da me ona hoće, oženio bih se smjesta s njom.

Ne znam koliko je dugo Mary stajala na vratima i što je čula. Prišla je bliže, ali me nije ni pogledala.

– Čika Beasley, koliko dugo nisi pogledao zaloge?

– O čemu to govoriš, Mary? – začudi se starac.

– Ona ti je pokrala založen nakit.

– Ti, droljo indijanska – vikne Callie. – Cijelu si zimu provela s Linkom – vikala je, ali je Mary nije ni pogledala.

– Jučer se Hashke Nahba dovezao sa svojim u kanjon – nastavi

ona obraćajući se starcu. – Rekao mi je da ti je ona ukrala najvrednije zaloge. Svi Navaji to znaju.

– Daj mi ključ od zalogaonice – vikne starac prema Callie.

– Ne znam o čemu govoriš. Nemam nikakav ključ. Ova lažljivica sve je izmislila – krikne Callie.

Ponovo je nasrnula na Mary, nazivajući je najpogrdnijim imenima. Skočio sam i razdvojio ih, snažno uhvativši Callie za ruke. Na trenutak sam izgubio iz vida Mary, a onda sam čuo preplašenog starca.

– Ne, Adezhbah! Nemoj, dušo!

Mary stane ispred Callie s velikim kuhinjskim nožem u ruci i stavi joj oštricu pod vrat. Meni naloži da se maknem.

– Mary, molim te, nemoj – preklinjala je Callie.

Vršak noža podere njenu košulju i meni zastane dah. Jamačno će je ubiti. Callie se gotovo onesvijestila.

– Daj ključ ili ću te probosti nožem – čuo se Maryn zvonak glas.

Trenutak zatim ključ je ležao na njenom dlanu. Ubrzo se ustanovilo da nedostaju najvredniji zalozi.

– Link! – krikne Callie. – Spasi me. Ona će me ubiti!

Uradi što si naumila, Mary – rekao sam hladno.

– Reći ću gdje se nalaze zalozi – slomi se napokon Callie, znajući da se Mary ne šali.

Sve ukradene stvari sakrila sam u skladištu, u košari ispod ovčjih koža. Bio sam iznenađen kad sam vidio kako je Beasly blag s Callie. Nije praskao ni optuživao je. Naložio joj je samo da ode. Kada je kriknula da nema novaca, dao joj je stotinu dolara.

– Sutra ujutro odvest ćeš je kolima do Flagstaffa i ukrcati na vlak za Prescott – zapovjedio je zatim Franklinu.

Poslije toga se Callie povukla u svoju sobu, a Mary stala pripremati večeru. Nisam mogao s njom govoriti pred Beasleyem, pa sam odlučio pričekati da večeramo. No odmah poslije večere ona je ustala zamolivši me da ja operem sude. Mislio sam da će prenoćiti u Beasleyevoj kolibi u kojoj je obično noćila, pa se nisam bunio. Lako ću poslije otići k njoj. Bilo je suviše kasno kad sam čuo njena kola da odlaze. Izjurio sam u dvorište i viknuo joj da stane, ali je ona još jače potjerala konje u galop. Obeshrabren i tužan, stajao sam na dovratku, odlučivši da sutra i ja napustim Ram House. Uvukao sam se u krevet i ugasio svjetlo. Iznenada osjetih toplo nago žensko tijelo kraj sebe. Nada se ugasila istoga časa kada sam začuo Callin šapat.

— Link, ostat ću s tobom i slušati te. Nemoj me tjerati — govorila je privijajući se uza me.

U prvi sam mah bio ukočen kao da ne vjerujem svojim očima, a zatim sam je snažno odgurnuo. Ona se nije dala i zametnulo je pravo rvanje među nama. Callie je vikala i klela. Izgurao sam je iz sobe na hodnik, a ona je počela prijetiti:

— Harry Peters će te ubiti — vikala je izbezumljeno. — On je moj prijatelj! I više od toga! Kad god je Ruby bio odsutan iz grada, spavala sam s njim. On će doći ovamo i ubiti te! Onu indijansku kučku također!

Idućega dana nisam otišao. Nisam se mogao odreći nade da će se pojaviti Mary i da će mi pružiti priliku da joj objasnim koliko je volim. Na trenutak sam čak pomislio poći u kanjon k njoj, ali me ponos u tome spriječio. Čula je da se želim njome oženiti i sada je na njoj da načini slijedeći korak.

U dućanu sam imao pune ruke posla. Stiglo je proljeće, a s njim i Navaji. Premda više nisam bio osobito zainteresiran za dućan, naučio sam sve o poslovanju, a starac me je zadovoljno promatrao, jarnačno se nadajući da ću ipak kupiti dućan. Dva tjedna poslije Callina odlaska upitao me što namjeravam.

— Sutra odlazim — rekao sam odlučno. — Žao mi je.

Idućega jutra čuo sam ga kako se kreće u kuhinji prije zore. S dolaskom proljeća reuma ga je manje mučila. Bio sam sretan što ću ga ostaviti u dobru zdravlju. Kad sam poslije pola sata ušao u kuhinju, opazio sam na stolu poruku. Tek tada postao sam svjestan toga da u kući vlada neobična tišina. U poruci je pisalo:

»Yazzie se svakoga dana treba vratiti. Ne moraš otvoriti dućan, ako nećeš. Otišao sam do Mary da joj utjeram malo razuma u glavu. Ona ne shvaća da mi čini lošu uslugu time što tebi prkosi«.

Što sam mogao uraditi? Ostao sam s nadom da će starac možda zaista nagovoriti Mary da dođe. Sutra dan se vratio Yazzie.

— Nije htjela na vlak za Prescott — bilo je prvo što je rekao. — Vikala je i vrijeđala me i naposljetku sam je morao odvesti do pošte. Poslala je nekome telegram, a zatim otišla u hotel. Recite gospodinu Beasleyu da ja nisam kriv.

Franklin je odsada vodio dućan, a ja sam se vrzmao okolo, iščekujući Beasleyev povratak. Tri dana poslije Indijančeva povratka nalazio sam se u koralu i timario Soxa kad li sam opazio dva jahača kako silaze brijegom prema postaji. Prepoznao sam Callie tak kad je bilo suviše kasno. Drugoga je konja jahao Harry Peters. Uza se nisam imao pušku, a oni su već bili na vratima

ograde. Na trenutak sam pomislio uzjahati Soxa i dati se u bijeg, ali je Harry već uperio svoju pušku u mene.

— Ruke uvis, Link! Podi sa mnom u kuću i pokaži mi gdje je novac.

Novac se nalazio u pojasu ispod košulje, jer sam se spremio za put.

— Harry, zakasnio si. Kupio sam dućan od Beasleya, a on je otišao — rekao sam hladno.

On pruži pušku Callie i naloži joj da pazi da se ne pojavi Franklin ili netko drugi tko bi mi mogao pomoći. Ona je izgledala uplašena, ali ga je poslušala.

— Podi u kuću, Link. Najprije ćemo pogledati tvoju sobu — reče, ali se odjednom predomislio. — Ne, radije svuci odjeću! Možda se pojas s novcem nalazi kod tebe.

Harry! — javi se Callie. — Požuri. Ne znam gdje je starac. Link nikad nije novac nosio sa sobom. Jmač- no ga je negdje sakrio. Požuri!

— Čuo si, Conway! — naredi Peters gurnuvši mi kolt među rebra tako da sam zastenjao. — Požuri!

Nedugo zatim zurio je u praznu udubinu iza izvađene opeke u mojoj sobi. Na licu mu se zrcalio bijes.

— Reci gdje je novac ili pokaži potvrdu da si kupio dućan — vikne on. — U protivnom ću te ustrijeliti kao psa.

Sjetio sam se gdje se nalazi, ali ne novac, već nešto što mi je tada bilo potrebnije nego deset puta više dolara.

— Ispod tezge u dućanu — izjavio sam hladnokrvno.

— Jesi li poludio? Unatoč svim tim kradljivim Indijancima koji neprekidno dolaze u dućan?

— Ispod tezge se nalazi mnogo nevrijednih stvari i nitko ondje neće tražiti novac u nekakvoj papirnatoj vreći.

— Možda si u pravu — gurne me revolverom. — Hajdemo!

U dućanu je bilo mračno. Sagnuo sam se i grozničavo pretraživao policu punu papirnatih vrećica i raznih otpadaka. Odjednom mi je laknulo. Bio je na mjestu — veliki Beasleyev kolt. Izvukao sam ga iz papirnatih vrećica i razmišljao kako da ga otkočim, a da Harry ne čuje škljocaj. Callie mi je pomogla. — Harry! — čuo se njen krik. — On dolazi!

Harry prokune, naglo se uspravi i napola okrene prema vratima. Ja sam munjevito izvukao revolver, a kad je on čuo škljocaj, bilo je za njega kasno. Ispalio sam mu metak u grudi, a pucao je i on dok je padao. No njegov se metak zario u pod. U ušima mi je zvonilo, a oči su mi bile pune dima. Vani se čuo djevojčin krik i pucanj. Preskočio sam Peter-sovo tijelo i izletio u dvorište.

Čuo sam najprije topot konjskih kopita i njištanje. Tri su se konja propinjala, a ispod njih je na zemlji ležala Callie s jednom nogom u stremenu. Šest ili sedam metara dalje stajao je Franklin s puškom u ruci. Obojica smo pokušali razdvojiti zamršene uzde i smiriti konje kada smo začuli kotrljanje kola s brda. Izvukli smo Callino tijelo ispod konja u trenutku kad nam je prišao Beasley. Bio je zabrinut.

— Callie! Callie, djevojčice!

No ona ga nije mogla čuti. Franklin nam je uzbuđeno objasnio da ga je ugledala i upozorila Petersa, a zatim zapucala na njega. No nije ga pogodila, ali je uplašila konje. U gužvi koja je nastala pala je pod kopita.

Smjestili smo ih oboje u Beasleyeva kola. Tijelo Harryja Petersa bilo je posve umotano, dok je Callina glava bila otkrivena. Bila je živa, ali u nesvijesti. Odlučili smo je što

prije odvesti u Fort Defiance. Franklin je ostao u postaji, a starac i ja smo krenuli na put. Beasley se neprekidno osvrtao da vidi je li se Callie probudila.

– Znaš, Link, poznavao sam je kao djevojčicu. Penjala bi mi se u krilo i vukla me za brkove – rekao je tiho.

– Onda ju je otac početo tući i tjerati da laže. Podivljala je i ja sam bio na nju ljutit. Ipak, u mom srcu uvijek ostalo mjesta za nju. Stani, Link, mislim da je prestala disati – uzvikne uzbuđeno i skoči s kola.

Sišao sam za njim. Prislonio sam uho na njene grudi i oslušnuo. Ništa. Iznenada ona širom otvori svoje krupne oči, sjajne i mutne.

– Link! Žao mi je. Odista žao. Oprosti, ako možeš.

– Zaboravi, Callie – rekao sam zbunjeno.

Ona sklopi oči, a blagi osmijeh zaigra joj oko usana. Trenutak zatim prestala je disati.

– Mislim da je mrtva – ogласi se starac tužno.

Predvečer smo stigli u Chinle. Zaustavili smo se ispred trgovačke postaje Sama Daya. Poslije večere Beasley mi se obrati:

– Link, Mary će ostati s tobom. Ne znam hoće li se udati za tebe, ali će živjeti s tobom i pomoći ti da vodiš dućan.

– To ti je rekla? – upitao sam uzbuđeno, osjećajući kako mi se toplina širi grudima.

– Ja ću odvesti ono dvoje u Fort Defiance radi ukopa, a ti potraži nju, sinko – predloži starac.

Uto začusmo topot konja na putu ispred kuće, a trenutak zatim Mary, razbarušene kose, rumena i usplahirena, uleti u kuću. Pogleda me svojim sjajnim očima i položi mi ruke na ramena:

– Oh, živ si! – uzvikne.

– Ja sam dobro, ali sam ubio Petersa, a Callie je nastradala nesretnim slučajem. Pregazili su je konji.

– Čula sam da se zametnula pucnjava u postaji, i da te čika Beasley povezao kolima za Fort Defiance. Nisam znala jesi li živ. Jaha-la sam kao luda.

Beasley me udari rukom po ledima.

– Nije li ti to dovoljno, sinko?

– Hoćeš li se udati za mene, Mary? – upitao sam je ozbiljno, nape-to iščekujući odgovor.

– Hoću – rekla je.

– Što te navelo da promijeniš mišljenje? – upitao sam je.

– Čika Beasley. Podsjetio me je što je za mene uradio. Ako se ne udam za tebe, rekao je ti nećeš kupiti dućan, a on bi ondje umro. Imala bih ga na savjesti.

– Ja bih smislio bolji razlog za udaju.

– Ti si na neki način budalast, Link. Kad si napuštao kanjon, ja sam umirala za tobom. Nisam smjela izaći iz kuće jer bih pošla za tobom. A moja dotle lijepa topla koliba postala je najpraznije i najhladnije mjesto na svijetu nakon tvoga odlaska.

– Zašto onda nisi pošla sa mnom?

– Bojala sam se. Indijanska polovica u meni se bojala. Mislila sam da ne smijem riskirati. Zasitit ćeš me se brzo, a onda će povratak u samoću biti još teži.

– Ali ti ćeš biti moja žena. Vjenčat ćemo se.

– Nikada mi nisi rekao... – zbunila se i zastala.

– Znam. Nisam ti rekao da te volim. A volim te, Mary. Uvijek ću te voljeti.

– I ja tebe – promrmlja ona. – Znaš, stari Beasley mi je rekao još nešto – nastavila je zamišljeno. – Zar sam zaboravila, rekao mi je,

koliko je moj otac sretan s mojom najkom? Možda bih s tobom mogla naći sreću nalik na njihovu. Rekao je da bi samo budala odbila takvu priliku. A ja budala valjda nisam.

— Ne znam. Dodi u moju sobu. Moram provjeriti — rekao sam lukavo. — Imam jedan posao za tebe.

Idućega sam jutra Beasley platio pet tisuća dolara za dućan, u Dayevoj kuhinji, a on mi je napisao priznanicu. Starac će odvesti tijela Petersa i Callie u Fort Defiance, a odande krenuti u toplije krajeve.

— Ako nas čika Beasley ne treba, možete li nam posuditi jednog konja za povratak, Same? — upitala je Mary toga jutra.

— Ne, ne trebate mi u Fort Defianceu — potvrdi starac. — A Franklin Yazzie ne treba vas u Ram Houseu, barem ne idući tjedan ili dva — dometne lukavo.

— Do vraga! — promrsi Sam Day zbunjeno nas promatrajući. — A kamo bi pošli u ovo doba godine? Može pasti još i proljetni snijeg.

Mery mu stisne ruku, a zatim Beasley utisne cjelov na smežurani obraz i šapne mu nešto na jeziku Navaja. Starac obriše suzu što mu je kanula na obraz, a ja zgrabih Marynu ruku.

— Hajdemo, cilj nam je blizu i dovoljan nam je samo jedan konj — rekao sam misleći na kućicu u kanjonu.

U PRIPREMI:

John Grey:
ŠERIF IZ BLOOMFIELDA

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 22,460 d, a za šest mjeseci 11.230 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO). Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO)

Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor stranica 400.000 d, c/b stranica 250.000 d. Oslobodeno plaćanja poreza na promet, mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973 od 26. XI 1983. Rukopisi se ne vraćaju.

Inspektor X

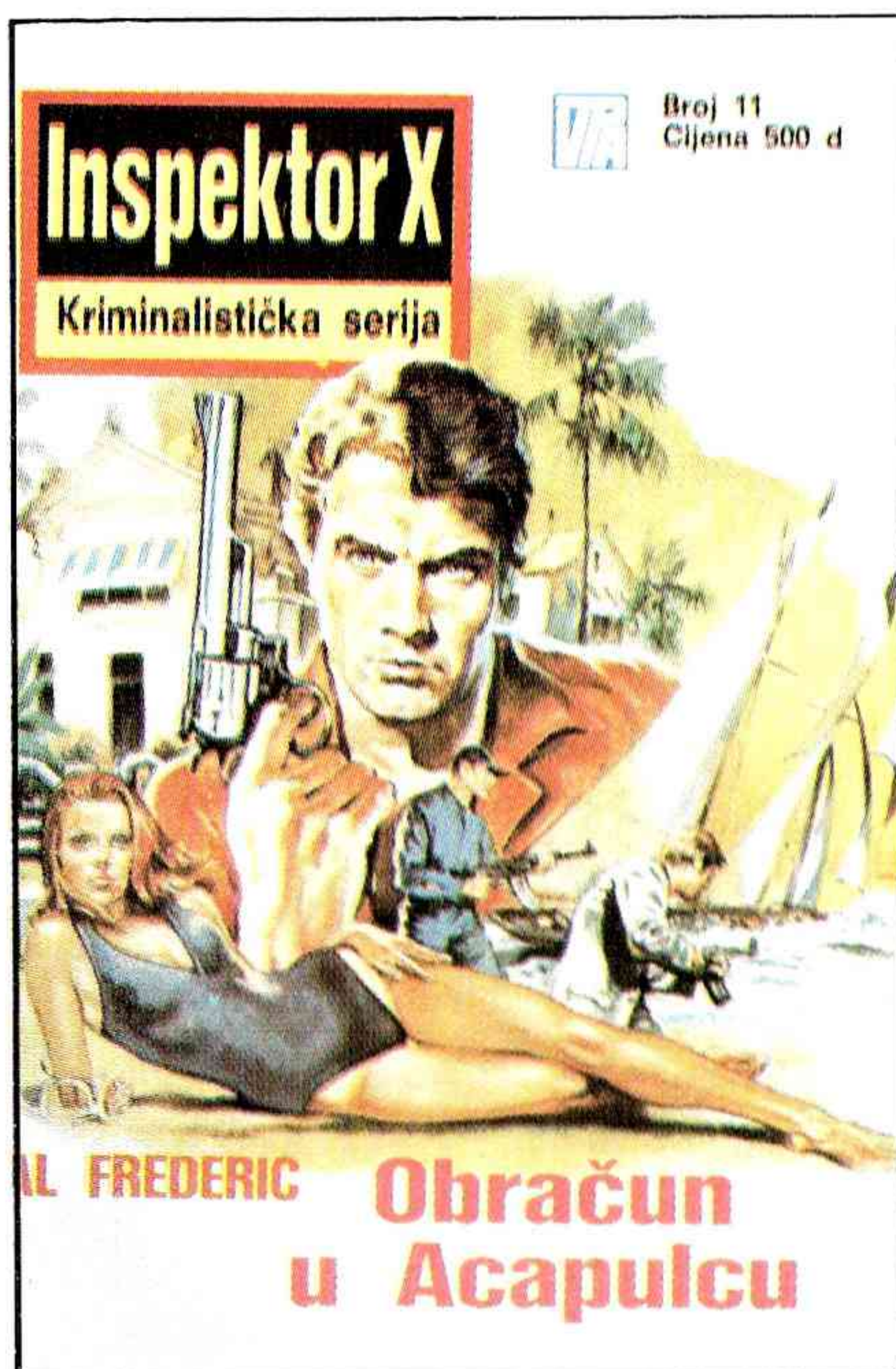
Kriminalistička serija

**JO
WALKER**

Inspektor X

Kriminalistička serija

**alias INSPEKTOR X
PONOVO U AKCIJI!**

Dva puta na mjesec uzbudljive zgođe privatnog detektiva koji rješava i najzamršenije slučajeve!

**Svaki petnaest dana na svim
novinskim kioscima!**